

Programmabegroting 2024-2027

Zeewolde

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
1. Algemeen	3
1.1 Bestuurlijke samenvatting	3
1.2 Samenstelling bestuursorganen	7
1.3 Kernegevens	8
1.4 Taakveldenmatrix	9
2. Programmaplan	11
2.1 Programma 0 - Zeewolde Bestuurt	12
2.2 Programma 1 - Veilig Zeewolde	19
2.3 Programma 2 - Zeewolde is schoon, heel en bereikbaar	23
2.4 Programma 3 - Zeewolde economisch veerkrachtig	25
2.5 Programma 4 - Naar school in Zeewolde	28
2.6 Programma 5 - Cultureel, sportief en recreatief Zeewolde	31
2.7 Programma 6 - Zeewolde zorgzaam en solidair	34
2.8 Programma 7 - Duurzaam en gezond Zeewolde	40
2.9 Programma 8 - Ruimte en wonen in Zeewolde	45
3. Paragrafen	50
3.1 Lokale heffingen	51
3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	57
3.3 Onderhoud kapitaalgoederen	65
3.4 Financiering	70
3.5 Bedrijfsvoering	77
3.6 Verbonden partijen	84
3.7 Paragraaf Grondbeleid	98
3.8 Openbaarheidsparagraaf Woo	102
3.9 Uitgaande subsidies	104
4. Financiële begroting	106
4.1 Geraamde resultaat op hoofdlijnen	106
4.2 Toelichting op overzicht van baten en lasten in de begroting 2024-2027	107
4.3 Overzicht van algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	120
4.4 Totaal overzicht van het geraamde resultaat	121
4.5 Structureel evenwicht	122
4.6 Incidentele baten en lasten	122
4.7 Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	123
4.8 Geprognoseerde balans en EMU saldo	124
4.9 Problematiek niet-taakgebonden kortingen rijk	125
5. Bijlagen	126
5.1 Overzicht reserves en voorzieningen	127
5.2 Staat van reserves en voorzieningen	131
5.3 Uitgebreide geprognoseerde balans	132
5.4 Uitgebreid overzicht structureel evenwicht	133
5.5 Overzicht van geraamde lasten en baten per taakveld	134

1. Algemeen

1.1 Bestuurlijke samenvatting

Voorwoord

Voor u ligt de Programmabegroting 2024-2027. In een begroting beschrijft de gemeente waar we ons geld de komende jaren aan denken uit te geven. Het is een blik in de toekomst van Zeewolde. Voor die toekomst maken we keuzes. Uiteraard met de kennis van nu. Want als we iets geleerd hebben de afgelopen jaren, dan is het wel dat maatschappelijke ontwikkelingen in Nederland en zelfs wereldwijd invloed kunnen hebben op de financiën van onze gemeente.

De keuzes in deze begroting hebben we als gemeentebestuur gezamenlijk gemaakt. De gemeenteraad en het college hebben in een aantal thema avonden samen de prioriteiten voor de komende jaren bepaald. Want zo doen we dat in Zeewolde, gezamenlijkheid vinden we belangrijk. We willen met elkaar werken aan een mooi en krachtig Zeewolde.

Een sluitende begroting is leidend. Dat betekent dat we niet meer geld uitgeven dan we hebben. De gemeente ontvangt geld vanuit belastingen en vanuit het Rijk, de Algemene uitkering. Ook hebben we een spaarpot, de algemene reserve. Net als bij andere gemeenten komen er financieel onzekere tijden aan. Zeewolde maakt een begroting voor de komende 4 jaar. Voor de jaren 2024 en 2025 hebben we nog een positief saldo. 2026 en 2027 kennen een fors tekort. De financiële onzekerheden komen vooral door teruglopende Rijksinkomsten vanaf 2026. Het kabinet moet bezuinigen en dit heeft een negatief effect op de Algemene Uitkering voor gemeenten. Ook de bovengemiddeld stijgende prijzen en de stijgende lonen door de nieuwe CAO voor gemeenteambtenaren spelen mee.

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft gemeenten opgeroepen de begroting onder realistische aannames op te stellen, maar voor de jaren 2026 en 2027 geen sluitende begroting meer in te dienen om de financiële problemen van gemeenten zichtbaar te maken. De VNG is over meerdere onderwerpen in gesprek met het inmiddels demissionaire kabinet en stelt dat de gemeentelijke financiën momenteel onvoldoende zijn voor het uitvoeren van het huidige takenpakket. Ook vindt de VNG het onnodig in gang zetten van (onomkeerbare) bezuinigingen onwenselijk. Zeewolde onderkent en ondersteunt deze mening en biedt daarom de begroting aan zonder dekkingsplan voor de jaren 2026 en 2027.

Maar de komende jaren gaat het nog goed met Zeewolde. We kunnen onze opdrachten uitvoeren en ambities waar maken. Daarmee zetten we Zeewolde in zijn kracht, niet voor niets de titel van het collegeprogramma 2022-2026.

Wat zijn dan onze ambities?

In het collegeprogramma noemen we 6 thema's en 53 bestuurlijk maatschappelijke opdrachten. Samen met de gemeenteraad hebben we hierin prioriteiten aangebracht. Deze begroting is de financiële vertaling hiervan.

Wonen en ondernemen

Een volwassen toekomst voor een jong dorp betekent blijven ontwikkelen, bouwen en kansen bieden voor ondernemers. In 2024 zetten we extra in op de levendigheid in het centrum, we investeren in toerisme en starten met een

routekaart ontwikkelgebieden woningbouw. Met een Visie Toekomstbestendig Bedrijfsleven zetten we de ondersteuning aan ondernemers voort. De invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2024 brengt ook extra kosten met zich mee voor onder andere het begeleiden van aanvragers.

Agrarisch gebied en buitenruimte

Agrarische ondernemingen zijn belangrijk voor Zeewolde. Het is geen geheim dat de sector in onrustige tijden verkeert. Zeewolde investeert in behoud en ontwikkeling van de leefbaarheid van het platteland, versterking van de sociale samenhang en voldoende voorzieningen. Het buitengebied staat ook onder druk doordat het de interesse heeft van de landelijke politiek voor ontwikkelingen. Zoals de centrale kazerne Defensie en grootschalige woningbouw. Daarom investeren we ook de komende jaren in de juiste ondersteuning van onze inwoners.

Verduurzamen

Duurzaamheid en de energietransitie zijn onderwerpen die we waarschijnlijk in het komende jaar in de lijn terug gaan brengen. Het is dan geen apart thema meer, maar een thema dat in alle werkzaamheden van de gemeente meegenomen wordt.

Na onderzoek en participatie investeren we in 2024 extra in het stimuleren van afvalscheiding om het ophalen van huishoudelijk afval te verminderen.

Vitale samenleving

De meeste inwoners van Zeewolde kunnen prima een prettig en zelfstandig leven leiden. Maar voor sommigen lukt dit niet. De gemeente is verantwoordelijk voor de bewaking, bescherming en bevordering van de gezondheid van inwoners.

Naast de reguliere uitgaven voor onze taken in het sociaal domein en de jeugdzorg investeren we in 2024 onder andere in preventieve interventies ter voorkoming van problemen bij jongeren. Onze deelname in 2024 aan de pilot Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO) in het kader van het IJlandse model is hiervan een voorbeeld.

We streven naar kansengelijkheid en een inclusieve samenleving. Een van de investeringen is het aanstellen van een coördinator voor Social Return on Investment (SROI) voor Meerinzicht. Hiermee willen we zoveel mogelijk mensen (met een afstand tot de arbeidsmarkt) die zonder re-integratiesteun niet of moeilijk aan het werk komen, aan werk of werkervaring helpen.

Betrouwbare overheid

Onder dit thema vallen vier programma's: de invloed van inwoners op de overheid, de kwaliteit van de dienstverlening, de positie van Zeewolde in de regio en de cultuur van de gemeentelijke organisatie.

In 2024 wordt extra geïnvesteerd in het uitbreiden van de participatie mogelijkheden. Zo is er extra geld gereserveerd voor participatie rond welzijnscentrum de Meermin en een participatieproces waarin inwoners uitgedaagd worden om hun wensen en ideeën mee te geven die de natuurbeleving en natuur-recreatieve functies van het G-gebied versterken.

Ook blijven we investeren in de samenwerking in Flevoland en in de gebiedsagenda Ermelo, Harderwijk en Zeewolde. Beoogd is altijd een opbrengst aan de kwaliteit van onze leefomgeving door bijvoorbeeld: versterking van de arbeidsmarkt, behoud van rust, ruimte en natuur. Ook een impuls aan het voorzieningenniveau, zoals de toeristische en recreatieve voorzieningen en verbetering van de gemeentefinanciën.

Menswaardige en veilige samenleving

We spannen ons als gemeentebestuur in voor een menswaardige opvang en bieden hen de faciliteiten die passend zijn. De inzet die van de ambtelijke organisatie gevraagd wordt, neemt toe. Om stagnatie in de werkzaamheden voor te zijn, is tijdelijke uitbreiding van capaciteit (slagkracht) noodzakelijk. Ook de capaciteit van handhaving breiden we uit om de toenemende vraag te kunnen afhandelen.

Financiële uitkomst Programmabegroting 2024-2027

De budgettaire uitkomsten over de jaren 2024-2027 zijn in onderstaand overzicht opgenomen.

		Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Resultaat voor bestemming					
Programma	Baten	-84.696	-84.432	-77.549	-74.156
	Lasten	85.503	85.483	80.616	78.570
Resultaat voor bestemming - Totaal		808	1.052	3.066	4.414
Resultaat na bestemming					
Reserves	Dotaties	2.380	2.346	2.481	3.735
	Onttrekkingen	-3.243	-3.523	-2.681	-4.877
Resultaat na bestemming - Totaal		-864	-1.177	-200	-1.142
Resultaat		-56	-125	2.866	3.272

(Bedragen x € 1.000,-)

-/- = voordeel

Zoals uit de regel "resultaat" in de bovenstaande tabel blijkt, sluiten de begrotingsjaren 2024 en 2025 met een voordeel. Vanaf het begrotingsjaar 2026, het zogenaamde ravijnjaar als gevolg van de terugval in de Algemene Uitkering, verdampt het voordelige begrotingssaldo en wordt een nadelig begrotingssaldo verwacht.

Uit de onderstaande tabel blijkt verder dat het structurele begrotingssaldo alleen voor de begrotingsjaren 2024 en 2025 voordelig is. Dit structurele evenwicht is belangrijk bij de beoordeling van de provincie van onze gemeentelijke begroting.

(bedragen x € 1.000,-)	2024	2025	2026	2027
Structureel evenwicht				
Saldo van baten en lasten	808	1.052	3.066	4.414
Toevoegingen en onttrekkingen reserves	-864	-1.177	-200	-1.142
Begrotingssaldo	-56	-125	2.866	3.272
Waarvan incidentele baten en lasten	59	60	111	113
Structureel begrotingssaldo	-115	-185	2.755	3.159

-/- is voordeel

Indien maatregelen getroffen moeten worden om de tekorten in 2026 en 2027 te dichten, dan kan een tweedeling gemaakt worden in enerzijds verzwaaring van de lokale lasten en anderzijds ingrepen in de gemeentelijke (sociale) infrastructuur. Beide onderwerpen vragen een politiek proces wat zorgvuldig doorlopen moet

worden en waarvoor een passend tijdspad gewenst is. Het gaat te ver om in deze Programmabegroting 2024-2027 een volledig uitgelijnd plan neer te leggen. Ook kan een dergelijk plan het signaal wat beoogd is ontkrachten. Zeker is dat als er voorstellen doorgevoerd moeten worden met de omvang van de tekorten in 2026 en 2027 dat deze voorstellen een aanzienlijke impact op de samenleving van Zeewolde zullen hebben. Na alle ingrepen die gemeenten en ook de gemeente Zeewolde de afgelopen jaren hebben doorgevoerd, zou een structurele compensatie vanuit het Rijk een passende vervolgstap zijn.

1.2 Samenstelling bestuursorganen

Samenstelling college van burgemeester en wethouders

Burgemeester	G.J. Gorter	
Wethouders	W. Prins	Leefbaar Zeewolde
	H.L. Hermans	Leefbaar Zeewolde
	E.S.W. Bron	ChristenUnie
	E.L. van de Beld	ChristenUnie
Gemeentesecretaris	K.C. Hamstra	

Samenstelling gemeenteraad

Voorzitter	G.J. Gorter
Griffier	B. de Winter

Leden van de raad

Leefbaar Zeewolde	T.C.M. Zonneveld (<i>fractievoorzitter</i>)
	E. van Es
	S.J. de Vries
	E.E. van den Braber
	B.G.J.S. Sonneveld
	M.H. Jonker
	E.S. Ekker
	T.S. Schaaf
	A.S. Scheffer
K.M. Ekker-Vording	
ChristenUnie	A.T. Baas (<i>fractievoorzitter</i>)
	F. van Wijk
	G.S. Bakker
	A. Kremer
VVD	M.A.N.M. Wortman (<i>fractievoorzitter</i>)
	R.C. van Puffelen
CDA	B.C. van der Weide (<i>fractievoorzitter</i>)
D66	S. Sabur (<i>fractievoorzitter</i>)
Actief Zeewolde	Y.M. van Bruggen (<i>fractievoorzitter</i>)

1.3 Kerngegevens

A. Sociale structuur	2020 Werkelijk*	2021 Werkelijk*	2022 Werkelijk*	2023 Begroot*	2024 Begroot
<i>Aantal inwoners 1)</i>	22.880	23.342	23.693	23.674	23.993
- 0 - 4 jaar	1.186	1.206	1.242	1.127	1.136
- 5 - 19 jaar	4.352	4.274	4.223	4.493	4.611
- 20 - 64 jaar	14.109	14.463	14.634	14.378	14.484
- 65 jaar en ouder	3.233	3.399	3.594	3.676	3.762
<i>Aantal uitkeringsgerechtigden totaal 2)</i>	281	280	286	275	292
- Wwb (incl. WIJ)	254	251	260	251	260
- IOAW/IOAZ	23	25	22	24	32
- BBZ 3)	4	4	4	N.B.	N.B.

B. Fysieke structuur					
<i>Oppervlakte gemeente in hectaren 3)</i>	26.886	26.886	26.886	26.886	26.886
- oppervlakte land	24.709	24.705	24.704	24.705	24.704
- oppervlakte binnenwater	2.177	2.181	2.182	2.181	2.182
<i>Aantal woningen met woonfunctie 4)</i>	8.837	9.155	9.354	9.310	9.354

C. Financiële structuur					
<i>Opbrengst belastingen</i>					
- totaal OZB eigenaren (x € 1.000,-)	4.985	6.005	7.852	9.026	8.601
- per inwoner	218	257	331	381	358
- totaal toeristen en forensen (x € 1.000,-)	3.068	3.784	3.858	3.372	3.915
- per inwoner	134	162	163	142	163
<i>Algemene uitkering Gemeentefonds</i>					
- totaal (x € 1.000, -) ex nabetalings	31.574	33.540	39.673	36.913	39.806
- per inwoner	1.380	1.437	1.674	1.559	1.659

*De bedragen hierboven genoemd zijn op basis van de vastgestelde jaarrekeningen (2020 t/m 2022) en begroting 2023.

1) Aantallen bij begroting o.b.v. voorjaarsnota 2023, bij jaarrekening 31 december

2) Begroting: Bron: Betaalmaand 2023-09 Algemene uitkering, officieel gegeven, situatie 31 december, Bron: Meerinzicht, domein Sociaal en Zelfstandigen Loket Flevoland

3) Bron: Betaalmaand 2023-09 Algemene uitkering, officieel gegeven

4) Excl. recreatiewoningen en bijzondere woongebouwen, basis BAG verblijfsobject met woonfunctie, Voorjaarsnota 2023.

1.4 Taakveldenmatrix

Programma 0 - Zeewolde Bestuurt

Taakveld	Omschrijving
0.1	Bestuur
0.2	Burgerzaken
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden
0.4	Overhead
0.5	Treasury
0.61	OZB woningen
0.62	OZB niet-woningen
0.64	Belastingen Overig
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds
0.8	Overige baten en lasten
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)
0.10	Mutaties reserves
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten

Programma 1 - Veilig Zeewolde

Taakveld	Omschrijving
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer
1.2	Openbare orde en Veiligheid

Programma 2 - Zeewolde is schoon, heel en bereikbaar

Taakveld	Omschrijving
2.1	Verkeer en vervoer
2.2	Parkeren
2.3	Recreatieve Havens
2.4	Economische havens en waterwegen
2.5	Openbaar vervoer

Programma 3 - Zeewolde economisch veerkrachtig

Taakveld	Omschrijving
3.1	Economische ontwikkeling
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur
3.3	Bedrijfsloket en- regelingen
3.4	Economische promotie

Programma 4 - Naar school in Zeewolde

Taakveld	Omschrijving
4.2	Onderwijshuisvesting
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Programma 5 - Cultureel, sportief en recreatief Zeewolde

Taakveld	Omschrijving
5.1	Sportbeleid en activering
5.2	Sportaccommodaties
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
5.4	Musea
5.5	Cultureel erfgoed
5.6	Media
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Programma 6 - Zeewolde zorgzaam en solidair

Taakveld	Omschrijving
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie
6.2	Wijkteams
6.3	Inkomensregelingen
6.4	Begeleide participatie
6.5	Arbeidsparticipatie
6.6	Maatwerk-voorzieningen (WMO)
6.71a	Huishoudelijke hulp (WMO)
6.71b	Begeleiding (WMO)
6.71c	Dagbesteding (WMO)
6.71d	Overige maatwerkarrangementen (WMO)
6.72a	Jeugdhulp begeleiding
6.72b	Jeugdhulp behandeling
6.72c	Jeugdhulp dagbesteding
6.72d	Jeugdhulp zonder verblijf overig
6.73a	Pleegzorg
6.73b	Gezinsgericht
6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig
6.74a	Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf
6.74b	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf
6.74c	Gesloten plaatsing
6.81a	Beschermd wonen (WMO)
6.81b	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)
6.82a	Jeugdbescherming
6.82b	Jeugdreclassering

Programma 7 - Duurzaam en gezond Zeewolde

Taakveld	Omschrijving
7.1	Volksgezondheid
7.2	Riolering
7.3	Afval
7.4	Milieubeheer
7.5	Begraafplaatsen en crematoria

Programma 8 - Ruimte en wonen in Zeewolde

Taakveld	Omschrijving
8.1	Ruimtelijke ordening
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)
8.3	Wonen en bouwen

2. Programmaplan

Basis van de opzet van de programma's is de aansluiting die gezocht is bij het coalitieakkoord 2022-2026. Hieraan zijn de doelstellingen gekoppeld.

De begroting is opgesteld volgens de kaders van bestaand beleid, op onderdelen aangevuld met besluitvorming door de raad voor zover deze nog niet verwerkt waren in het perspectief. Vanuit dit bestaande beleid zijn de voor 2024 benoemde prestaties uitgewerkt.

Voor een nadere toelichting op de afwijkingen tussen begroting 2023 tot en met de 15^e wijziging en de begroting 2024 wordt verwezen naar paragraaf 4.2. Er kunnen afrondingsverschillen tussen de tabellen en toelichtingen voorkomen.

2.1 Programma 0 - Zeewolde Bestuurt

Algemeen

Het programma omvat de gemeentelijke dienstverlening, de kosten van de bestuursorganen (gemeenteraad, commissies en burgemeester en wethouders) en de ondersteuning daarvan.

Het programma omvat de zorg voor een in meerjarenperspectief sluitende begroting.

Hoofddoelstelling

Als bestuur en organisatie van Zeewolde werken we vraaggericht, slagvaardig, oplossingsgericht en efficiënt. Inwoners worden zo vroeg mogelijk betrokken bij de voorbereiding van belangrijke beslissingen. We zijn terughoudend met gemeentelijke regelgeving. Dienstverlening wordt voor burgers en bedrijven zo dichtbij mogelijk georganiseerd.

We voeren een degelijk financieel beleid gericht op een structureel sluitende begroting. Het streven blijft, de lasten voor inwoners en bedrijven zo laag mogelijk te houden, passend bij het gewenste voorzieningenniveau. Voor eventuele noodzakelijke ombuigingen gelden de daarvoor door de raad gestelde kaders.

Vastgestelde beleidskaders

Voor de uitvoering van het beleid zijn de volgende bestuurlijke kaders van belang:

Kader	Looptijd	Vastgesteld	Actualisatie
Coalitieakkoord	2022 t/m 2026	2022	2026
Collegeprogramma	2022 t/m 2026	2022	2026
Algemene subsidieverordening	Onbepaald	2012	Naar behoefte
Raadsbesluit kaders ombuigingen (juni 2015)	2016 e.v.	2015	Naar behoefte
Nota Reserves en Voorzieningen	2022 t/m 2025	2022	2025
Treasurystatuut gemeente Zeewolde 2023	2023 t/m 2026	2023	2026
Financiële verordening gemeente Zeewolde	Onbepaald	2017	2023
Nota Waarderen en afschrijven	2017 t/m 2020	2017	2023
Beheerplan Openbare gebouwen	2019 t/m 2022	2019	2023
Nota Weerstandsvermogen en risicobeheersing	2021 t/m 2024	2021	2025

Activiteiten vanuit het collegeprogramma 2022 t/m 2026

40. Opstellen beleidskader en toetsingskader Participatie (2024) en experimenteren met inwonersbetrokkenheid (2023 e.v.)
41. Wijkwethouders.
43. Programma dienstverlening EHZM.
44. Project Begrijpend schrijven (activiteit afgerond in 2023).
47. Uitwerking Besturingsfilosofie.
48. Doorontwikkeling Organisatie Zeewolde: Opgavegericht werken, opvolging MTO en het Cultuurtraject.
49. Optimaliseren samenwerking EHZM.
50. Project AZC.
51. Project opvang Oekraïners.
52. Project Huisvesting statushouders.

Wat willen we bereiken (effecten)?

Speerpunten collegeprogramma 2022 t/m 2026

- 40.1 Voor elk maatschappelijk vraagstuk het juiste middel om inwoners en ondernemers te betrekken.
- 40.2 College en Raad stemmen af en versterken elkaar over participatie, ieder vanuit zijn eigen rol, zodat er richting de betrokken inwoners een duidelijke boodschap of vraag kan worden meegegeven.
- 40.3 Eerste participatietrajecten starten in 2023.
- 41.1 Een wijkwethouder weet wat er leeft en speelt in een wijk en is zichtbaar en benaderbaar. De wettelijke uitwerking van participatie onder de Omgevingswet is een integraal onderdeel van het toetsingskader zoals genoemd onder activiteit 40.
- 41.2 Een wijkwethouder wordt (h)erkend als ambassadeur en gesprekspartner van een wijk en verbinder tussen de gemeente en de inwoners van een wijk.
- 43.1 De gemeente Zeewolde handelt zoveel mogelijk klantcontacten direct af. Inwoners worden zoveel mogelijk direct voorzien van de juiste informatie door het publiekscentrum.
- 47.1 Het college is gepositioneerd om de koers integraal af te wegen (richten), het MT om het werk te ordenen (inrichten) en de medewerkers worden in staat gesteld om goed werk te leveren (verrichten).
- 48.1 Een effectieve, verbindende en eigentijdse organisatiecultuur.
- 48.2 Een veilige, inspirerende en steunende plek waar het team de thuisbasis is, de plaats voor plezier, wel-en-wee en succes, en waar de bestaansbasis van de gemeentelijke organisatie de identiteit is.
- 48.3 Een omgeving waarin ruimte is voor ontwikkeling, experimenteren en het maken van fouten, waar echte aandacht is voor elkaar, waar iedereen gezien wordt en waar verantwoordelijkheid wordt genomen en gegeven.
- 48.4 Een organisatie waar professioneel wordt samengewerkt, waar stevig wordt gespard en snel geschakeld, waar aanspreken, doorpakken en nadenken goed in balans zijn.
- 49.1 In de loop van de komende jaren wordt duidelijk waarom de bundeling van bepaalde diensten en werkzaamheden meerwaarde heeft voor alle inwoners in alle drie de gemeenten. Idealiter wordt het resultaat bereikt via een organisch (groei)proces.
- 50.1 Zeewolde heeft zijn taakstelling op het gebied van de huisvesting van asielzoekers gehaald. Het bestemmingsplan voor arbeidsmigranten maakt dit technisch mogelijk. Vluchtelingen kunnen voldoende gebruik maken van onderwijs. Zeewoldense vrijwilligers helpen asielzoekers waar dat kan en nodig is.
- 50.2 Gezondheidszorg, sport en recreatie zal door het COA worden verzorgd.
- 51.1 De gemeente zorgt voor opvang van oorlogsvluchtelingen uit Oekraïne, leefgeld, onderwijs en alle andere zaken die nodig zijn. Dit project loopt sinds maart 2022 en loopt door totdat vluchtelingen terug kunnen naar Oekraïne, of hier een geldige verblijfsstatus krijgen.
- 52.1 We hebben voor de statushouders de wettelijk verplichte onderdelen verzorgd, zoals een woning, inkomen, onderwijs, gezondheidszorg etc.

Wat gaan we daarvoor doen (prestaties)?

Acties voor 2024

- 40.1.1 Het college kan vanaf 2024 voor elk maatschappelijk vraagstuk een passend middel benutten om de behoefte van de Zeewoldense bevolking

- te peilen en zo optimaal rekening te houden met de belangen van haar inwoners. Hiervoor wordt een duidelijk toetsingskader uitgewerkt.
- 40.1.2 Voor het bepalen van het juiste middel bij elk maatschappelijk vraagstuk stellen we een toetsingskader op waarbij we gebruikmaken van de participatieladder en vormen van informatie-uitwisseling. Daarbij denken we goed na waarom en waarover we inwoners willen betrekken.
- 40.2.1 We benutten vormen van participatie van de gemeenteraad (bijvoorbeeld inspraakrecht of motiemarkt) en stemmen af met de raad over participatie, zodat de verschillende participatiemiddelen en -vormen elkaar versterken. Inwoners meer gebruik laten maken van het uitdaagrecht (Right to Challenge). Bij het uitdaagrecht kunnen bewoners taken van gemeenten overnemen als zij denken het slimmer, beter, goedkoper of anders te kunnen doen.
- 40.3.1 We gaan experimenteren met nieuwe vormen en onderzoeken welke instrumenten er zijn. Onder andere: G-Gebied, wijkwethouders, afval en Meermin.
- 40.3.2 We gaan helder en tijdig communiceren met inwoners en ondernemers over initiatieven en besluiten van het college. We geven optimale openheid vanuit de gemeente over mogelijke keuzes en ontwikkelingen met impact voor de Zeewoldense samenleving.
- 40.3.3 We creëren een open bestuurscultuur, met respect voor ieders rol en verantwoordelijkheid, om de samenwerking optimaal vorm te geven.
- 40.3.4 We willen de jeugdraad en jongerenraad (voorheen scholierenraad) meer en actiever gaan betrekken, het Burgerpanel (1000 inwoners) meer gaan benutten, de Burgertafel beter benutten en vrijwilligers meer en beter betrekken.
- 41.1.1 Wethouders zijn zichtbaar en aanwezig in de wijk en gaan op locatie het gesprek aan.
- 41.1.2 De wijkwethouders luisteren naar en gaan het gesprek aan over onderwerpen die leven bij bewoners en nemen dit mee naar de ambtelijke organisatie. Wijkwethouders informeren en betrekken bewoners bij beleidsthema's en plannen die voor hun wijk van toepassing zijn.
- 43.1.1 Training en kwaliteitsverbetering telefoonkanaal.
- 43.1.2 Doorontwikkeling kennisbank voor alle communicatie kanalen.
- 47.1.1 Bouwen aan een effectieve, verbindende en eigentijdse organisatie waar bestuurders, teamleiders en medewerkers rolvast en taakvolwassen zijn. Waar het college als één bestuurt, waar het managementteam (MT) de organisatie collegiaal aanstuurt en waar medewerkers op elkaar kunnen rekenen.
- 47.1.2 We sturen op:
  - collegiaal bestuur - gezamenlijke verantwoordelijkheid
  - het proactief informeren en betrekken de gemeenteraad
  - zeggen wat je doet, en doen wat je zegt,
en hebben extra aandacht voor de manier van communiceren.
- 48.1.1 Een belangrijk element van de organisatieontwikkeling is opgavegericht werken. Voordat een opgave (altijd meerjarig) officieel start, is een bestuurlijke opdracht nodig. Om slagvaardig te kunnen starten, wordt voor de kwartiermakersfase van 3-6 maanden € 30.000 per (nieuwe) opgave beschikbaar gesteld.
- 48.2.1 Afhechten structuurverandering, (o.a. functieprofiel teamleiders, werkwijze portefeuillehoudersoverleg en evaluatie mede op basis van een MTO begin 2023).

- 48.3.1 Opstarten cultuurtraject intern "Een effectieve, verbindende en eigentijdse Organisatiecultuur" (o.a. themajaren, doorontwikkeling opgavegericht werken, integraal werken en teamsamenwerking; 2023 tot eind 2024).
- 48.4.1 Het vormgeven van een cultuurtraject breed: "Een open bestuurscultuur". B&W, MT, opgaveregisseurs en medewerkers werken goed samen door o.a. taakvolwassenheid, rolvastheid, heldere besluitvorming, goede monitoring en evaluatie.
- 49.1.1 Er wordt in een ontwikkelgroep van secretarissen en bestuursadviseurs van EZM periodiek nagedacht en onderzocht hoe en waarom de samenwerking verder kan gaan. Dit gesprek wordt de komende tijd verbreed naar de Netwerkdirectie. Daarna worden stappen voorzien om alle organisaties breed mee te nemen en te raadplegen in de doorontwikkeling van de samenwerking.
- 49.1.2 Het college wil gaan onderzoeken hoe de samenwerking tussen collega's van de drie gemeentes verder gestalte kan worden gegeven.
- 49.1.3 De ontwikkeling van migratiestromen naar Zeewolde is nog lang niet eindig en vraagt om een doorkijk hoe hier voor langere termijn een solide oplossing voor te ontwikkelen, die naast plaatsing ook ruimte biedt aan de brede maatschappelijk impact die hiervoor op langere termijn nodig is. Hoe krijgt iedereen een volwaardige plek en hoe doet iedereen volledig mee? Volledige opgaveregisseur nodig met een breed team.
- 50.1.1 Op basis van evaluatie tijdelijke vergunning omzetten Omgevingsvergunning AZC voor onbepaalde tijd vanaf 2025.
- 50.1.2 Een projectgroep samenstellen die andere taken, die samenhangen met de komst van een AZC naar de gemeente, vormgeven.
- 50.1.3 We houden de landelijke aspecten van integratie en draagvlak vluchtelingen permanent in de gaten en wegen die mee in onze aanpak en besluitvorming.
- 50.1.4 Het inregelen van de operationele zaken als tot een beheersituatie overgegaan kan worden.
- 50.2.1 Het leggen van eerste contacten met andere belanghebbende organisaties zoals het schoolbestuur, de veiligheidsregio en GGD, dit alles in samenwerking met het COA.
- 51.1.1 De gemeente Zeewolde en de Veiligheidsregio organiseren de opvang in Zeewolde volledig zelfstandig. De Rijksoverheid heeft alle taken omtrent deze opvang gedelegeerd aan de gemeente en de Veiligheidsregio. De rekening wordt periodiek aan de Rijksoverheid gestuurd.
- 51.1.2 De gemeente zorgt voor opvang, leefgeld, onderwijs en alle andere zaken die nodig zijn rondom deze opvang.
- 51.1.3 Aspecten van de huisvesting met betrekking tot Ruimtelijke Ontwikkeling moeten telkens in samenhang met gebruikelijk woonbeleid worden afgewogen.
- 51.1.4 Het inregelen van de operationele zaken als tot een beheersituatie overgegaan kan worden.
- 52.1.1 We gaan als college hard aan de slag om voor het aantal genoemde statushouders adequate huisvesting te organiseren, scholing aan te kunnen bieden plus de overige zaken. Dit doen we in een situatie waarbij de woningmarkt gespannen is, er tekorten zijn op de arbeidsmarkt en er al sprake is van een tekort zonder de extra instroom van mensen.

Verbonden partijen bij dit programma

Naam verbonden partij	Gevestigd	Doel	Soort deelname	Raadsbesluit	Inwerking-tredingsdatum
NV Alliander	Arnhem	Belegging	Aandelenbezit		
NV Vitens	Lelystad	Belegging	Aandelenbezit		
NV Bank Ned. Gemeenten	Den Haag	Belegging	Aandelenbezit		
Meerinzicht	Ermelo	Bedrijfsvoeringstaken; waaronder de heffing en invordering van belastingen en taken Sociaal Domein	Lid gemeenschappelijke regeling	12-12-2013	1 januari 2015: fase 1 Bedr. voering 1 januari 2018: fase 2 Bedr. voering en taken Sociaal Domein
Het Flevolands Archief	Lelystad	Archiefbeheer	Lid gemeenschappelijke regeling	30 mei 2002	1 februari 2004

Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

Beleidsindicatoren bij dit programma

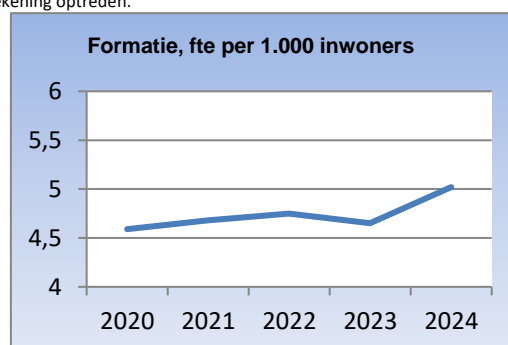
*Bron voor de verplichte beleidsindicatoren is: www.waarstaatjegemeente.nl per 29-08-2023

De GR Meerinzicht voert de PIOFACH taken en taken op het gebied van het Sociaal domein uit voor Zeewolde. Bij de vergelijking met andere gemeenten op de onderdelen formatie en bezetting kan hierdoor vertekening optreden.

Formatie, fte per 1.000 inwoners

Periode	Zeewolde
2020	4,59
2021	4,68
2022	4,75
2023	4,65
2024	5,02

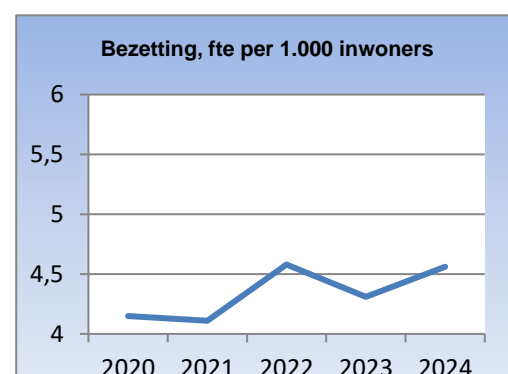
*Bron: eigen gemeente

Bezetting, fte per 1.000 inwoners

Periode	Zeewolde
2020	4,15
2021	4,11
2022	4,58
2023	4,31
2024	4,56

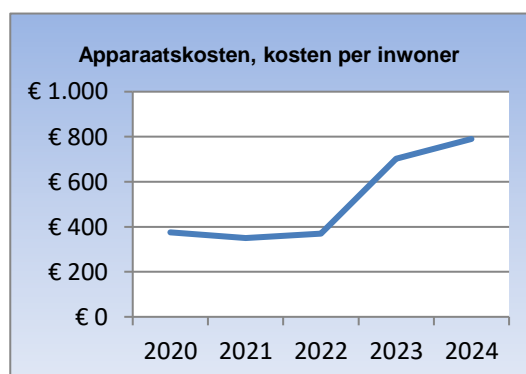
*Bron: eigen gemeente

Apparaatskosten, kosten per inwoner

Periode	Zeewolde
2020	€ 375
2021	€ 350
2022	€ 370
2023	€ 702
2024	€ 790

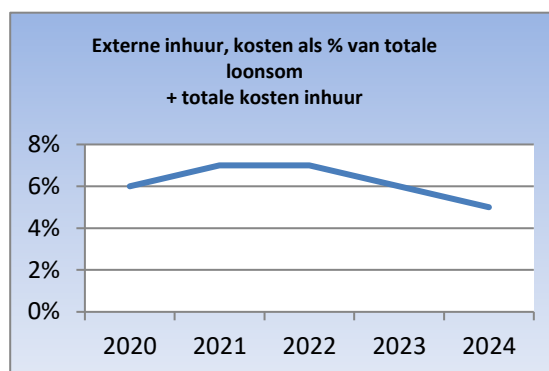
*Bron: eigen gemeente. De apparaatskosten zijn vanaf 2023 herrekend, in tegenstelling tot de jaren t/m 2022 worden nu ook de PIOFACH taken die ondergebracht zijn bij Meerinzicht betrokken.

Externe inhuur, kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur

Periode	Zeewolde
2020	6,00%
2021	7,00%
2022	7,00%
2023	6,00%
2024	5,00%

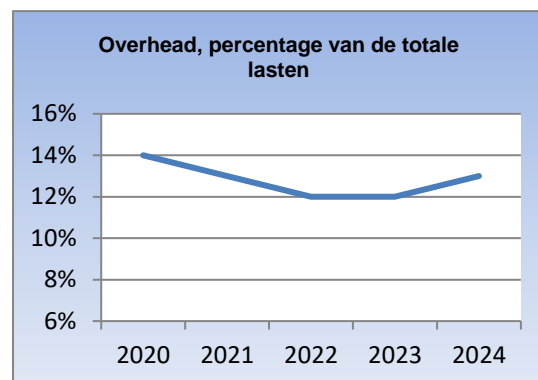
*Bron: eigen gemeente

Overhead, % van de totale lasten

Periode	Zeewolde
2020	14,00%
2021	13,00%
2022	12,00%
2023	12,00%
2024	13,00%

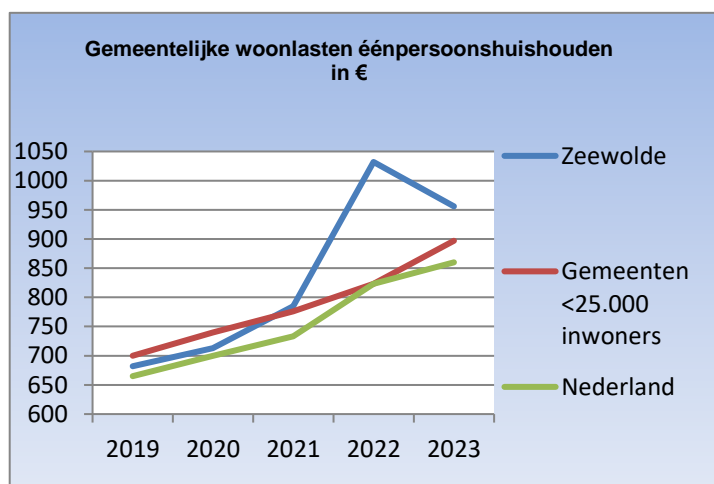
*Bron: eigen gemeente

Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden in €

Periode	Gemeenten		
	Zeewolde	<25.000 inwoners	Nederland
2019	682	700	665
2020	713	740	700
2021	785	776	733
2022	1032	823	823
2023	956	897	860

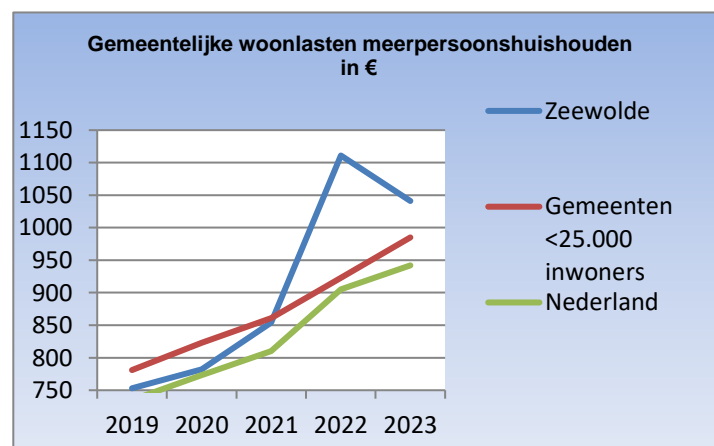
*Bron: www.waarstaatjegemeente.nl dd 29-08-2023

Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden in €

Periode	Gemeenten		
	Zeewolde	<25.000 inwoners	Nederland
2019	753	781	735
2020	782	823	773
2021	854	861	810
2022	1111	923	905
2023	1041	985	942

*Bron: www.waarstaatjegemeente.nl dd 29-08-2023

Wat mag het kosten?

	Rekening	Begroting 2023 (na wijzigingen)			Begroting 2024				Begroting	Begroting	Begroting	
	2022	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Verschil	2025	2026	2027
PROG0 Zeeuwle bestuurt												
TV01 Bestuur	1.673	1.452	0	1.452	1.499	0	1.499	47	1.549	1.525	1.549	
TV02 Burgerzaken	498	893	-301	592	1.010	-496	514	-78	504	474	454	
TV03 Beheer overige gebouwen en gronden	-182	252	-302	-50	287	-346	-59	-9	-52	-9	-14	
TV04 Overhead	12.031	12.838	0	12.838	12.916	-175	12.741	-97	12.687	12.688	12.615	
TV05 Treasury	-206	39	-522	-483	29	-447	-418	65	-502	-539	-537	
TV061 OZB woningen	-5.202	260	-5.330	-5.069	219	-5.477	-5.258	-189	-5.313	-5.369	-5.422	
TV062 OZB niet-woningen	-4.293	0	-4.850	-4.850	0	-5.248	-5.248	-398	-5.259	-5.271	-5.282	
TV07 Alg. uitk. en ov. uitk. gemeentefonds	-39.673	0	-37.993	-37.993	0	-39.806	-39.806	-1.813	-39.893	-36.409	-36.277	
TV08 Overige baten en lasten	-2	3.797	-371	3.427	3.172	-461	2.711	-716	2.526	1.866	1.994	
TV09 Vennootschapsbelastingen (VpB)	328	206	0	206	145	0	145	-61	1.182	259	1.214	
TV10 Mutaties reserves	-4.220	-1.609	-4.528	-6.137	2.380	-3.243	-864	5.273	-1.177	-200	-1.142	
TV011 Resultaat van de rek. baten en lasten	7.349	2.038	-1.520	518	56	0	56	-462	125	-2.866	-3.272	
PROG0 Zeeuwle bestuurt - Totaal	-31.899	20.168	-55.716	-35.549	21.713	-55.700	-33.987	1.562	-33.623	-33.851	-34.119	

(Bedragen x € 1.000,-)

-/- = voordeel

De kolom verschil geeft het verschil aan tussen de Begroting 2023 (na wijzigingen) en de Begroting 2024.

Zie paragraaf 4.2 voor een nadere toelichting op de afwijkingen tussen begroting 2023 t/m de 15^e wijziging en de begroting 2024.

Meerjarenraming 2024 tot en met 2027

	Begroting 2024			Begroting 2025			Begroting 2026			Begroting 2027		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
PROG0 Zeeuwle bestuurt												
TV01 Bestuur	1.499	0	1.499	1.549	0	1.549	1.525	0	1.525	1.549	0	1.549
TV02 Burgerzaken	1.010	-496	514	1.011	-507	504	987	-513	474	1.000	-546	454
TV03 Beheer overige gebouwen en gronden	287	-346	-59	294	-346	-52	287	-296	-9	282	-296	-14
TV04 Overhead	12.916	-175	12.741	12.762	-75	12.687	12.763	-75	12.688	12.690	-75	12.615
TV05 Treasury	29	-447	-418	16	-518	-502	6	-545	-539	6	-543	-537
TV061 OZB woningen	219	-5.477	-5.258	217	-5.530	-5.313	213	-5.582	-5.369	213	-5.634	-5.422
TV062 OZB niet-woningen	0	-5.248	-5.248	0	-5.259	-5.259	0	-5.271	-5.271	0	-5.282	-5.282
TV07 Alg. uitk. en ov. uitk. gemeentefonds	0	-39.806	-39.806	0	-39.893	-39.893	0	-36.409	-36.409	0	-36.277	-36.277
TV08 Overige baten en lasten	3.172	-461	2.711	3.437	-911	2.526	3.739	-1.873	1.866	4.158	-2.164	1.994
TV09 Vennootschapsbelastingen (VpB)	145	0	145	1.182	0	1.182	259	0	259	1.214	0	1.214
TV10 Mutaties reserves	2.380	-3.243	-864	2.346	-3.523	-1.177	2.481	-2.681	-200	3.735	-4.877	-1.142
TV011 Resultaat van de rek. baten en lasten	56	0	56	125	0	125	0	-2.866	-2.866	0	-3.272	-3.272
PROG0 Zeeuwle bestuurt - Totaal	21.713	-55.700	-33.987	22.939	-56.563	-33.623	22.259	-56.110	-33.851	24.847	-58.966	-34.119

(Bedragen x € 1.000,-)

-/- = voordeel

2.2 Programma 1 - Veilig Zeewolde

Algemeen

Het programma omvat de zorg voor de openbare orde en veiligheid.

Hoofddoelstelling

We zorgen ervoor dat iedereen in Zeewolde zich in de openbare ruimte veilig en op zijn gemak voelt. Uitgangspunt daarbij is dat inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en gemeente daar vanuit de eigen verantwoordelijkheid een bijdrage aan leveren.

Vastgestelde beleidskaders

Voor de uitvoering van het beleid zijn de volgende bestuurlijke kaders van belang:

Kader	Looptijd	Vastgesteld	Actualisatie
Nota Integrale Veiligheid	2022 t/m 2026	2022	2026
Integrale handhavingnota en uitvoeringsprogramma handhaving	2021 t/m 2024	2020	2024
Regionaal Beleids- en Crisisplan	2022 t/m 2025	2022	2025

Activiteiten vanuit het collegeprogramma 2022 t/m 2026

53. Uitvoeren Veiligheidsnota 2022-2026.

Wat willen we bereiken (effecten)?

Speerpunten collegeprogramma 2022 t/m 2026

- 53.1 Inwoners zijn zelf medeverantwoordelijk voor de veiligheid in hun eigen wijk en binnen het dorp.
- 53.2 Er is goede informatiedeling en afstemming tussen domeinen en het is veiliger in het dorp.
- 53.3 Het criminele pad voor jongeren loont niet.
- 53.4 Cyberveiligheid is versterkt.
- 53.5 Drugscriminaliteit is effectief verstoord.

Wat gaan we daarvoor doen (prestaties)?

Acties voor 2024

- 53.1.1 De nieuwe nota Integraal veiligheidsbeleid uitvoeren. We zorgen voor een adequate politie-, brandweer- en ambulancezorg en rampenbestrijding/crisisbeheersing in de gemeente Zeewolde.
- 53.2.1 Het beleid op Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) toepassen en uitvoeren. We gaan zaken als overlast, geweld en criminaliteit terugdringen, door de oorzaak weg te nemen en de negatieve aspecten te bestrijden.
- 53.3.1 We versterken de aanpak van risicovolle jongeren, zodat deze jongeren niet verder afglijden. Vroegsignalering en preventie worden versterkt, bijv. door preventieve aanpak van verslaving (in brede zin) en het stimuleren van samenwerking in de jeugdketen
- 53.4.1 Door preventie, bewustwording, kennisdeling en samenwerking wordt cybercrime bestreden en is de cyberveiligheid versterkt.
- 53.5.1 Het tegengaan van ondermijning, zoals bijvoorbeeld drugscriminaliteit, mensenhandel/uitbuiting of witwassen.

Verbonden partijen bij dit programma

Naam verbonden partij	Gevestigd	Doel	Soort deelname	Raadsbesluit	Inwerking-tredingsdatum
Veiligheidsregio Flevoland	Lelystad	Verskillende hulpverlenings-diensten (rampen- en crisisbestrijding)	Lid gemeenschappelijke regeling	29 november 2007	1 januari 2008

Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

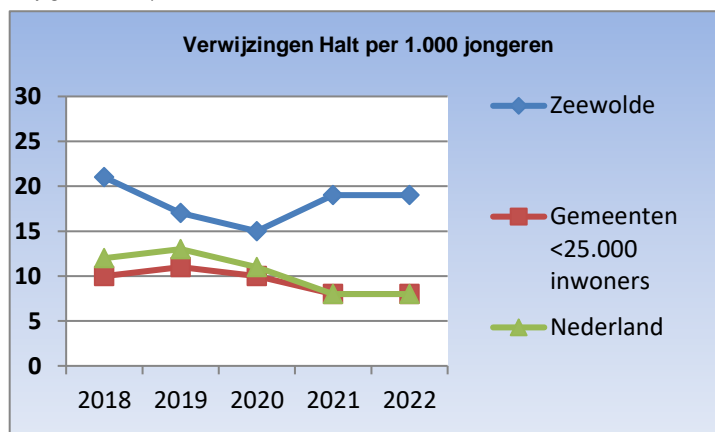
Beleidsindicatoren bij dit programma

*Bron voor de verplichte beleidsindicatoren is: www.waarstaatjegemeente.nl per 29-08-2023

Verwijzingen Halt per 1.000 jongeren

Periode	Gemeenten <25.000 inwoners		
	Zeewolde	Nederland	
2018	21	10	12
2019	17	11	13
2020	15	10	11
2021	19	8	8
2022	19	8	8
2023	NB	NB	NB

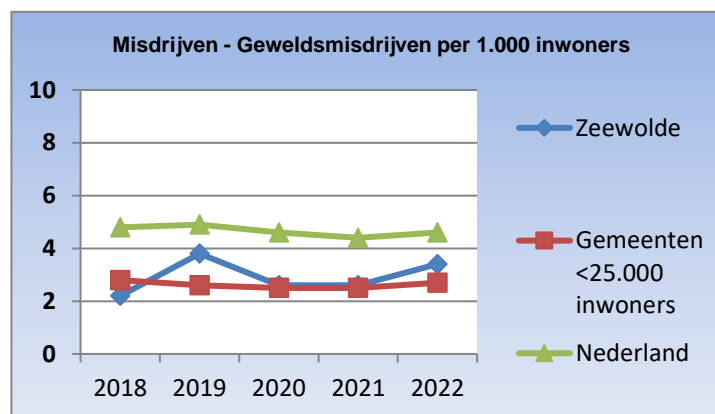
*Bron: www.waarstaatjegemeente.nl dd 29-08-2023

Misdrijven - Gewelddsmisdrijven per 1.000 inwoners

Periode	Gemeenten <25.000 inwoners		
	Zeewolde	Nederland	
2018	2,2	2,8	4,8
2019	3,8	2,6	4,9
2020	2,6	2,5	4,6
2021	2,6	2,5	4,4
2022	3,4	2,7	4,6
2023	NB	NB	NB

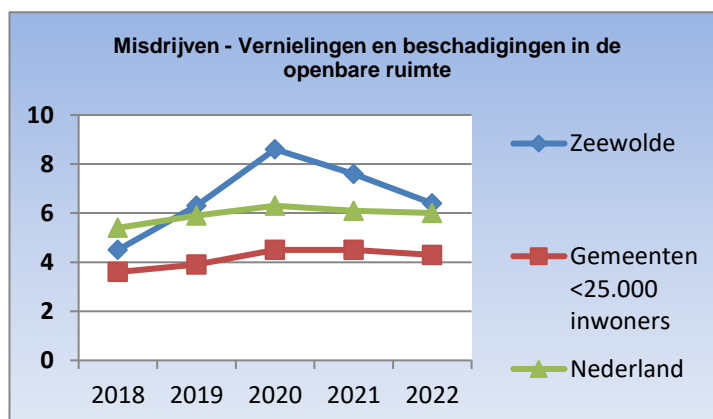
*Bron: www.waarstaatjegemeente.nl dd 29-08-2023

Misdrijven - Vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte

Periode	Gemeenten <25.000 inwoners		
	Zeewolde	Nederland	
2018	4,5	3,6	5,4
2019	6,3	3,9	5,9
2020	8,6	4,5	6,3
2021	7,6	4,5	6,1
2022	6,4	4,3	6
2023	NB	NB	NB

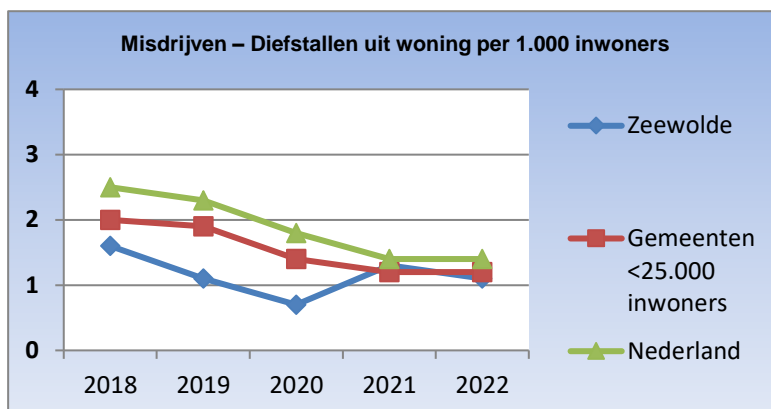
*Bron: www.waarstaatjegemeente.nl dd 29-08-2023

Misdrijven – Diefstallen uit woning per 1.000 inwoners Gemeenten <25.000

Periode	Zeewolde	inwoners	Nederland
2018	1,6	2	2,5
2019	1,1	1,9	2,3
2020	0,7	1,4	1,8
2021	1,3	1,2	1,4
2022	1,1	1,2	1,4
2023	NB	NB	NB

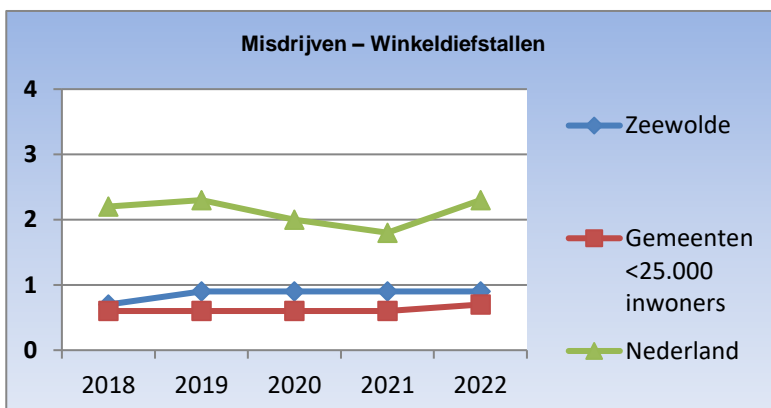
*Bron: www.waarstaatjegemeente.nl dd 29-08-2023

Misdrijven – Winkeldiefstallen

Periode	Zeewolde	inwoners	Nederland
2018	0,7	0,6	2,2
2019	0,9	0,6	2,3
2020	0,9	0,6	2
2021	0,9	0,6	1,8
2022	0,9	0,7	2,3
2023	NB	NB	NB

*Bron: www.waarstaatjegemeente.nl dd 29-08-2023

Wat mag het kosten?

	Rekening	Begroting 2023 (na wijzigingen)			Begroting 2024				Begroting	Begroting	Begroting	
	2022	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Vershil	2025	2026	2027
PROG1 Veilig Zeewolde												
TV11 Crisisbeheersing en brandweer	1.731	1.811	0	1.811	2.089	0	2.089	278	2.168	2.246	2.225	
TV12 Openbare orde en veiligheid	488	536	-30	506	564	-30	534	28	534	529	529	
PROG1 Veilig Zeewolde - Totaal	2.219	2.347	-30	2.317	2.653	-30	2.623	306	2.702	2.775	2.754	

(Bedragen x € 1.000,-)
-/- = voordeel

De kolom verschil geeft het verschil aan tussen de Begroting 2023 (na wijzigingen) en de Begroting 2024.

Zie paragraaf 4.2 voor een nadere toelichting op de afwijkingen tussen begroting 2023 t/m de 15^e wijziging en de begroting 2024.

Meerjarenraming 2024 tot en met 2027

	Begroting 2024			Begroting 2025			Begroting 2026			Begroting 2027		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
PROG1 Veilig Zeewolde												
TV11 Crisisbeheersing en brandweer	2.089	0	2.089	2.168	0	2.168	2.246	0	2.246	2.225	0	2.225
TV12 Openbare orde en veiligheid	564	-30	534	564	-30	534	559	-30	529	559	-30	529
PROG1 Veilig Zeewolde - Totaal	2.653	-30	2.623	2.732	-30	2.702	2.805	-30	2.775	2.784	-30	2.754

(Bedragen x € 1.000,-)
-/- = voordeel

2.3 Programma 2 - Zeewolde is schoon, heel en bereikbaar

Algemeen

Het programma omvat de aanleg en het onderhoud van wegen, straten, pleinen, waterwegen en watergangen. Ook valt onder dit programma de zorg voor parkeren en de bereikbaarheid per openbaar vervoer.

Hoofddoelstelling

Samen met de inwoners zorgen we voor een woon- en leefomgeving die schoon, heel en bereikbaar is. We werken aan verbeteringen van de bereikbaarheid van Zeewolde zowel met openbaar vervoer als vervoer over de weg.

Vastgestelde beleidskaders

Voor de uitvoering van het beleid zijn de volgende bestuurlijke kaders van belang:

Kader	Looptijd	Vastgesteld	Actualisatie
Beheerplan Wegen	2020 t/m 2024	2020	2024
Beheerplan Kunstwerken	2021 t/m 2025	2020	2025
Beheerplan Groen binnen bebouwde kom	2017 t/m 2020	2017	2023
Beheerplan Groen beplanting, berm en sloten buitengebied	2020 t/m 2025	2020	2025
Groenbeleidsplan buitengebied Zeewolde	Onbepaald	2018	Naar behoefte
Beheerplan Openbare verlichting	2018 t/m 2021	2017	2023
Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan	2021 t/m 2030	2021	2031
Gladheidsbestrijdingsplan	2016 t/m 2025	2015	Naar behoefte
Beeldkwaliteitsplan Openbare ruimte	Onbepaald	2012	Naar behoefte

Activiteiten vanuit het collegeprogramma 2022 t/m 2026

18. Verbeteren OV-bereikbaarheid Zeewolde.
19. Oplossen infrastructuur knelpunt Nijkerk/A28.
20. Duurzaam beheer van 'groen' en 'grijs'.
21. Bepalen voorzieningenniveau Aanloophaven.
22. Beleidskader planmatige aanpak onderhoud en beheer.

Wat willen we bereiken (effecten)?

Speerpunten collegeprogramma 2022 t/m 2026

- 18.1 Verbeteren OV-bereikbaarheid Zeewolde.
- 19.1 Een verbeterde doorstroming richting Nijkerk/A28.
- 20.1 We realiseren een duurzame openbare ruimte. We hebben een goed functionerend beleidskader voor beheer.
  - 21.1 Enkele (ontbrekende) voorzieningen (zoals elektra, water, afvalinzameling, sanitair en wifi) voor de Aanloophaven zijn bepaald en op niveau gerealiseerd. Dit is daarmee de finale afronding van deze haven.
  - 22.1 Efficiënt en doelgericht beheer, de juiste techniek op de juiste plaats in combinatie met planmatig en doeltreffend onderhoud.

Wat gaan we daarvoor doen (prestaties)?

Acties voor 2024

- 18.1.1 Een onderzoek doen naar mogelijkheden om reistijden in het OV te optimaliseren.
- 18.1.2 Deelnemen aan provinciale overleggen over openbaar vervoer om de belangen van Zeewolde te behartigen en te borgen.
- 19.1.1 Deelnemen aan provinciale overleggen en continue lobbyen om samen met andere stakeholders de doorstroming te verbeteren.
- 20.1.1 Planmatige aanpak van het onderhoud in buurten, ter voorbereiding gaan we de wijken in om met bewoners te praten.
- 20.1.2 We maken bewuste keuzes aan de voorkant bij de aanleg, beheer en onderhoud van ons areaal.
- 20.1.3 Wijkonderhoud klimaatbestendig uitvoeren en inwoners hierbij betrekken.
- 21.1.1 We onderzoeken samen met bewoners, ondernemers en bezoekers/recreanten welke laatste stappen gezet moeten worden op het gebied van de voorzieningen in de Aanloophaven.
- 22.1.1 Daar waar mogelijk testen en toepassen van nieuwe innovatieve oplossingen. Leren van anderen.
- 22.1.2 Bij het vanuit de provincie te starten Gebiedsproces Bodemdaling zal de wegeenproblematiek ingebracht worden.

Verbonden partijen bij dit programma

Er maken geen verbonden partijen onderdeel uit van dit programma.

Beleidsindicatoren bij dit programma

Er zijn geen verplichte beleidsindicatoren van toepassing bij dit programma.

Wat mag het kosten?

	Rekening 2022			Begroting 2023 (na wijzigingen)			Begroting 2024				Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Vershil	Saldo	Saldo	Saldo		
PROG2 Zeewolde schoon, heel en bereikbaar													
TV21 Verkeer en vervoer	4.453	7.537	-437	7.100	5.483	-387	5.096	-2.004	5.265	5.453	5.630		
TV22 Parkeren	37	59	0	59	56	0	56	-3	52	58	66		
TV23 Recreatieve havens	34	74	-2	72	53	-2	51	-21	51	33	33		
TV25 Openbaar vervoer	78	24	-56	-33	24	-56	-33	0	-33	-33	-33		
PROG2 Zeewolde schoon, heel en bereikbaar - Totaal	4.603	7.694	-495	7.199	5.616	-445	5.171	-2.028	5.336	5.512	5.697		

(Bedragen x € 1.000,-)

-/- = voordeel

De kolom verschil geeft het verschil aan tussen de Begroting 2023 (na wijzigingen) en de Begroting 2024.

Zie paragraaf 4.2 voor een nadere toelichting op de afwijkingen tussen begroting 2023 t/m de 15^e wijziging en de begroting 2024.

Meerjarenraming 2024 tot en met 2027

	Begroting 2024			Begroting 2025			Begroting 2026			Begroting 2027		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
PROG2 Zeewolde schoon, heel en bereikbaar												
TV21 Verkeer en vervoer	5.483	-387	5.096	5.720	-456	5.265	5.911	-459	5.453	6.092	-462	5.630
TV22 Parkeren	56	0	56	52	0	52	58	0	58	66	0	66
TV23 Recreatieve havens	53	-2	51	53	-2	51	35	-2	33	35	-2	33
TV25 Openbaar vervoer	24	-56	-33	24	-56	-33	24	-56	-33	24	-56	-33
PROG2 Zeewolde schoon, heel en bereikbaar - Totaal	5.616	-445	5.171	5.849	-514	5.336	6.028	-517	5.512	6.217	-519	5.697

(Bedragen x € 1.000,-)

-/- = voordeel

2.4 Programma 3 - Zeewolde economisch veerkrachtig

Algemeen

Het programma omvat alle activiteiten gericht op het stimuleren en versterken van de lokale economie en werkgelegenheid.

Hoofddoelstelling

We bieden ondernemers een goed vestigingsklimaat. Maatwerk is daarbij het uitgangspunt. De lokale werkgelegenheid neemt toe waarmee de in- en uitgaande pendel van arbeid beperkt wordt. Er is een goed samenwerkend geheel aan winkeliers en dat stimuleert de lokale bestedingen. Bij aanbesteding en opdrachtverlening door de gemeente vinden we duurzaamheid belangrijk.

Vastgestelde beleidskaders

Voor de uitvoering van het beleid zijn de volgende bestuurlijke kaders van belang:

Kader	Looptijd	Vastgesteld	Actualisatie
Gemeentelijke Vestigingsvisie Zeewolde: "Werken aan werk op eigen bodem"	2013 t/m 2017	2013	Naar behoefte
Masterplan Centrum Zeewolde 2011	2012 t/m 2026	2012	Naar behoefte
Uitvoeringsplan Promotie en acquisitie	Onbepaald	2007	Onbepaalde tijd
Actiewijzer "Wij samen Zeewolde"	Onbepaald	2017	Periodiek evalueren en bijsturen

Activiteiten vanuit het collegeprogramma 2022 t/m 2026

5. Visie toekomstbestendig bedrijfsleven.
6. Vestigingsbeleid bedrijven (Vestingveld, Trekkersveld).
8. Centrum doorontwikkeling – actiewijzer Centrum/BIZ.
9. Nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen (activiteit afgerond in 2023).

Wat willen we bereiken (effecten)?

Speerpunten collegeprogramma 2022 t/m 2026

- 5.1 Een beschrijving van het bedrijfseconomisch profiel.
- 5.2 Bedrijven zijn al 10-15 jaar wettelijk verplicht om energiebesparingsmaatregelen door te voeren. Er wordt onvoldoende gehandhaafd.
- 5.3 De loketfunctie van Zeewolde Zakelijk prominenter neer zetten, zodat de dienstverlening van dit loket afgestemd is op de wensen van huidige en toekomstige ondernemers.
- 6.1 Het bieden van vestigingsmogelijkheden aan nieuwe bedrijven en het bieden van passende uitbreidingsmogelijkheden voor huidige bedrijven.
- 6.2 Zorgen voor een aantrekkelijk woon- en voorzieningenmilieu om de komst van bedrijven en werknemers aantrekkelijker te maken.
- 8.1 Herijking van de actiepunten uit de Actiewijzer Centrum, gericht op de korte (2024-2026) en de lange termijn.

Wat gaan we daarvoor doen (prestaties)?

Acties voor 2024

- 5.1.1 Opstellen van een visiedocument voor alle sectoren (o.a. industrie, retail, recreatie, agrarische bedrijven) over de toekomstige ontwikkeling van het bedrijfsleven in Zeewolde. Vanuit de overheid noodzakelijke randvoorwaarden inzichtelijk krijgen en faciliteren.

- 5.2.1 Aandacht besteden aan duurzame bedrijfsvoering en inventariseren van energiebesparende maatregelen bij bedrijven. We motiveren bedrijven om hier meer aandacht aan te geven.
- 5.3.1 Een herijking van profilering en werkwijze maken voor Zeewolde Zakelijk. Vanuit de visie krijgen we inzicht waar ondernemers in Zeewolde behoefte aan hebben.
- 6.1.1 Het bieden van vestigingsmogelijkheden aan nieuwe bedrijven en het bieden van passende uitbreidingsmogelijkheden voor huidige bedrijven.
- 6.1.2 Initiatieven voor bedrijfsvestigingen benaderen vanuit de grondhouding “denken in mogelijkheden”. Ja, mits.
- 6.2.1 Inzetten om de ontwikkeling van Trekkersveld IV als uitbreiding op het bestaande Trekkersveld I, II en III mogelijk te maken.
- 8.1.1 Bijdragen aan een attractief en florerend centrum van Zeewolde. Evaluatie, raadpleging betrokkenen en raad worden meegenomen.
- 8.1.2 Professionele samenwerking tussen de verschillende partijen in dit gebied stimuleren. O.a. door BIZ te blijven faciliteren en financieel bij te dragen in professionaliteit die samenwerking bevordert.
- 8.1.3 Goede balans vinden tussen de verschillende functies in het gebied (winkelen, wonen, horeca en diensten).

Verbonden partijen bij dit programma

Er maken geen verbonden partijen onderdeel uit van dit programma.

Beleidsindicatoren bij dit programma

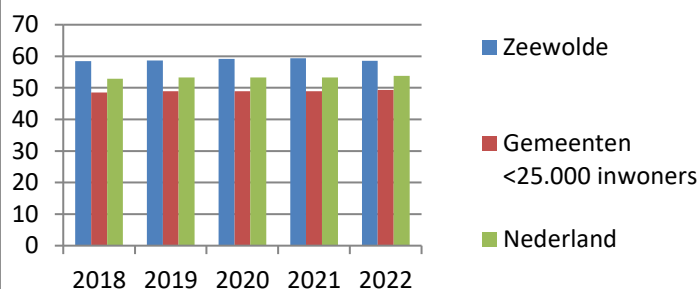
*Bron voor de verplichte beleidsindicatoren is: www.waarstaatjegemeente.nl per 29-08-2023

Funciemenging: weerspiegelt verhouding tussen banen en woningen en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen

Periode	Gemeenten		Nederland
	Zeewolde	<25.000 inwoners	
2018	58,5	48,5	52,9
2019	58,7	48,9	53,3
2020	59,2	48,9	53,3
2021	59,4	48,9	53,3
2022	58,6	49,3	53,8
2023	NB	NB	NB

*Bron: www.waarstaatjegemeente.nl dd 29-08-2023

Funciemenging: weerspiegelt verhouding tussen banen en woningen en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen

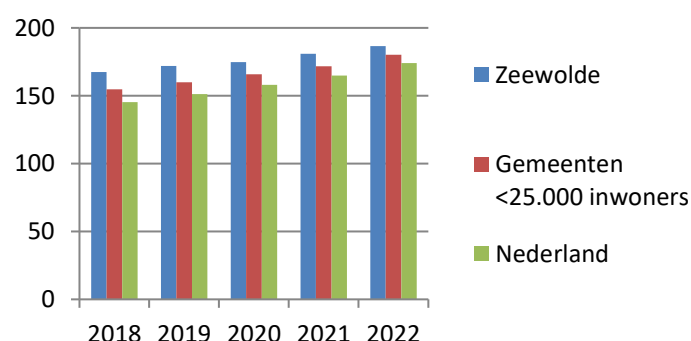

Vestigingen van bedrijven per 1.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar

Periode	Gemeenten		Nederland
	Zeewolde	<25.000 inwoners	
2018	167,4	154,7	145,4
2019	171,9	159,9	151,3
2020	174,8	165,9	158,1
2021	180,9	171,8	164,9
2022	186,6	180,3	174,1
2023	NB	NB	NB

*Bron: www.waarstaatjegemeente.nl dd 29-08-2023

Vestigingen van bedrijven per 1.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar

Wat mag het kosten?

	Rekening	Begroting 2023 (na wijzigingen)				Begroting 2024				Begroting	Begroting	Begroting
	2022	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Vershil	2025	2026	2027
PROG3 Zeewolde economisch veerkrachtig												
TV31 Economische ontwikkeling	62	22	0	22	37	0	37	15	37	37	37	37
TV32 Fysieke bedrijfsinfrastructuur (GREX)	-788	4.019	-4.019	0	4.786	-4.786	0	0	0	0	0	0
TV33 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	497	140	-83	57	131	-83	47	-9	47	47	47	47
TV34 Economische promotie	-3.421	507	-3.582	-3.076	510	-4.065	-3.555	-480	-3.555	-3.555	-3.567	-3.567
PROG3 Zeewolde economisch veerkrachtig - Totaal	-3.651	4.687	-7.684	-2.997	5.463	-8.935	-3.471	-474	-3.471	-3.471	-3.471	-3.483

(Bedragen x € 1.000,-)

-/- = voordeel

De kolom verschil geeft het verschil aan tussen de Begroting 2023 (na wijzigingen) en de Begroting 2024.

Zie paragraaf 4.2 voor een nadere toelichting op de afwijkingen tussen begroting 2023 t/m de 15^e wijziging en de begroting 2024.

Meerjarenraming 2024 tot en met 2027

	Begroting 2024			Begroting 2025			Begroting 2026			Begroting 2027		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
PROG3 Zeewolde economisch veerkrachtig												
TV31 Economische ontwikkeling	37	0	37	37	0	37	37	0	37	37	0	37
TV32 Fysieke bedrijfsinfrastructuur (GREX)	-4.786	-4.786	0	4.653	-4.653	0	746	-746	0	718	-718	0
TV33 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	131	-83	47	131	-83	47	131	-83	47	131	-83	47
TV34 Economische promotie	510	-4.065	-3.555	510	-4.065	-3.555	510	-4.065	-3.555	498	-4.065	-3.567
PROG3 Zeewolde economisch veerkrachtig - Totaal	5.463	-8.935	-3.471	5.330	-8.802	-3.471	1.423	-4.895	-3.471	1.383	-4.866	-3.483

(Bedragen x € 1.000,-)

-/- = voordeel

Onder 3.4 Economische promotie vallen de onderdelen:

- Promotie bedrijventerreinen
- Bevordering toerisme en recreatie
- Opbrengsten forensenbelasting
- Opbrengsten toeristenbelasting

2.5 Programma 4 - Naar school in Zeewolde

Algemeen

Het programma omvat de middelen om te voorzien in de gemeentelijke taken en verantwoordelijkheden op het gebied van volwasseneneducatie (basisvaardigheden), voorschoolse educatie, primair- en voortgezet onderwijs.

Hoofddoelstelling

We streven naar kansengelijkheid en een inclusieve samenleving. Ook voor kinderen en jongeren. Kinderen moeten hun talenten kunnen ontwikkelen op een manier die bij hen past en die aansluit bij hun godsdienst of levensbeschouwing en bij de visie op het onderwijs. Als een kind niet zelfstandig naar school kan, is in bepaalde situaties ook het vervoer van leerlingen naar school mogelijk. Bijvoorbeeld bij een ziekte, een handicap of gedragsproblemen of omdat de school ver weg is. Het streven is dat jongeren met een startkwalificatie hun schoolloopbaan kunnen afronden. Hiermee vergroten zij hun mogelijkheid op bestaanszekerheid. Adequate onderwijshuisvesting is essentieel. Onderwijshuisvesting is een gemeentelijke verantwoordelijkheid. We acteren op de actualiteit van een krimpend aantal leerlingen in Zeewolde en streven naar efficiënte en toekomstbestendige onderwijshuisvesting.

Vastgestelde beleidskaders

Voor de uitvoering van het beleid zijn de volgende bestuurlijke kaders van belang:

Kader	Looptijd	Vastgesteld	Actualisatie
Verordening leerlingenvervoer gemeente Zeewolde	Onbepaald	2022	Naar behoefte
Integraal Onderwijshuisvestingsplan	2018 t/m 2021	2018	2023
Verordening Onderwijshuisvesting	Onbepaald	2008	2023
Regioplan laaggeletterdheid	2024 t/m 2027	2023	2027

Activiteiten vanuit het collegeprogramma 2022 t/m 2026

36. Onderwijs: We willen goed en passend onderwijs in Zeewolde.

Wat willen we bereiken (effecten)?

Speerpunten collegeprogramma 2022 t/m 2026

36.1 Er is in Zeewolde een goede aansluiting in het onderwijs voorhanden, voor kleuters naar primair en voor jongeren naar voortgezet onderwijs. We zetten in op een soepele overgang en een doorgaande leerlijn.

Wat gaan we daarvoor doen (prestaties)?

Acties voor 2024

- 36.1.1 We zetten in op vroegsignalering bij jongeren waar het dreigt mis te gaan op school (én buiten school) en zorgen dat de best passende hulp wordt geboden.
- 36.1.2 We ondersteunen het samenwerkingsplan van de schoolbesturen in Zeewolde.
- 36.1.3 Het werken aan taalverhoging voor zowel anderstaligen als voor mensen die Nederlands hebben als moedertaal.
- 36.1.4 Het Regionaal Meld- en Coördinatiepunt (RMC) en jeugdzorg werken samen om schoolverlaten en schoolverzuim te voorkomen. Jongeren krijgen hierdoor een kansrijke start in de eerste jaren van het voortgezet onderwijs.

- 36.1.5 Verordening voor voorschoolse educatie aanpassen op basis van de actualiteit en het wettelijk vereiste dat begeleiding van peuters met een verhoogd risico op onderwijsachterstand wordt geboden door HBO-geschoolde begeleiders.
- 36.1.6 Leerplicht en RMC ondersteunen jongeren bij het behalen van een startkwalificatie door het voorkomen van voortijdig schoolverlaten.
- 36.1.7 Verbetering in de samenwerking tussen jeugdorganisaties, jeugdwerkers en scholen wordt gestimuleerd.
- 36.1.8 Voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs (onderwijsachterstand door de pandemie) is in Zeewolde een plan gemaakt waar uitvoering aan gegeven wordt. Het plan wordt in 2023 geëvalueerd.
- 36.1.9 In navolging op de in 2023 opgestelde onderwijsvisie samen met schoolbesturen wordt het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs opgesteld waarbij op basis van actuele leerlingenprognoses voorzien wordt in efficiënte en toekomstbestendige onderwijshuisvesting (efficiënte verdeling van beschikbare ruimte).
- 36.1.10 Taalarme gezinnen ondersteunen we in het project "Gemeentelijke gezinsaanpak geletterdheid".

Verbonden partijen bij dit programma

Naam verbonden partij	Gevestigd	Doel	Soort deelname	Raadsbesluit	Inwerking-tredingsdatum
Meerinzicht	Ermelo	Bedrijfsvoeringstaken; waaronder de heffing en invordering van belastingen. Taken Sociaal Domein	Lid gemeenschappelijke regeling	12-12-2013	1 januari 2015: fase 1 Bedrijfsvoering. 1 januari 2018: fase 2 Bedrijfsvoering en taken Sociaal Domein

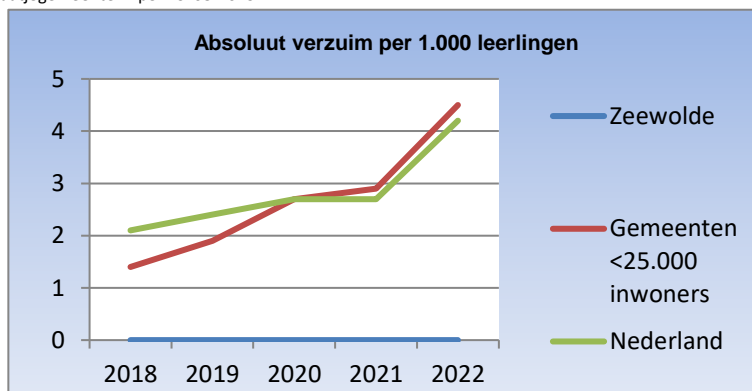
Beleidsindicatoren bij dit programma

*Bron voor de verplichte beleidsindicatoren is: www.waarstaatjegemeente.nl per 29-08-2023

Absoluut verzuim per 1.000 leerlingen

Periode	Gemeenten		
	Zeewolde	<25.000 inwoners	Nederland
2018	NB	1,4	2,1
2019	NB	1,9	2,4
2020	NB	2,7	2,7
2021	NB	2,9	2,7
2022	0	4,5	4,2
2023	NB	NB	NB

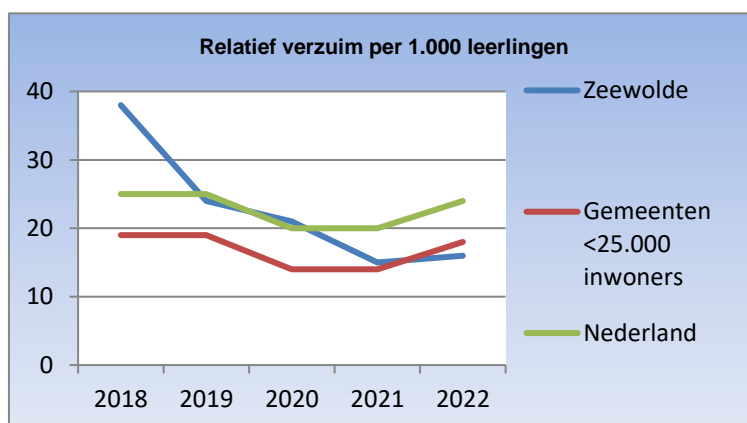
*Bron: www.waarstaatjegemeente.nl dd 29-08-2023

Relatief verzuim per 1.000 leerlingen

Periode	Gemeenten		
	Zeewolde	<25.000 inwoners	Nederland
2018	38	19	25
2019	24	19	25
2020	21	14	20
2021	15	14	20
2022	16	18	24
2023	NB	NB	NB

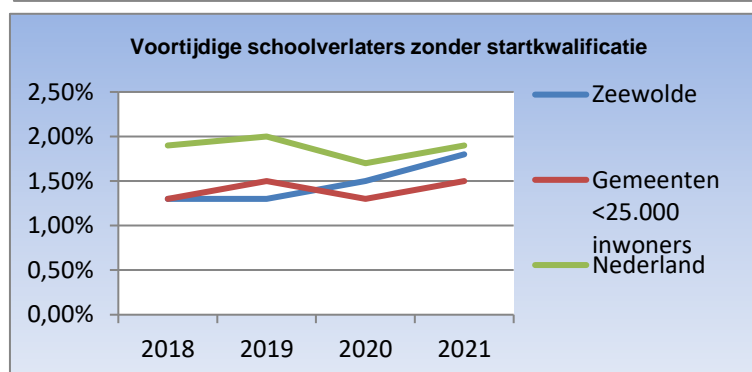
*Bron: www.waarstaatjegemeente.nl dd 29-08-2023

Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie

Periode	Gemeenten		
	Zeewolde	<25.000 inwoners	Nederland
2018	1,30%	1,30%	1,90%
2019	1,30%	1,50%	2,00%
2020	1,50%	1,30%	1,70%
2021	1,80%	1,50%	1,90%
2022	NB	NB	NB
2023	NB	NB	NB

*Bron: www.waarstaatjegemeente.nl dd 29-08-2023

Wat mag het kosten?

	Rekening 2022	Begroting 2023 (na wijzigingen)			Begroting 2024				Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Verschil	Saldo	Saldo	Saldo
PROG4 Naar school in Zeewolde											
TV42 Onderwijshuisvesting	557	629	-185	444	682	-98	584	140	579	571	571
TV43 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	689	1.462	-359	1.103	1.058	-49	1.009	-94	1.009	992	977
PROG4 Naar school in Zeewolde - Totaal	1.246	2.091	-544	1.547	1.740	-147	1.593	46	1.588	1.563	1.548

(Bedragen x € 1.000,-)

-/- = voordeel

De kolom verschil geeft het verschil aan tussen de Begroting 2023 (na wijzigingen) en de Begroting 2024.

Zie paragraaf 4.2 voor een nadere toelichting op de afwijkingen tussen begroting 2023 t/m de 15^e wijziging en de begroting 2024.

Meerjarenraming 2024 tot en met 2027

	Begroting 2024			Begroting 2025			Begroting 2026			Begroting 2027		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
PROG4 Naar school in Zeewolde												
TV42 Onderwijshuisvesting	682	-98	584	677	-98	579	669	-98	571	669	-98	571
TV43 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.058	-49	1.009	1.058	-49	1.009	1.041	-49	992	1.026	-49	977
PROG4 Naar school in Zeewolde - Totaal	1.740	-147	1.593	1.735	-147	1.588	1.710	-147	1.563	1.695	-147	1.548

(Bedragen x € 1.000,-)

-/- = voordeel

2.6 Programma 5 - Cultureel, sportief en recreatief Zeewolde

Algemeen

Het programma omvat de beschikbaarheid van voorzieningen op het gebied van cultuur, sport, recreatie en toerisme. Ook valt onder dit programma de instandhouding van de kwaliteit van het openbaar groen en onze natuur.

Hoofddoelstelling

We hebben een visie op het gebied Sport, Kunst en Cultuur in Zeewolde. We zorgen ervoor dat de voornemens in uitvoeringsnota's cultuur, kunst en sport gerealiseerd kunnen worden. We richten ons primair op het ondersteunen van vrijwilligers en het scheppen van randvoorwaarden waarbinnen verenigingen en instellingen hun werk kunnen doen. De recreatieve potenties van Zeewolde zijn een speerpunt van beleid.

Vastgestelde beleidskaders

Voor de uitvoering van het beleid zijn de volgende bestuurlijke kaders van belang:

Kader	Looptijd	Vastgesteld	Actualisatie
Cultuurnota Zeewolde	2021 t/m 2024	2020	2025
Sport- en beweegnota 'Een leven lang bewegen in Zeewolde – Voor iedereen, door iedereen'	Onbepaald	2020	Naar behoefte
Waterplan Zeewolde	2022 t/m 2032	2022	2032
Beleidsplan Bewegen, Ontmoeten, Spelen en Sporten (BOSS)	Onbepaald	2014	2023
Beheerplan Speeltoestellen	2021 t/m 2025	2021	2025
Beleidsnota en uitvoeringsgarantie toerisme, recreatie en evenementen Zeewolde 2020-2025	2020 t/m 2025	2020	2025

Activiteiten vanuit het collegeprogramma 2022 t/m 2026

17. Stimuleren toerisme en recreatie.
31. Sport: gezonde inwoners en een bloeiend verenigingsleven.
32. Cultuur: een aanbod passend bij Zeewolde.

Wat willen we bereiken (effecten)?

Speerpunten collegeprogramma 2022 t/m 2026

- 17.1 Uitbreiding van het recreatief en toeristisch aanbod.
- 31.1 Door sport op een laagdrempelige manier aan te bieden, kunnen inwoners van Zeewolde aan sport doen zodat hun welbevinden en gezondheid worden ondersteund.
- 32.1 Een passend aanbod aan culturele mogelijkheden in Zeewolde, waarbij mensen en middelen maatgevend zijn. En door cultuur op een laagdrempelige manier aan te bieden, kunnen inwoners van Zeewolde cultuur beleven zodat hun welbevinden wordt ondersteund.

Wat gaan we daarvoor doen (prestaties)?

Acties voor 2024

- 17.1.1 Met de recreatie en evenementensector uitvoering geven aan het uitvoeringsprogramma Toerisme, Recreatie en Evenementen met aandacht voor natuurbeleving, agrotourisme, verduurzaming en inclusie.
- 17.1.2 Initiatieven van bewoners en verenigingen die verzameld zijn in het waterplan, worden in overleg met bewoners en buurt zoveel mogelijk gerealiseerd.
- 17.1.3 Versterking van de 'cross-sectorale samenwerking' tussen recreatie- en evenementenorganisaties, middenstand en horeca.
- 17.1.4 Voor de recreatiesector rekening houden met klimaatbestendigheid. Gaan voor robuuste watergangen, zodat zij kunnen anticiperen op toekomstige ontwikkelingen, van extreme droogte tot extreme natte periodes.
- 17.1.5 Met andere terrein behorende organisaties werken aan behoud en versterking van de mogelijkheden voor wandelen, fietsen en varen.
- 17.1.6 Het fietsknooppuntennetwerk actualiseren en fietsen stimuleren.
- 31.1.1 Sport wordt breed gestimuleerd en blijft voor alle doelgroepen - jong en oud - bereikbaar. Sport en beweging voor jeugd blijft specifieke aandacht krijgen.
- 31.1.2 Op basis van de sportnota en het Sport- en Beweegakkoord werken we verder aan een verhoging van de sport en beweegdeelname, versterking van het sportaanbod voor alle doelgroepen, verenigingsleven en ongeorganiseerd sporten en bewegen in de openbare ruimte.
- 31.1.3 In samenwerking met de buurtsportcoaches en de sportsector werken we verder aan het versterken en verstevigen van het sport- en beweegaanbod.
- 31.1.4 Inzetten op zoveel mogelijk zwemlessen voor alle kinderen/inwoners in Zeewolde; de primaire dienstverlening op dit gebied aan de inwoners staat voorop.
- 31.1.5 Met de buurtsportcoaches, het onderwijs, het Baken en de jeugd- en jongerenwerker inzetten op de doelgroep jeugd door activiteiten te organiseren, ook naschools en in vakantieperiodes.
- 32.1.1 We willen beschikbare subsidies en additionele middelen optimaal inzetten voor het versterken van de culturele infrastructuur ten gunste van ontmoeten, persoonlijke ontwikkeling en een vitaal dorp.
- 32.1.2 We stimuleren de ontwikkeling van een gevarieerd kunst- en culturaanbod en bewaken daarbij de balans tussen ambitie en (ambtelijke) capaciteit.
- 32.1.3 Bij het verstrekken van subsidies toetsen we nut en noodzaak van de activiteit op het versterken van de culturele infrastructuur, daarbij rekening houdend met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

Verbonden partijen bij dit programma

Naam verbonden partij	Gevestigd	Doel	Soort deelname	Raadsbesluit	Inwerking-tredingsdatum
Coöperatie Gastvrije Randmeren	Harderwijk	Behartiging bovengemeentelijke belangen natuurbescherming en recreatie binnen Veluwerandmeren-gebied	Aandelenbezit. Was lid gemeenschappelijke regeling	29 september 2011. Zie B&W besluit 4 januari 2022.	21 november 2013

Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

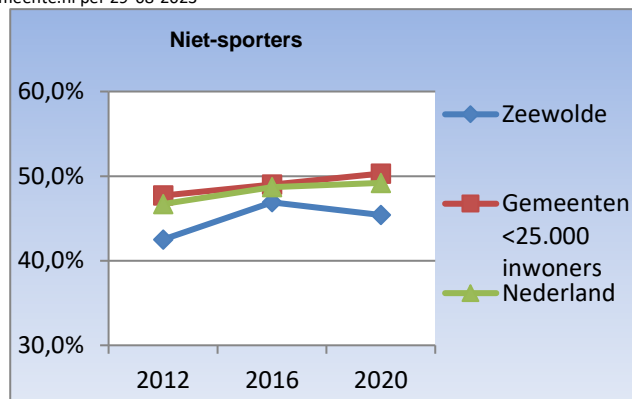
Beleidsindicatoren bij dit programma

*Bron voor de verplichte beleidsindicatoren is: www.waarstaatjegemeente.nl per 29-08-2023

Niet-sporters

Periode	Gemeenten <25.000 inwoners		
	Zeewolde	inwoners	Nederland
2012	42,50%	47,70%	46,70%
2016	46,90%	49,00%	48,70%
2020	45,40%	50,30%	49,20%
2024	NB	NB	NB

*Bron: www.waarstaatjegemeente.nl dd 29-08-2023

Wat mag het kosten?

	Rekening 2022	Begroting 2023 (na wijzigingen)			Begroting 2024				Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Verschil	Saldo	Saldo	Saldo
PROG5 Cultureel, sportief en recreatief Zeewolde											
TV51 Sportbeleid en activering	203	250	0	250	281	0	281	31	281	282	282
TV52 Sportaccommodaties	1.178	2.200	-1.194	1.006	2.358	-866	1.492	486	1.441	1.440	1.458
TV53 Cultuurpres. cultuurprod. cultuurpart.	293	350	0	350	329	0	329	-21	329	329	329
TV54 Musea	54	79	0	79	113	0	113	34	115	116	118
TV55 Cultureel erfgoed	30	30	0	30	31	0	31	1	31	31	31
TV56 Media	593	604	0	604	644	0	644	41	644	644	644
TV57 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.922	2.503	-4	2.499	2.526	-4	2.522	23	2.425	2.476	2.472
PROG5 Cultureel, sportief en recreatief Zeewolde - Totaal	4.273	6.016	-1.198	4.817	6.283	-870	5.413	595	5.266	5.318	5.334

(Bedragen x € 1.000,-)

-/- = voordeel

De kolom verschil geeft het verschil aan tussen de Begroting 2023 (na wijzigingen) en de Begroting 2024.

Zie paragraaf 4.2 voor een nadere toelichting op de afwijkingen tussen begroting 2023 t/m de 15^e wijziging en de begroting 2024.

Meerjarenraming 2024 tot en met 2027

	Begroting 2024			Begroting 2025			Begroting 2026			Begroting 2027		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
PROG5 Cultureel, sportief en recreatief Zeewolde												
TV51 Sportbeleid en activering	281	0	281	281	0	281	282	0	282	282	0	282
TV52 Sportaccommodaties	2.358	-866	1.492	2.283	-841	1.441	2.281	-841	1.440	2.299	-841	1.458
TV53 Cultuurpres. cultuurprod. cultuurpart.	329	0	329	329	0	329	329	0	329	329	0	329
TV54 Musea	113	0	113	115	0	115	116	0	116	118	0	118
TV55 Cultureel erfgoed	31	0	31	31	0	31	31	0	31	31	0	31
TV56 Media	644	0	644	644	0	644	644	0	644	644	0	644
TV57 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.526	-4	2.522	2.429	-4	2.425	2.480	-4	2.476	2.476	-4	2.472
PROG5 Cultureel, sportief en recreatief Zeewolde - Totaal	6.283	-870	5.413	6.112	-845	5.266	6.164	-845	5.318	6.179	-845	5.334

(Bedragen x € 1.000,-)

-/- = voordeel

2.7 Programma 6 - Zeewolde zorgzaam en solidair

Algemeen

Het programma omvat de middelen om voor inwoners bestaanszekerheid, maatschappelijke ondersteuning en zorg te organiseren.

Hoofdoelstelling

We streven naar kansengelijkheid en een inclusieve samenleving. Voor alle inwoners is het deel kunnen nemen aan de samenleving van Zeewolde van belang. Dit is niet voor alle inwoners vanzelfsprekend. De inzet van maatschappelijke ondersteuning en zorg aan jongeren, volwassenen en ouderen draagt daar aan bij door algemene voorzieningen of maatwerkvoorzieningen in te zetten. Ook het voorzien in bestaanszekerheid maakt deelnemen mogelijk. Samen met maatschappelijke organisaties en partners organiseren we maatschappelijke ondersteuning en bestaanszekerheid.

Vastgestelde beleidskaders

Voor de uitvoering van het beleid zijn de volgende bestuurlijke kaders van belang:

Kader	Looptijd	Vastgesteld	Actualisatie
Jeugdbeleid Zeewolde 2018 en verder "Een sterke basis voor de jeugd"	Onbepaald	2017	Naar behoefte
Nota Lokaal samenspel in het kader van de WMO 2015	Onbepaald	2014	Naar behoefte
Beleidsnotitie Participatiewet "Van zorgen voor, naar zorgen dat ..."	2015 e.v.	2014	Naar behoefte
Uitwerking werkgeversdienstverlening "Niemand op de reservebank"	2015 e.v.	2015	Naar behoefte
Verbeterplan Toegang Jeugd	Onbepaald	2017	Naar behoefte
Samen@Zeewolde: vrijwilligersbeleid Zeewolde	2014-2020	2014	2023
Regionaal Kompas (Wmo)/Zorglandschap Wmo	t/m 2022	2017/2020	2023
Regionaal Beleidsplan Jeugdhulp Flevoland	Onbepaald	2015	Naar Behoeftte
Beleidskader bestaanszekerheid en Schulddienstverlening	2023 t/m 2026	2023	2026
Kadernota nieuwe wet inburgering "Snel en volwaardig meedoen"	2022 t/m 2026	2021	2026
Uitvoeringsagenda wet inburgering	2022 t/m 2023	2021	2023

Activiteiten vanuit het collegeprogramma 2022 t/m 2026

30. Nota Sociaal Domein: een visie waarmee sturing wordt gegeven aan het organiseren van de hulp en ondersteuning die we geven aan inwoners.
34. Jeugd: wordt gestimuleerd zicht te ontwikkelen in de volle breedte.
35. Kansrijk opgroeien: we willen dat alle kinderen gezond en veilig opgroeien.
37. Samenredzaamheid: als gemeenschap kijken we naar elkaar om en ondersteunen elkaar.
38. Perspectief op (on)betaald werk: we willen ervoor zorgen dat iedereen de mogelijkheid heeft om talenten te benutten en een zinvolle bijdrage te leveren.

39. Zelfstandig thuis: we willen een omgeving creëren waarin iedereen de ondersteuning kan krijgen om een gezond en onafhankelijk leven te leiden.

Wat willen we bereiken (effecten)?

Speerpunten collegeprogramma 2022 t/m 2026

- 30.1 We hebben inzicht in trends, ontwikkelingen, resultaat en effect van onze prestaties en richten de informatievoorziening als groeimodel in om te kunnen monitoren (heden), sturen (voorspellen) en verantwoorden (terugkijken).
- 30.2 Hulp en ondersteuning is vindbaar, toegankelijk en zoveel als mogelijk in het voorliggend veld georganiseerd.
- 30.3 Nadat in 2023 een integrale nota Sociaal Domein (EHZM) is voorgelegd aan de gemeenteraad hebben we een kader voor het verder inrichten van het sociaal domein om de juiste hulp en zorg te bieden.
- 34.1 Kinderen ontwikkelen hun talenten op een manier die bij hen past en die aansluit bij hun godsdienst of levensbeschouwing en bij de visie op het onderwijs. Voor jongeren is het streven dat zij met een startkwalificatie hun schoolloopbaan kunnen afronden. Hiermee vergroten zij hun mogelijkheid op bestaanszekerheid.
- 35.1 Kansrijk opgroeien: we willen dat alle kinderen gezond en veilig opgroeien.
- 37.1 Inwoners kunnen zich zo veel mogelijk, met hulp van mensen uit hun netwerk, zelf redden op alle levensterreinen.
- 38.1 Met inzet van het lokale netwerk van partners en werkgevers inzetten op werk, het voorkomen van werkloosheid en het versnellen van de doorstroming naar werk als iemand een uitkering heeft. Als betaald werk niet mogelijk is, is vrijwilligerswerk een belangrijke vorm van zingeving.
- 39.1 Met hulp en ondersteuning mogelijk maken dat inwoners op een goede manier zelfstandig kunnen (blijven) wonen.

Wat gaan we daarvoor doen (prestaties)?

Acties voor 2024

- 30.1.1 Vanuit Welzijn Zeewolde doorgaan met de ingezette lijn en activiteiten en werkzaamheden uitbreiden en verdiepen.
- 30.1.2 Toegang tot hulp in Zeewolde Herinrichten.
- 30.1.3 De sturings- en informatiebehoefte binnen het Sociaal Domein wordt in beeld gebracht (verantwoorden, monitoren en sturen). Op basis van de informatiebehoefte wordt een plan informatievoorziening gemaakt.
- 30.1.4 Op basis van het plan informatievoorziening en de uitvoeringsagenda genoemd onder 30.3 worden processen, verordeningen, beleidsregels en zo nodig regels rondom inkoop en subsidie aangepast. Het meten van klanttevredenheid is onderdeel van de informatiebehoefte.
- 30.2.1 We zetten de beweging in gang waarbij meer mensen in staat zijn voor zichzelf en voor elkaar te zorgen en waarbij hulp en ondersteuning goed geregeld is voor inwoners die dit het meest nodig hebben. Dit doen we via het opstellen van de nota Sociaal Domein.
- 30.3.1 lokale uitvoeringsagenda:
- een sociale netwerkkaart welke inzicht geeft in welke hulp en ondersteuning voor inwoners beschikbaar is. Tegelijkertijd ontstaat ook inzicht in wat ontbreekt.
  - samen met partners een bij Zeewolde passend voorliggend veld wordt ingericht waardoor inwoners op maat hulp en ondersteuning krijgen.

- Preventie en vroegsignalering een plaats krijgen met inzet van professionals en vrijwilligers.
  - wijk en buurtgericht werken in het sociaal domein vorm krijgt.
  - er ruimte is voor nieuwe projecten die de gemeente Zeewolde stimuleert en ondersteunt.
- 34.1.1 De gemeente Zeewolde zet in op het stimuleren van een verbeterde samenwerking in de jeugdketen gericht op de thema's vroegsignalering, opvoeden/opgroeien en veiligheid.
- 34.1.2 Voor de uitoefening van toezicht en handhaving kinderopvang maken we goede afspraken met de GGD over prioriteiten.
- 34.1.3 In 2022 is een start gemaakt met de herijking van de visie en de positionering van het team op de toegang tot jeugdhulp. Daar wordt deze bestuursperiode verder invulling aan gegeven.
- 35.1.1 De gemeente Zeewolde doet mee aan Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO) in het kader van het IJslandse model.
- 35.1.2 De gemeente Zeewolde zet het project "Kansrijke start" door, dat gericht is op de leeftijd 0-4.
- 37.1.1 Hulp en ondersteuning vanuit de gemeente is gericht op het zo snel, eenvoudig en duurzaam mogelijk oplossen van problemen.
- 37.1.2 Gemeente Zeewolde ontwikkelt een lokale inclusie agenda.
- 37.1.3 Het landelijke programma "Eén tegen eenzaamheid" wordt in Zeewolde voortgezet.
- 37.1.4 Mensen die 75 jaar worden, krijgen een uitnodiging voor een ontmoetmoment.
- 38.1.1 In afstemming met de scholen in Zeewolde en gemeenten op de Noordwest Veluwe starten we het gesprek om manieren te zoeken om de aansluiting tussen onderwijs en werk/arbeidsmarkt vorm te geven.
- 38.1.2 Inwoners zonder werk stimuleren om actief te worden door vrijwilligerswerk of re-integratie naar betaald werk.
- 39.1.1 We ontwikkelen een woon(zorg)visie.

Verbonden partijen bij dit programma

Naam verbonden partij	Gevestigd	Doel	Soort deelname	Raadsbesluit	Inwerking-tredingsdatum
Meerinzicht	Ermelo	Bedrijfsvoeringstaken; waaronder de heffing en invordering van belastingen. Taken Sociaal Domein	Lid gemeenschappelijke regeling	12-12-2013	1 januari 2015: fase 1 Bedrijfsvoering. 1 januari 2018: fase 2 Bedrijfsvoering en taken Sociaal Domein
Centrumregeling Sociaal Domein Flevoland	Almere	Regionale samenwerking op het gebied van Jeugd en Wmo	Centrum gemeenteconstructie	Oktober 2014	1 januari 2015. Uittreding per 1 januari 2024.

Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

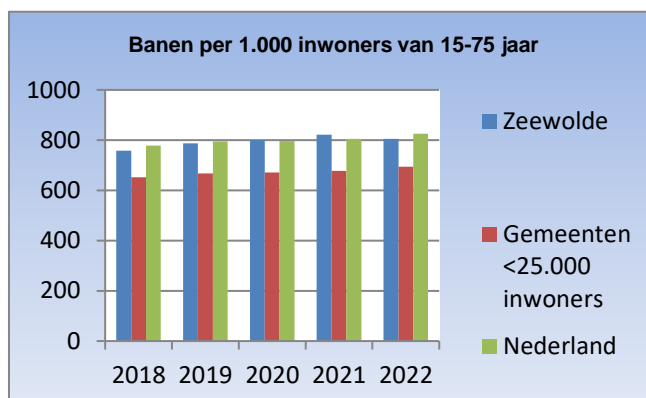
Beleidsindicatoren bij dit programma

*Bron voor de verplichte beleidsindicatoren is: www.waarstaatjegemeente.nl per 29-08-2023

Banen per 1.000 inwoners van 15-75 jaar

Periode	Gemeenten		
	Zeewolde	<25.000 inwoners	Nederland
2018	757,7	651,6	778,6
2019	787,2	667,4	795,1
2020	800,5	670,9	796,4
2021	821,4	677,6	805,7
2022	804,9	694,5	825,4
2023	NB	NB	NB

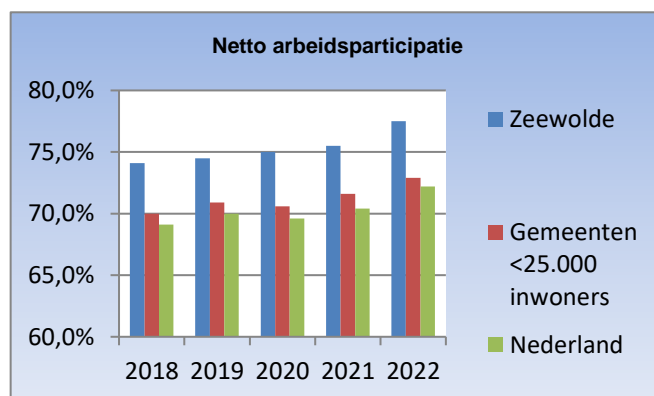
*Bron: www.waarstaatjegemeente.nl dd 29-08-2023

Netto arbeidsparticipatie

Periode	Gemeenten		
	Zeewolde	<25.000 inwoners	Nederland
2018	74,1%	70,0%	69,1%
2019	74,5%	70,9%	70,0%
2020	75,0%	70,6%	69,6%
2021	75,5%	71,6%	70,4%
2022	77,5%	72,9%	72,2%

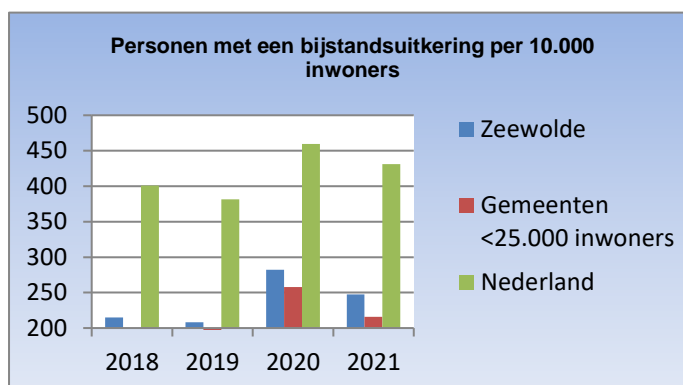
*Bron: www.waarstaatjegemeente.nl dd 29-08-2023

Personen met een bijstandsuitkering per 10.000 inwoners

Periode	Gemeenten		
	Zeewolde	<25.000 inwoners	Nederland
2018	215,1	199,3	401,1
2019	208,1	187,7	381,7
2020	282,2	257,8	459,7
2021	247,3	215,6	431,2
2022	NB	NB	NB

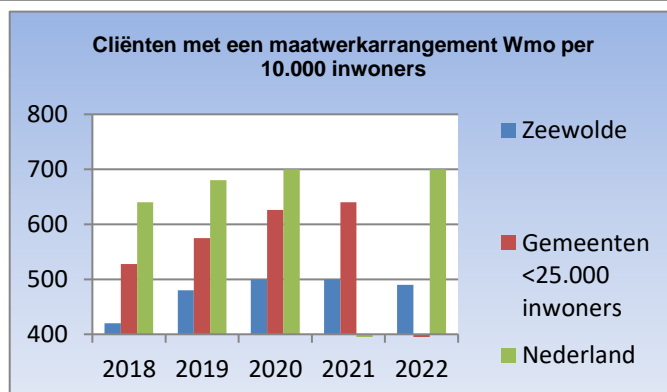
*Bron: www.waarstaatjegemeente.nl dd 29-08-2023

Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo per 10.000 inwoners

Periode	Gemeenten		
	Zeewolde	<25.000 inwoners	Nederland
2018	420	528	640
2019	480	575	680
2020	500	626	700
2021	500	640	NB
2022	490	NB	700

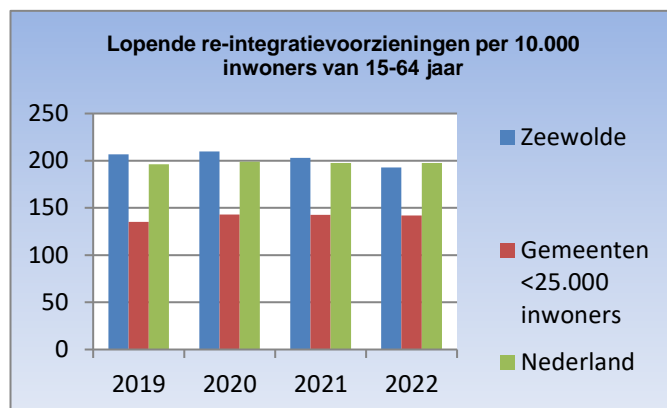
*Bron: www.waarstaatjegemeente.nl dd 29-08-2023

Lopende re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners van 15-64 jaar

Periode	Gemeenten		
	Zeewolde	<25.000 inwoners	Nederland
2018	NB	NB	NB
2019	206,8	135,2	196,2
2020	209,8	142,9	199,1
2021	203,1	142,6	197,7
2022	192,8	142,1	197,7

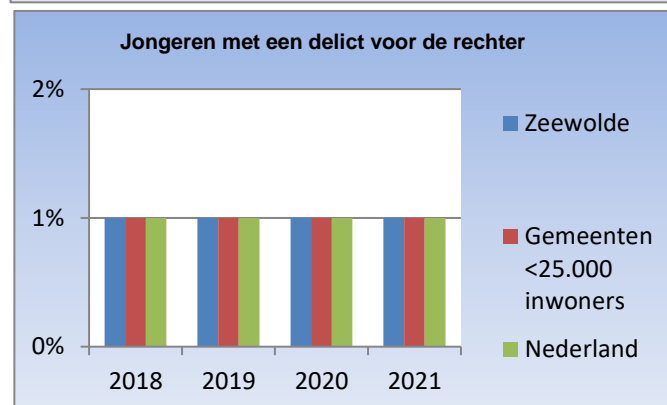
*Bron: www.waarstaatjegemeente.nl dd 29-08-2023

Jongeren met een delict voor de rechter

Periode	Gemeenten		
	Zeewolde	<25.000 inwoners	Nederland
2018	1%	1%	1%
2019	1%	1%	1%
2020	1%	1%	1%
2021	1%	1%	1%
2022	NB	NB	NB

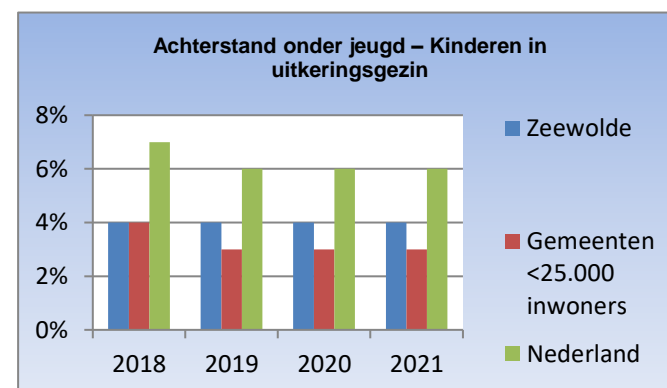
*Bron: www.waarstaatjegemeente.nl dd 29-08-2023

Achterstand onder jeugd – Kinderen in uitkeringsgezin

Periode	Gemeenten		
	Zeewolde	<25.000 inwoners	Nederland
2018	4%	4%	7%
2019	4%	3%	6%
2020	4%	3%	6%
2021	4%	3%	6%
2022	NB	NB	NB

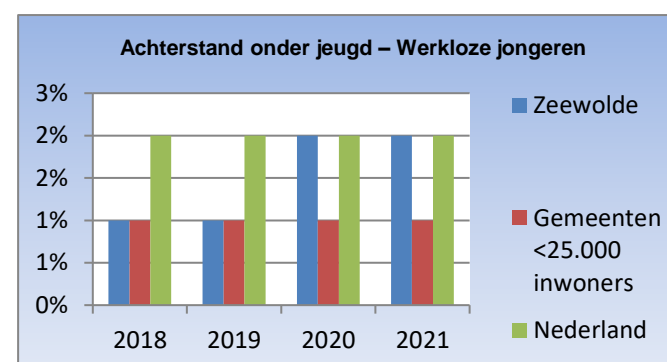
*Bron: www.waarstaatjegemeente.nl dd 29-08-2023

Achterstand onder jeugd – Werkloze jongeren

Periode	Gemeenten		
	Zeewolde	<25.000 inwoners	Nederland
2018	1%	1%	2%
2019	1%	1%	2%
2020	2%	1%	2%
2021	2%	1%	2%
2022	NB	NB	NB

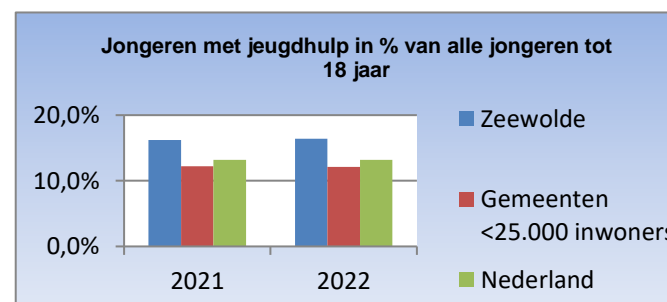
*Bron: www.waarstaatjegemeente.nl dd 29-08-2023

Jongeren met jeugdhulp in % van alle jongeren tot 18 jaar

Periode	Gemeenten		
	Zeewolde	<25.000 inwoners	Nederland
2021	16,2%	12,2%	13,2%
2022	16,4%	12,1%	13,2%

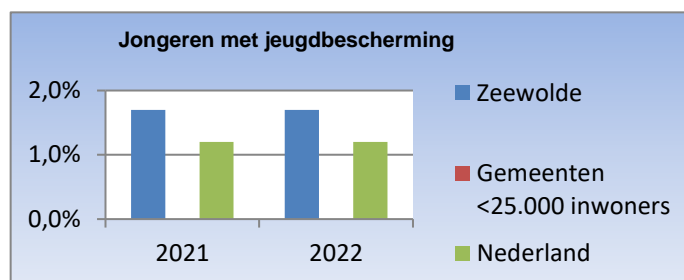
*Bron: www.waarstaatjegemeente.nl dd 29-08-2023

Jongeren met jeugdbescherming

Gemeenten		Nederland	
Periode	Zeewolde	<25.000 inwoners	
2021	1,7%	NB	1,2%
2022	1,7%	NB	1,2%

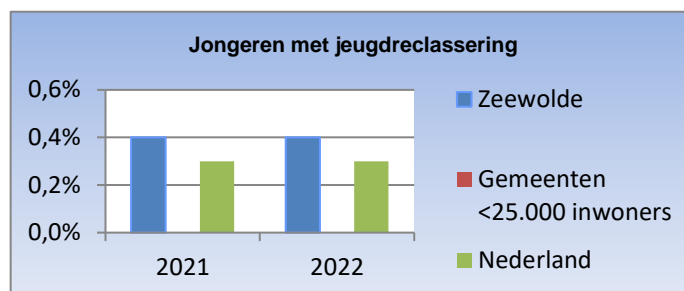
*Bron: www.waarstaatjegemeente.nl dd 29-08-2023

Jongeren met jeugdreclassering

Gemeenten		Nederland	
Periode	Zeewolde	<25.000 inwoners	
2021	0,4%	NB	0,3%
2022	0,4%	NB	0,3%

*Bron: www.waarstaatjegemeente.nl dd 29-08-2023

Wat mag het kosten?

	Rekening	Begroting 2023 (na wijzigingen)			Begroting 2024				Begroting	Begroting	Begroting	
	2022	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Verschild	2025	2026	2027
PROG6 Zeewolde zorgzaam en solidair												
TV61 Samenkracht en burgerparticipatie	593	2.447	-78	2.369	2.529	-78	2.451	82	2.321	2.275	2.370	
TV62 Wijkteams	2.966	505	0	505	520	0	520	15	520	520	520	
TV63 Inkomensregelingen	2.230	6.798	-4.792	2.007	6.970	-5.252	1.718	-289	1.698	1.692	1.688	
TV64 Begeleide participatie	398	385	0	385	382	0	382	-3	382	382	382	
TV65 Arbeidsparticipatie	643	711	0	711	900	0	900	190	899	899	900	
TV66 Maatwerkvoorziening (WMO)	673	509	0	509	586	0	586	77	584	456	461	
TV671 Maatwerkdienstverlening 18+	3.273	3.642	-175	3.467	3.791	-175	3.616	148	3.679	3.675	3.672	
TV672 Maatwerkdienstverlening 18-	6.994	9.692	0	9.692	9.886	0	9.886	194	9.793	9.692	9.665	
TV681 Beschermd wonen	0	412	-412	0	412	-559	-147	-147	-147	-147	-147	
TV682 Ge-escaleerde zorg 18-	757	608	0	608	701	0	701	93	701	701	701	
PROG6 Zeewolde zorgzaam en solidair - Totaal	18.527	25.709	-5.456	20.253	26.676	-6.063	20.613	360	20.430	20.145	20.212	

(Bedragen x € 1.000,-)

-/- = voordeel

De kolom verschil geeft het verschil aan tussen de Begroting 2023 (na wijzigingen) en de Begroting 2024.

Zie paragraaf 4.2 voor een nadere toelichting op de afwijkingen tussen begroting 2023 t/m de 15^e wijziging en de begroting 2024.

Meerjarenraming 2024 tot en met 2027

	Begroting 2024			Begroting 2025			Begroting 2026			Begroting 2027		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
PROG6 Zeewolde zorgzaam en solidair												
TV61 Samenkracht en burgerparticipatie	2.529	-78	2.451	2.399	-78	2.321	2.353	-78	2.275	2.448	-78	2.370
TV62 Wijkteams	520	0	520	520	0	520	520	0	520	520	0	520
TV63 Inkomensregelingen	6.970	-5.252	1.718	6.950	-5.252	1.698	6.944	-5.252	1.692	6.940	-5.252	1.688
TV64 Begeleide participatie	382	0	382	382	0	382	382	0	382	382	0	382
TV65 Arbeidsparticipatie	900	0	900	899	0	899	899	0	899	900	0	900
TV66 Maatwerkvoorziening (WMO)	586	0	586	584	0	584	584	-128	456	584	-123	461
TV671 Maatwerkdienstverlening 18+	3.791	-175	3.616	3.854	-175	3.679	3.850	-175	3.675	3.847	-175	3.672
TV672 Maatwerkdienstverlening 18-	9.886	0	9.886	9.793	0	9.793	9.692	0	9.692	9.665	0	9.665
TV681 Beschermd wonen	412	-559	-147	412	-559	-147	412	-559	-147	412	-559	-147
TV682 Ge-escaleerde zorg 18-	701	0	701	701	0	701	701	0	701	701	0	701
PROG6 Zeewolde zorgzaam en solidair - Totaal	26.676	-6.063	20.613	26.493	-6.063	20.430	26.337	-6.191	20.145	26.399	-6.186	20.212

(Bedragen x € 1.000,-)

-/- = voordeel

2.8 Programma 7 - Duurzaam en gezond Zeewolde

Algemeen

Het programma omvat de middelen voor het in beweging krijgen van de lokale samenleving op het gebied van duurzaamheid en energie en het bevorderen van de algemene, lichamelijke en geestelijke gezondheid van de inwoners van Zeewolde.

Hoofddoelstelling

We streven naar kansengelijkheid en een inclusieve samenleving. De gemeente is verantwoordelijk voor de bewaking, bescherming en bevordering van de gezondheid van inwoners. Op gezondheidsachterstanden hebben we als gemeente niet altijd invloed, wel streven we na, voor de inwoners die het treft, inclusie in de samenleving voor iedereen mogelijk te maken. We vinden het erg belangrijk om goed te zorgen voor onze leefomgeving voor nu en alle generaties na ons, en willen vol ambitie toewerken naar een klimaat neutrale samenleving. De weg daar naar toe moet voor iedereen haalbaar en betaalbaar zijn.

Vastgestelde beleidskaders

Voor de uitvoering van het beleid zijn de volgende bestuurlijke kaders van belang:

Kader	Looptijd	Vastgesteld	Actualisatie
Beheersverordening gemeentelijke begraafplaatsen Zeewolde 2021	Onbepaald	2021	Naar behoefte
Duurzaamheidsprogramma 2017-2025: "Het toevoegen van waarde aan mens, leefomgeving en economie"	2017 t/m 2025	2017	2023
Energievisie 2017-2030	2017 t/m 2030	2017	Naar behoefte
Lokaal Gezondheidsbeleid Zeewolde	2018 t/m 2021	2018	2023
Gemeentelijk Rioleringsplan	2022 t/m 2025	2021	2025
Energie Uitvoeringsprogramma	2019 t/m 2022	2018	2023
TransitieVisie Warmte	2022 t/m 2026	2022	2026
Klimaatadaptatie	Onbepaald	2021	Naar behoefte
Biodiversiteitsplan (doorkijk naar 2040)	Onbepaald	2021	Naar behoefte
Toekomstvisie 2040	Onbepaald	2019	Naar behoefte

Activiteiten vanuit het collegeprogramma 2022 t/m 2026

10. Inzicht in de agrarische opgaven.
11. Visie toekomstbestendig agrarisch ondernemen.
12. Versterken agrarisch netwerk met belangenorganisaties.
13. Stimuleren korte voedselketens: Lokaal voedsel.
23. Herziene visie Duurzaamheid.
24. Duurzame elektriciteit.
25. Warmte transitie – verduurzamen bestaande woningen.
26. Uitvoeren nota klimaatadaptatie.
27. Verbeteren van de afvalscheiding (huishoudelijk afval).
28. Bevorderen duurzame manier van leven.
29. De gemeente geeft het goede voorbeeld.
33. Gezondheid voor mensen individueel en voor de samenleving als geheel.

Wat willen we bereiken (effecten)?

Speerpunten collegeprogramma 2022 t/m 2026

- 10.1 Overzicht hebben van wat er speelt en wat de ontwikkelingen vragen van de agrarische sector.
- 10.2 Een regionaal gebiedsprogramma en – plan opleveren als uitwerking van het Nationaal Programma Landelijk Gebied.
- 11.1 De inzichten uit de inventarisatie vertalen naar een visie op het buitengebied, met daarin vanuit verschillende thema's uitgewerkt wat wenselijke ontwikkelsporen zijn voor de agrarische sector en wat hierin de juiste rol voor de gemeente is.
- 12.1 Een duurzame relatie opbouwen met de agrarische sector.
- 13.1 Zeewoldenaren kunnen makkelijk en betaalbaar voedsel vanuit hun eigen gemeente kopen. Er is een lange termijn visie op het gebruik van de vruchtbare akkers van Zeewolde (en Flevoland) voor voedselvoorziening en voedselveiligheid van ons land.
- 23.1 Een organisatie breed gedragen visie op duurzaamheid tot 2030 en een programma voor de komende 4 jaar met benodigde middelen.
- 24.1 Duurzame energie opwekken met wind en zon, aangevuld met biogas en groen gas. Daarbij de onmisbare energie-infrastructuur faciliteren tot een capabel niveau als basis voor verduurzaming en groei van dorp en economie.
- 25.1 Woningen in de drie 'start buurten' worden aardgasvrij (borden met % aardgasvrij als monitoring).
- 26.1 Gemeente Zeewolde heeft een klimaatbestendige(r) inrichting van woon- en buitengebied.
- 26.2 Aanpak hitte- en droogtestress, watermanagement. Uit de testresultaten projecten kiezen om op te pakken.
- 26.3 Een duurzame openbare ruimte realiseren door meer bewuste keuzes te maken bij de aanleg, het beheer en onderhoud van ons areaal.
- 27.1 Het voldoen aan de landelijke doelstellingen.
- 28.1 Bewustwording bij inwoners creëren over hun eigen ecologische voetafdruk, biodiversiteit en klimaatbestendigheid.
- 29.1 We hebben oog voor onze eigen voetprint en proberen deze middels jaarlijkse targets te minimaliseren. We maken inzichtelijk wat we bereiken.
- 33.1 Met een preventieve aanpak verslaving (in de breedste zin van het woord) van inwoners voorkomen.

Wat gaan we daarvoor doen (prestaties)?

Acties voor 2024

- 10.1.1 Voor speerpunten 10 tot en met 13 geldt: Kwartiermaken als eerste stap in 2023. Agrarisch hebben we nu nog geen expertise in huis. Breed onderwerp. Heeft gelet op het ontbreken van een duidelijk doel en eindtijd alle kenmerken van een opgave. Eerste stap is kwartiermaken om te bekijken wat er nu echt vereist is en waar het vraagstuk precies over gaat.
- 10.2.1 Inventariseren welke opgaven er voor de agrarische sector liggen, zoals natuurbescherming, biodiversiteit, natuur inclusief, stikstof, landbouwtransitie, energietransitie, bodemdaling, wateropgaven (overlast en beschikbaarheid), bedrijfsopvolging, klimaat adaptieve maatregelen, dierenwelzijn en ruimteclaims van buitenaf op het buitengebied. Met agrarische ondernemers in gesprek om te begrijpen waar hun zorgen liggen en welke oplossingsrichtingen zij zien.

- 11.1.1 Samen met de provincie aandacht vragen voor de vraagstukken van en ontwikkelingen in Zeewolde.
- 12.1.1 Zie 10.1.1.
- 13.1.1 Bewustwording creëren, door het consumeren van lokaal verbouwd voedsel onder de aandacht te brengen. Lokale boeren en inwoners met elkaar in verbinding brengen. Bekijken hoe we de verkoop van streekproducten uit het buitengebied kunnen intensiveren. Ontmoetingsmomenten opzetten waarbij producten van de lokale boeren centraal staan. Het stimuleren van initiatieven zoals Heerenboeren of de Flevour Box. Blijven participeren in voedsel gerelateerde programma's van 'Duurzaam Door'.
- 23.1.1 In dit visiedocument is een uitvoeringsagenda (uitvoeringsplan duurzaamheid) opgenomen voor de komende 4 jaar waar we ons op gaan richten.
- 24.1.1 Verkennen hoe een eventueel nieuw 380KV (hoogspanningslijn) tracé een meerwaarde voor Zeewolde kan zijn.
- 24.1.2 Bekijken waar mogelijkheden zijn voor uitbreiding van energiewinning door zon en biogas/groen gas.
- 25.1.1 Voortzetting van de duurzaamheidsleningen.
- 26.1.1 Door het inhuren van een ecooloog worden keuzes voor groen (en de daaruit voortvloeiende consequenties) nog bewuster genomen. In de Polderwijk en nog te ontwikkelen inbreidingslocatie(s) zoals Vlierbes, wordt hier verder invulling aan gegeven.
- 26.2.1 Met het opnieuw uitvoeren van een klimaatstresstest brengt de gemeente risicoplekken in beeld. Deze test brengt naar voren waar het bij te verwachten toekomstige extremere weersomstandigheden (overstromingen, wateroverlast, droogte en hitte) mis gaat.
- 26.2.2 In kaart brengen, monitoren en stimuleren biodiversiteit, om te zorgen voor een grotere diversiteit in ons groenaanbod in Zeewolde.
- 26.2.3 Het tegengaan van uitheemse soorten (exoten) om geen schade aan te richten aan de inheemse soorten.
- 26.3.1 Ervaring opdoen met het klimaatbestendig maken van Zeewolde, met de te hanteren uitgangspunten, maatregelen, normen, kosten, opbrengsten en bijdragen derden. Dit vanuit het besef dat dit een eerste stap is naar een klimaatbestendig Zeewolde.
- 27.1.1 In overleg en samenwerking met de inwoners van Zeewolde komen tot oplossingen om de scheidingsresultaten van de huishoudelijk afvalstromen te verbeteren.
- 28.1.1 Kleine initiatieven starten waarmee inwoners hun ecologische voetafdruk kunnen verkleinen. Kleine initiatieven starten die de biodiversiteit vergroten.
- 28.1.2 Kleine initiatieven starten ten behoeve van klimaatbestendigheid.
- 28.1.3 Activiteitenkalender opstellen waarbij door het jaar heen allerlei activiteiten geïnitieerd worden, gericht op een meer duurzame manier van leven.
- 28.1.4 Samenwerken met organisaties die soortgelijke doelen nastreven.
- 29.1.1 Bij aanpassingen aan de gemeentelijke panden hebben we oog voor klimaatadaptatie.
- 29.1.2 We voeren energiebesparende maatregelen door volgens ons MeerJaren OnderhoudsPlan (MJOP) duurzaamheid, op de momenten dat we met deze onderdelen aan de slag gaan. Zoals led verlichting, hybride warmtepompen en isolatie van gebouwen.

- 29.1.3 Verdere elektrificatie van het gemeentelijke wagenpark.
- 29.1.4 In onze bedrijfsvoering kijken we kritisch naar duurzame en verantwoorde manieren van werken.
- 33.1.1 Werken aan een sterke verbinding tussen het sociale domein en het gezondheidsdomein door middel van het opstellen en uitvoeren van plannen rondom GALA (Gezond en Actief Leven Akkoord).
- 33.1.2 Oog hebben voor de hedendaagse situatie waarbij de kosten voor levensonderhoud stijgen en zo nodig de doelgroepen in het (minima)beleid van Zeewolde herdefiniëren.
- 33.1.3 Accommodaties beter toegankelijk maken voor mensen met een beperking.
- 33.1.4 Een inclusie-panel inrichten met mensen met een beperking die de gemeente gevraagd en ongevraagd helpt om de binnen- en buitenruimte zo toegankelijk mogelijk te maken.
- 33.1.5 Voldoende schaduwplekken in de openbare ruimte creëren, waar mensen verkoeling kunnen zoeken bij hele warme periodes.

Verbonden partijen bij dit programma

Naam verbonden partij	Gevestigd	Doel	Soort deelname	Raadsbesluit	Inwerking-tredingsdatum
NV Huisvuilcentrale Alkmaar	Alkmaar	Afvalverwerking / energieleverancier	Aandelenbezit (risicodragende deelneming)		Oktober 2002
GGD Flevoland	Lelystad	Gezondheidszorg	Lid gemeenschappelijke regeling	29 november 2007	1 januari 2008
Omgevingsdienst Flevoland en Gooi en Vechtstreek	Lelystad	Uitvoering milieutaken	Lid gemeenschappelijke regeling	26 april 2012	26 april 2012

Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

Beleidsindicatoren bij dit programma

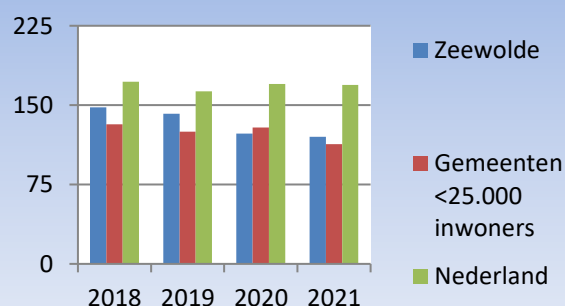
*Bron voor de verplichte beleidsindicatoren is: www.waarstaatjegemeente.nl per 29-08-2023

Omvang huishoudelijk restafval in kg per inwoner

Periode	Gemeenten <25.000 inwoners			Nederland
	Zeewolde	inwoners		
2018	148	132		172
2019	142	125		163
2020	123	129		170
2021	120	113		169
2022	NB	NB		NB

*Bron: www.waarstaatjegemeente.nl dd 29-08-2023

Omvang huishoudelijk restafval in kg per inwoner

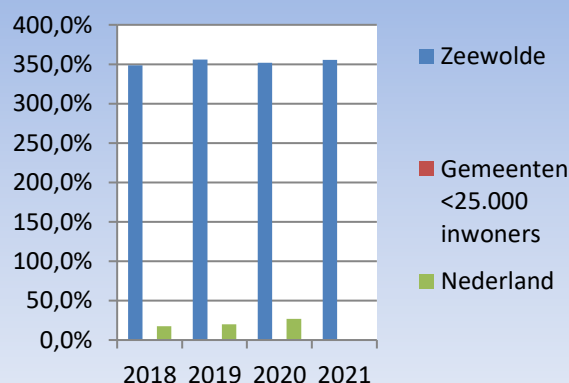

Hernieuwbare elektriciteit

Periode	Gemeenten <25.000 inwoners			Nederland
	Zeewolde	inwoners		
2018	348,8%	NB		17,5%
2019	355,8%	NB		20,0%
2020	352,0%	NB		26,8%
2021	355,6%	NB		33,2%
2022	NB	NB		NB

*Bron: www.waarstaatjegemeente.nl dd 29-08-2023

Hernieuwbare elektriciteit

Wat mag het kosten?

	Rekening 2022	Begroting 2023 (na wijzigingen)			Begroting 2024				Verschil	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Saldo		Saldo	Saldo	
PROG7 Duurzaam en gezond Zeewolde												
TV71 Volksgezondheid	1.137	1.395	0	1.395	1.345	0	1.345	-51	1.348	1.362	1.376	
TV72 Riolering	-226	1.201	-1.551	-350	1.258	-1.483	-225	125	-218	-209	-200	
TV73 Afval	-506	2.860	-2.495	365	3.162	-3.810	-648	-1.014	-648	-648	-649	
TV74 Milieubeheer	1.120	1.370	-58	1.312	1.858	-525	1.333	22	929	955	983	
TV75 Begraafplaatsen en crematoria	-30	133	-105	28	104	-100	4	-24	4	4	4	
PROG7 Duurzaam en gezond Zeewolde - Totaal	1.495	6.959	-4.209	2.750	7.726	-5.918	1.808	-942	1.414	1.463	1.513	

(Bedragen x € 1.000,-)

-/- = voordeel

De kolom verschil geeft het verschil aan tussen de Begroting 2023 (na wijzigingen) en de Begroting 2024.

Zie paragraaf 4.2 voor een nadere toelichting op de afwijkingen tussen begroting 2023 t/m de 15^e wijziging en de begroting 2024.

Meerjarenraming 2024 tot en met 2027

	Begroting 2024			Begroting 2025			Begroting 2026			Begroting 2027		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
PROG7 Duurzaam en gezond Zeewolde												
TV71 Volksgezondheid	1.345	0	1.345	1.348	0	1.348	1.362	0	1.362	1.376	0	1.376
TV72 Riolering	1.258	-1.483	-225	1.308	-1.526	-218	1.358	-1.567	-209	1.408	-1.609	-200
TV73 Afval	3.162	-3.810	-648	3.276	-3.924	-648	3.345	-3.993	-648	3.346	-3.995	-649
TV74 Milieubeheer	1.858	-525	1.333	1.458	-529	929	1.489	-533	955	1.521	-538	983
TV75 Begraafplaatsen en crematoria	104	-100	4	104	-100	4	104	-100	4	104	-100	4
PROG7 Duurzaam en gezond Zeewolde - Totaal	7.726	-5.918	1.808	7.494	-6.079	1.414	7.657	-6.194	1.463	7.754	-6.241	1.513

(Bedragen x € 1.000,-)

-/- = voordeel

2.9 Programma 8 - Ruimte en wonen in Zeewolde

Algemeen

Het programma omvat de zorg voor kwalitatief hoogwaardige ruimtelijke ontwikkeling van zowel de bebouwde omgeving als ook het buitengebied en het woonbeleid.

Hoofddoelstelling

We streven naar toekomstbestendige, duurzame woningbouw met veel aandacht voor alle ruimtelijke belangen. In het reeds bebouwde gebied streven we naar het behoud van een prettige en veilige woonomgeving. Dat betekent dat er aandacht is voor verschillende bouwvormen. We betrekken bewoners bij de ontwikkeling van woningbouwlocaties.

Vastgestelde beleidskaders

Voor de uitvoering van het beleid zijn de volgende bestuurlijke kaders van belang:

Kader	Looptijd	Vastgesteld	Actualisatie
Woonvisie	2020 t/m 2025	2020	2025
Omgevingsvisie (was structuurvisie)	t/m 2022	2013	2024

Activiteiten vanuit het collegeprogramma 2022 t/m 2026

1. Woningbouwprogramma op basis van behoefteonderzoek.
2. Routekaart ontwikkelgebieden woningbouw.
3. Invoering Omgevingswet.
4. Toekomst Oosterwold.
7. Faciliteiten voor ontmoeting: maatschappelijk vastgoed.
14. Visie gebruik buitengebied.
15. Ruimte voor ontmoeting in het G-gebied.
16. Ontwikkeling Tulpeiland.
42. Participatiebeleid Omgevingswet (wettelijk).
45. "Samen maken we Flevoland" en regionale samenwerking.
46. Gebiedsagenda Ermelo, Harderwijk, Zeewolde.

Wat willen we bereiken (effecten)?

Speerpunten collegeprogramma 2022 t/m 2026

- 1.1 In de Polderwijk 775-825 nieuwe woningen ontwikkelen in Havenkwartier, Eilandenbuurt en Watermolenbuurt.
- 1.2 Voor het einde van deze collegeperiode is een set aan maatregelen klimaatbestendigheid gereed en geïmplementeerd.
- 2.1 In 2023 wordt de routekaart ontwikkelgebieden woningbouw vastgesteld. In de periode 2023-2026 starten voorbereidende onderzoeken om tot planontwikkeling voor na 2026 te komen.
- 3.1 Een gemeentelijke organisatie die werkt volgens de nieuwe regels van de Omgevingswet, waardoor het voor inwoners makkelijker wordt hun bouwproject in te dienen.
- 3.2 Meer ruimte voor lokaal maatwerk. De transitieperiode (van bestemmingsplan naar omgevingsplan) neemt geruime tijd in beslag, tot minimaal 2030.
- 4.1 Inzicht in de behoeftigheden voor de voorbereiding, planontwikkeling, bouw en beheerfase van deze ontwikkeling.

- 4.2 Een analyse waarin alle aspecten van ontwikkeling inzichtelijk worden gemaakt, van start tot beheerfase.
- 7.1 Gebouwen en Accommodaties zijn geschikt gemaakt en eventueel aangepast om de publieke en welzijnsfunctie goed te kunnen vervullen.
- 7.2 Ruimten geschikt maken en doorontwikkelen in relatie tot de vragen rondom locaties in het sociaal domein.
- 7.3 Er is een duidelijk beeld welke gebouwen en accommodaties er in Zeewolde zijn met een publieke functie op basis waarvan te beoordelen is welke functie het best waar ondergebracht kan worden.
- 14.1 Een visie op hoe mogelijke functies in het buitengebied zich tot elkaar verhouden of elkaar kunnen versterken. Visie Zeewolde levert input aan de provinciale visies.
- 15.1 Een bestemmingsplan voor dit gebied vaststellen. In 2024-2026 uitvoering geven aan de keuzes die zijn gemaakt.
- 16.1 Uitbreiding van faciliteiten op het Tulpeiland waarmee recreatie bevorderd wordt.
- 42.1 De personen voor wie een plan, initiatief of activiteit gevolgen heeft (betrokkenen en belanghebbenden) worden op tijd en adequaat betrokken bij het besluitvormingsproces.
- 42.2 Dit kan leiden tot meer vertrouwen in elkaar, beter beleid en betere plannen, betere en snellere besluitvorming, meer steun (draagvlak) voor beleid of plannen en meer betrokkenheid en verbinding.
- 45.1 De resultaten die we in al deze samenwerkingsverbanden willen behalen zijn afhankelijk van het krachtenveld binnen de samenwerking.
- 45.2 Beoogd is altijd een verbetering van de kwaliteit van onze leefomgeving door bijvoorbeeld: versterking van de arbeidsmarkt, behoud van rust, ruimte en natuur, impuls aan het voorzieningenniveau, verbetering van de gemeentefinanciën, etc. Vaak zal het gaan om het zo goed mogelijk benutten van kansen. Maar soms zal het ook gaan om het beperken van ongewenste ontwikkelingen.
- 46.1 Een gezamenlijk gedragen profiel voor ruimte en werklocaties.

Wat gaan we daarvoor doen (prestaties)?

Acties voor 2024

- 1.1.1 Op basis van behoefteonderzoek wordt in elke fase van de nieuw te ontwikkelen buurten in de Polderwijk bekeken wat voor huizen voor welke doelgroepen gebouwd worden.
- 1.1.2 In de ontwikkeling kritisch kijken naar het basisuitgangspunt van een verdeling van type woningen van ⅓ goedkoop, ⅓ middelduur, ⅓ duur. Incidenteel uitzonderingen op deze verdeling toestaan, om zo sneller woningen beschikbaar te hebben waar het meest vraag naar is.
- 1.1.3 We stellen hogere eisen aan duurzaamheid dan de eisen uit het bouwbesluit en geven prioriteit aan klimaatbestendig bouwen aan de hand van de duurzame top 11.
- 1.2.1 Voor de ontwikkeling van de buitenruimte werken we aan noodzakelijke maatregelen zodat ook de openbare ruimte klimaatbestendig wordt ingericht.
- 2.1.1 Nieuwe woonconcepten krijgen een plek in deze ontwikkelgebieden als die een bijdrage leveren aan het te realiseren woningbouwprogramma.
- 3.1.1 Inrichten van DSO - digitaal stelsel Omgevingswet.

- 3.2.1 Werken aan de opbouw van het omgevingsplan (gebiedsgericht). De Omgevingswet biedt de mogelijkheid de leefomgeving meer in samenhang in te richten.
- 4.1.1 Op het dossier Oosterwold de samenwerking blijven zoeken met onze partners. Het gebied biedt aan de kant van Zeewolde ruimte voor 10.000 woningen, dat is de omvang van het huidige dorp. De impact is daarmee groot. Onderzoek opstarten, om scenario's in kaart te brengen wat voor en tegens zijn van een mogelijke grenscorrectie. Externe partij bij betrekken. Daarna scenario ten uitvoering brengen.
- 4.2.1 De analyses verder afronden. De analyses maken de impact van de doorontwikkeling inzichtelijk en schetsen een aantal mogelijke scenario's over hoe Zeewolde (en Almere) met deze gezamenlijke gebiedsontwikkeling om kan gaan.
- 4.2.2 Een invulling van de toekomstige ontwikkeling Oosterwold op basis van de geschetste scenario's in de analyses zal in 2023 of 2024 aan de Raad ter besluitvorming worden aangeboden.
- 7.1.1 De eerste stappen zetten om samen met de kerken een lokale kerkenvisie op te stellen, om inzicht te krijgen welke functie deze gebouwen in de toekomst kunnen invullen.
- 7.2.1 Onderzoeken wat er voor nodig is om functies zoals de Meermin, Eclips en de Basement op een kwalitatieve manier in te zetten. Als onderdeel van de evaluatie van de Vraaghuisfunctie, wordt ook de locatie bij deze evaluatie betrokken.
- 7.3.1 Inventarisatie maken van het maatschappelijk vastgoed, zoals scholen, voormalige kerken en ander gemeentelijk vastgoed om te onderzoeken welke functie dit in de samenleving heeft of in de toekomst kan hebben. We streven naar intensief gebruik van de ruimte en kruisbestuiving van verschillende diensten aan inwoners (multifunctionele accommodaties).
- 14.1.1 Visie opstellen voor het buitengebied. Te denken valt aan landschap, natuur, energie, water, (agro-)toerisme, recreatie en andere nevenactiviteiten.
- 14.1.2 Deelnemen in de Flevolandse uitwerking van het Nationaal Programma Landelijk Gebied. Waaronder bijvoorbeeld het in kaart brengen van de consequenties voor de groei van de hoeveelheid afvalwater, het transport en de verwerking daarvan. En de kosten voor de aanpassing van de voorzieningen hiervoor.
- 15.1.1 Het college maakt een voorstel voor een bestemmingsplan van het zogenoemde G-gebied.
- 16.1.1 Onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om watersport en waterrecreatie te bevorderen.
- 42.1.1 We geven initiatiefnemers de kans om (eigen) plannen te realiseren.
- 42.1.2 We inventariseren de belangen die spelen bij een initiatief om de juiste belangenafwegingen te kunnen maken.
- 42.1.3 We zien er op toe dat betrokkenen en belanghebbenden actief en adequaat worden betrokken.
- 42.1.4 Aan de gang met drie vormen van participatie: overheidsparticipatie, inwonersparticipatie en uitdaagrecht.
- 42.2.1 We werken aan participatiebeleid (onder de Omgevingswet) om inwoners bij ontwikkelingen te betrekken. Er zijn vier manieren om mensen te betrekken: mensen laten weten over het plan, mensen laten meedenken

over het plan, mensen laten meedoen aan het plan en mensen laten meebeslissen over het plan.

- 45.1.1 Deelnemen in de Flevolandse uitwerking van het Nationaal Programma Landelijk Gebied.
- 45.1.2 In Klimaat Adaptatie Flevoland (KAF) de koers voor heel Flevoland mee bepalen en voorsorteren op de subsidiestromen voor klimaatadaptatie.
- 45.2.1 Het college neemt actief deel bij gesprekken over belangrijke thema's. Optimaliseren ambtelijke deelname in regionaal overleg.
- 46.1.1 Vanuit het ruimtelijk perspectief het profiel van de EHZ-regio opstellen door de verschillende programmaonderdelen op het gebied van wonen, energie, mobiliteit, klimaatadaptatie, werklocaties en recreatie met elkaar in verbinding te brengen. Door deze op een kaart te projecteren wordt zichtbaar hoe de gemeenten elkaar kunnen versterken.
- 46.1.2 Voor de werklocaties gaan we het economisch profiel van de EHZ-regio opstellen. Hieronder valt een regionaal programma werklocaties, het EHZ werklocatie punt, aanbod van werklocaties, kwaliteitsslag werklocaties en vakopleiding als investering in de arbeidsmarkt. Het uitwerken van de aansturing van de Gebiedsagenda, inclusief betrokkenheid raden. Een uitvoeringsagenda opstellen.

Verbonden partijen bij dit programma

Naam verbonden partij	Gevestigd	Doel	Soort deelname	Raadsbesluit	In werking tredingsdatum
Gebieds-ontwikkeling Oosterwold	Almere	Uitvoering geven aan gebieds-ontwikkeling Oosterwold	Centrumgemeente-constructie	September 2013	1 januari 2014

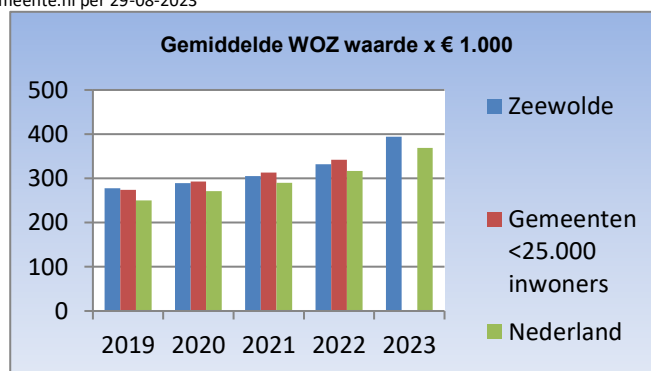
Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

Beleidsindicatoren bij dit programma

*Bron voor de verplichte beleidsindicatoren is: www.waarstaatjegemeente.nl per 29-08-2023

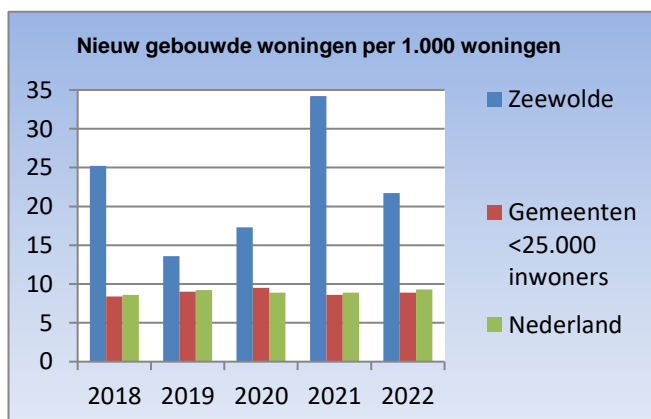
Periode	Gemeenten		
	Zeewolde	<25.000 inwoners	Nederland
2019	278	274	250
2020	289	293	271
2021	305	313	290
2022	332	342	317
2023	394	NB	369

*Bron: www.waarstaatjegemeente.nl dd 29-08-2023

Periode	Gemeenten		
	Zeewolde	<25.000 inwoners	Nederland
2018	25,2	8,4	8,6
2019	13,6	9	9,2
2020	17,3	9,5	8,9
2021	34,2	8,6	8,9
2022	21,7	8,9	9,3

*Bron: www.waarstaatjegemeente.nl dd 29-08-2023

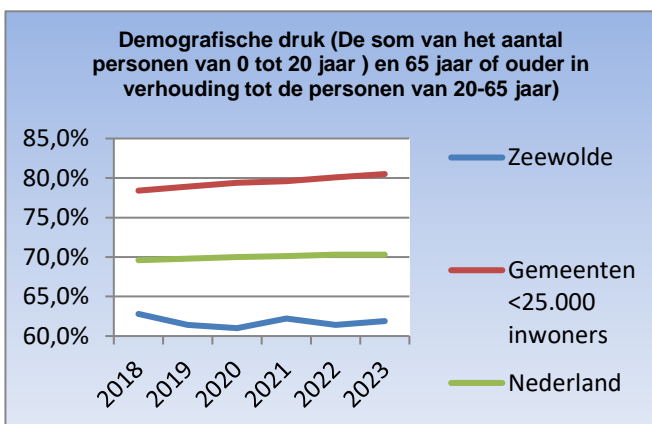

Demografische druk (De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20-65 jaar)

Periode	Gemeenten		
	Zeewolde	<25.000 inwoners	Nederland
2018	62,8%	78,4%	69,6%
2019	61,4%	78,9%	69,8%
2020	61,0%	79,4%	70,0%
2021	62,2%	79,6%	70,1%
2022	61,4%	80,1%	70,3%
2023	61,9%	80,5%	70,3%

*Bron: www.waarstaatjegemeente.nl dd 29-08-2023

Wat mag het kosten?

	Rekening	Begroting 2023 (na wijzigingen)				Begroting 2024				Begroting	Begroting	Begroting
	2022	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Verschil	2025	2026	2027
PROG8 Ruimte en wonen in Zeewolde												
TVB1 Ruimtelijke ordening	293	414	-150	264	898	-115	783	519	786	786	786	
TVB2 Grondexploitatie (niet-bedrijventer.)	3.324	10.123	-10.041	82	8.656	-8.646	10	-73	3	3	0	
TVB3 Wonen en bouwen	-429	587	-1.270	-683	515	-1.070	-555	127	-430	-242	-242	
PROG8 Ruimte en wonen in Zeewolde - Totaal	3.188	11.124	-11.461	-337	10.069	-9.831	238	574	358	546	544	

(Bedragen x € 1.000,-)

-/- = voordeel

De kolom verschil geeft het verschil aan tussen de Begroting 2023 (na wijzigingen) en de Begroting 2024.

Zie paragraaf 4.2 voor een nadere toelichting op de afwijkingen tussen begroting 2023 t/m de 15^e wijziging en de begroting 2024.

Meerjarenraming 2024 tot en met 2027

	Begroting 2024			Begroting 2025			Begroting 2026			Begroting 2027		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
PROG8 Ruimte en wonen in Zeewolde												
TVB1 Ruimtelijke ordening	898	-115	783	901	-115	786	901	-115	786	901	-115	786
TVB2 Grondexploitatie (niet-bedrijventer.)	8.656	-8.646	10	7.854	-7.852	3	7.298	-7.295	3	3.632	-3.632	0
TVB3 Wonen en bouwen	515	-1.070	-555	515	-945	-430	515	-757	-242	515	-757	-242
PROG8 Ruimte en wonen in Zeewolde - Totaal	10.069	-9.831	238	9.270	-8.912	358	8.714	-8.167	546	5.048	-4.504	544

(Bedragen x € 1.000,-)

-/- = voordeel

3. Paragrafen

Algemeen

Met de paragrafen (welke verplicht deel uitmaken van de Programmabegroting) wordt inzicht gegeven in het beleid voor diverse beheersmatige processen. Deze paragrafen zijn van belang voor de realisatie van de raadsprogramma's en ze geven aanvullende informatie voor de beoordeling van de financiële positie van de gemeente op de korte en (middel)lange termijn.

Inhoudelijk is bij het schrijven van de paragrafen aansluiting gezocht bij lopende en te verwachten ontwikkelingen voor dat jaar. Indien mogelijk wordt in de paragrafen verwezen naar relevante beleidsnota's c.q. beheerplannen.

De volgende paragrafen zijn een verplicht onderdeel van de Programmabegroting:

- Lokale heffingen
- Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Onderhoud kapitaalgoederen
- Financiering
- Bedrijfsvoering
- Verbonden partijen
- Grondbeleid
- Openbaarheidsparagraaf

De volgende paragraaf is geen wettelijk verplichte paragraaf, maar een door de raad gewenst onderdeel van de Programmabegroting:

- Uitgaande subsidies

In elke paragraaf geven we een korte beschrijving van de doelstelling van de betreffende paragraaf, gevolgd door een beschrijving van het gemeentelijke beleid.

3.1 Lokale heffingen

Algemeen

Naast de algemene uitkering uit het Gemeentefonds en de specifieke uitkeringen van het Rijk zijn de lokale heffingen een belangrijk onderdeel van de gemeentelijke inkomsten. Deze inkomsten kennen zowel een ongebonden karakter (algemeen dekkingsmiddel) als een gebonden karakter (specifieke heffingen).

Deze paragraaf behandelt de belangrijkste uitgangspunten ten aanzien van de verschillende gemeentelijke heffingen (tarievenbeleid), geeft daarnaast een overzicht op hoofdlijnen evenals een aanduiding van de lokale belastingdruk en tenslotte een korte beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid. In deze paragraaf worden uitgangspunten en in sommige gevallen tarieven voor het jaar 2024 genoemd. De definitieve tarieven en belastinggevolgen worden bij de belastingverordeningen 2024 vastgesteld en kunnen afwijken van deze begroting.

Gemeentelijke heffingen

De paragraaf Lokale heffingen heeft zowel betrekking op heffingen waarvan de besteding gebonden als ongebonden is.

- Gebonden heffingen liggen in de sfeer van de retributies ter dekking van specifieke kosten, zoals de rioolheffing en afvalstoffenheffing met daaraan gekoppeld het vraagstuk van de kostendekkendheid van de tarieven.
- Ongebonden heffingen met het karakter van algemeen dekkingsmiddel zijn bijvoorbeeld de onroerende zaakbelastingen, forensen- en toeristenbelasting.

Hierbuiten valt de zogeheten Bedrijven Investeringszones (BIZ), omdat de gemeente bij deze regeling alleen een rol heeft voor de heffing, de ontvangen gelden worden rechtstreeks doorgesluisd naar een speciaal voor de BIZ opgerichte vereniging of stichting. Voor Zeewolde is dit de Stichting Ondernemersfonds Centrum Zeewolde.

Gehanteerde beleidsuitgangspunten

De gehanteerde beleidsuitgangspunten (zowel wetgeving als uitvoeringsregels) zijn:

- Waar mogelijk streven naar kostendekkende tarieven en heffingen;
- Het streven blijft de lasten voor inwoners en bedrijven zo laag mogelijk te houden, passend bij het gewenste voorzieningenniveau;
- Trendmatige verhogingen (de reële trendmatige groei van het bruto binnenlands product (BBP) plus de prijsontwikkeling) van de door de gemeente te heffen belastingen worden doorgevoerd.

Overzicht op hoofdlijnen

In de gemeente Zeewolde zijn de volgende belastingen en heffingen te onderscheiden.

- Onroerende zaakbelastingen
- Afvalstoffenheffing
- Rioolrechten
- Lijkbezorgingsrechten
- Leges, o.a. burgerzaken, bouwleges en diverse andere leges
- Toeristenbelasting
- Forensenbelasting
- Marktgeden
- Havengelden

Inkomsten lokale heffingen

Tarieven (ongebonden) (bedragen x € 1.000,-)					
Belastingsoort	Begroting 2023 na wijziging	Begroting 2024 primitief	Begroting 2025 primitief	Begroting 2026 primitief	Begroting 2027 primitief
Forensenbelasting	413	515	515	515	515
Onroerende zaakbelastingen	10.140	10.686	10.749	10.813	10.876
Toeristenbelasting	3.024	3.400	3.400	3.400	3.400
Subtotaal	13.577	14.601	14.664	14.728	14.791
Tarieven (gebonden) (bedragen x € 1.000,-)					
Belastingsoort	Begroting 2023 na wijziging	Begroting 2024 primitief	Begroting 2025 primitief	Begroting 2026 primitief	Begroting 2027 primitief
Afvalstoffenheffing	2.320	3.652	3.652	3.652	3.652
Bouwvergunningen	1.263	1.000	875	750	750
Burgerzaken	301	496	507	513	546
Havengelden	2	2	2	2	2
Lijkbezorgingsrechten	105	100	100	100	100
Marktgeden	15	15	15	15	15
Overige heffingen (leges APV enz.)	145	145	145	145	145
Rioolrechten	1.489	1.483	1.485	1.485	1.485
Subtotaal	5.640	6.893	6.781	6.662	6.695
Totaal	19.217	21.494	21.445	21.390	21.486

De onroerende zaakbelastingen zijn als algemeen dekkingsmiddel verreweg de belangrijkste belastingsoort.

Onroerende zaakbelasting

De OZB-tarieven worden zoals genoemd onder de gehanteerde beleidsuitgangspunten (tarievenbeleid) verhoogd met de trendmatige groei van de prijs nationale bestedingen (pNb).

De tarieven worden naar een percentage van de vastgestelde WOZ waarde berekend. Op 1 januari 2024 begint een nieuw waarde-tijdvak voor de WOZ met als peildatum 1 januari 2023.

De herwaardering van de objecten is naar de situatie van januari 2023 in volle gang. Macro is de marktontwikkeling tussen 1 januari 2023 en 1 januari 2024 op basis van informatie van de Waarderings-kamer berekend op 3% voor woningen en 2% voor niet-woningen. De ontwikkeling van WOZ-waardes volgt met enige vertraging de huizenprijzen. Mede omdat de inflatie over 2024 wordt geschat op 3% stellen we voor om het tarief voor de OZB woning eigenaren in 2024 niet te wijzigen ten opzichte van het vastgestelde tarief in 2023. Voor het tarief voor niet-woningen eigenaren en gebruikers stellen we voor de tarieven met 1% te laten stijgen.

Bij de vaststelling van de belastingverordening OZB 2023 is een eenmalige korting gegeven van in totaal € 800.000,-. Als uitgangspunt voor de berekening van de OZB-tarieven 2024 wordt uitgegaan van het structureel maken van deze korting, zodat de lastendruk voor de inwoners van Zeewolde wordt gedrukt. Dit betekent dat voor de begroting 2024 de volgende tarieven als uitgangspunt zijn gebruikt.

Soort belasting	Tarief 2022	Tarief 2023	Tarief 2024
Eigendom woningen	0,1474 %	0,1384 %	0,1384%
Eigendom niet woningen	0,2108 %	0,2451 %	0,2476%
Gebruik niet woningen	0,1676 %	0,1949 %	0,1968%

De gemeente Zeewolde is aangesloten op de Landelijke Voorziening Waarde Onroerende zaken (LV WOZ) De WOZ waarden van alle woningen zijn daar nu op te vragen, voorsnog blijven de waarden van de bedrijfsgebouwen vertrouwelijk. Het Kadaster is de beheerder van de LV WOZ.

Afvalstoffenheffing

Bij de afvalstoffenheffing is een kostendekkendheid van 100% het uitgangspunt. De Egalisatievoorziening Afvalstoffenheffing wordt gebruikt om afwijkingen boven of onder een percentage van 100% op te vangen. De kosten voor de verwerking van het huishoudelijk afval is met ruim € 450.000,- toegenomen. Uitgaande van een 100% kostendekking ziet het tarief voor 2024 er als volgt uit.

2023   2024

Eenpersoonshuishouden: € 292,- € 325,-

Meerpersoonshuishouden: € 377,- € 419,-

Afvalstoffenheffing	2024
Kosten taakveld Afval	2.909.960
Netto kosten taakvelden	2.909.960
Toe te rekenen kosten:	
BTW	611.092
Doorbelastingen	130.709
Totaal toe te rekenen kosten	741.801
Totale kosten	3.651.761
Opbrengst	3.651.800
Dekkingspercentage	100%

Rioolheffing

De gemeente is op basis van de Wet Milieubeheer verplicht om een Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) te hebben. Hierin wordt beschreven hoe het afvalwater doelmatig wordt ingezameld en getransporteerd en voor welke prijs dit kan. De tarieven voor de riolrechten mogen niet meer dan kostendekkend zijn. In het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2022-2028 wordt aan de hand van meerjarige onderhoudsprogramma's en vigerende wetgeving, de toekomstige kosten en

inkomsten ontwikkeling voor het beheer en onderhoud van de afvalwater stelsel in beeld gebracht.

Hieronder vallen in hoofdlijnen de systemen voor de afvoer van het sanitaire water, regenwater en grondwater in de gemeentelijke en openbare terreinen. Grondwaterbeheer is ook onderdeel van het VGRP op basis van de Waterwet.

Rioolheffing	2024
Kosten taakveld Riool	1.242.000
Netto kosten taakvelden	1.242.000
Toe te rekenen kosten:	
BTW	216.720
Doorbelastingen	24.545
Totaal toe te rekenen kosten	241.265
Totale kosten	1.483.265
Opbrengst	1.483.000
Dekkingspercentage	100%

Bij de rioolheffing is een kostendekkendheid van 100% het uitgangspunt. De Egalisatievoorziening Rioolheffing wordt gebruikt om afwijkingen boven of onder een percentage van 100% op te vangen.

Uitgaande van een 100% kostendekking ziet het tarief voor 2024 er als volgt uit.

2023 2024

Rioolheffing: € 144,- € 151,-

Lijkbezorgingsrechten

De lijkbezorgingsrechten zijn niet kostendekkend. Gezien de bevolkingssamenstelling is het ook niet voor de hand liggend om de tarieven in een kort tijdsbestek te verhogen tot een kostendekkend tarief.

Leges

Leges kunnen volgens de Gemeentewet worden geheven ter zake van een door de gemeente geleverde dienst. Meest aansprekende voorbeelden zijn de leges voor het verstrekken van een rijbewijs, paspoort of bouwvergunning (de huidige WABO). Enkele legestarieven, van vooral burgerzaken, worden door het Rijk vastgesteld en kunnen door de gemeente niet worden beïnvloed. Tarieven met betrekking tot de Grootchalige Basiskaart Nederland (GBKN) worden daarentegen, op basis van landelijke gegevens en afspraken in regionaal verband, door de raad vastgesteld bij de Legesverordening. De leges mogen, in zijn geheel, niet meer dan 100% kostendekkend zijn. De nieuwe Omgevingswet 2024 wordt toegepast in de legesverordening 2024

Toeristenbelasting

De toeristenbelasting is een algemeen dekkingsmiddel. Heffing vindt conform de verordening plaats per overnachting per persoon; voor vaste standplaatsen wordt een forfaitair tarief gehanteerd voor bijvoorbeeld een jaar- of seizoenplaats (rekening houdend met het type seizoenplaats). De recreatieondernemers berekenen deze kosten door aan hun gasten en betalen de belasting aan de gemeente.

Het voorstel is om de tarieven alleen trendmatig te verhogen, de nieuwe tarieven worden u aangeboden samen met de belastingverordening 2024.

Forensenbelasting

Deze belasting wordt geheven bij natuurlijke personen die geen hoofdverblijf in de gemeente hebben en op meer dan 90 dagen van het belastingjaar voor zich of zijn gezin een gemeubileerde woning beschikbaar houdt.

Het voorstel is om de tarieven alleen trendmatig te verhogen, de nieuwe tarieven worden u aangeboden samen met de belastingverordening 2024.

Marktgeden

Onder de naam marktgeld wordt een recht geheven voor het innemen van een standplaats op de wekelijkse markt in de gemeente.

Het voorstel is om de alleen trendmatig te verhogen, de nieuwe tarieven worden u aangeboden samen met de belastingverordening 2024.

Havengelden

De geheven havengelden zijn lager dan de bijbehorende lasten. Uw Raad heeft ingestemd met de vaststelling van het voor dit onderwerp niet kostendekkende tarief. Overigens zijn de kosten en opbrengsten hieromtrent marginaal.

Vergelijkend overzicht woonlasten 2023

	Eigenaar-bewoner			Huurder		
Gemeente	Woonlasten eenpersoons-huishoudens in €	Woonlasten Meerpersoons-huishoudens in €	Rang lijst nummer meerpersoons-huishouden ten opzichte van alle gemeenten in Nederland	Woonlasten eenpersoons-huishoudens in €	Netto woonlasten Meerpersoons-huishoudens in €	Rang lijst Nummer meerpersoons-huishoudens ten opzichte van alle gemeenten in Nederland
Harderwijk	728	796	29	302	370	107
Ermelo	1057	1143	324	351	437	173
Bunschoten	806	835	60	454	483	220
Zeevolde	956	1041	280	336	421	158
Nunspeet	734	794	28	170	231	10
Oldebroek	826	878	94	387	440	176
Elburg	774	864	76	395	485	222
Dronten	893	964	200	442	512	246
Almere	974	995	238	391	412	151
Nijkerk	678	698	3	173	194	2
Lelystad	889	1055	286	426	592	315
Eemnes	930	1188	332	354	612	328
Huizen	771	864	77	279	372	109
Noordoostpol der	854	907	132	450	502	238
Urk	959	959	192	504	504	239

In de ranglijstvolgorde heeft nummer 1 de laagste woonlasten. In de woonlasten zijn begrepen de OZB, rioolrecht en afvalstoffenheffing en woningen met een gemiddelde waarde (bron: Coelo-atlas).

Het is niet automatisch zo dat gemeenten met hoge bruto woonlasten ook meer overhouden aan de opgelegde belastingen. Gemeenten met een relatief waardevol onroerend goed bestand ontvangen een lagere uitkering vanuit het gemeentefonds dan gemeenten met een relatief minder waardevol onroerend goed bestand. Zij worden geacht meer uit hun eigen belastinginkomsten te kunnen financieren. Daarom wordt de gemiddelde OZB opbrengst gecorrigeerd voor het feit dat er verevening van belastingcapaciteit plaatsvindt. De zo berekende netto-woonlasten geven weer wat de gemeente per saldo overhoudt aan de

belastingheffing. De woonlastenonderzoek wordt jaarlijks rond juni bekend gemaakt in het zo genoemde COELO rapport. Dit is een onderzoek van het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden(COELO) van de Faculteit Economie en Bedrijfskunde van de Rijksuniversiteit Groningen.

Kwijtscheldingsbeleid

De voorwaarden waarbinnen de gemeente kwijtschelding kan verlenen aan natuurlijke personen zijn door het Rijk in onder meer de Invorderingswet en bijbehorende Uitvoeringsregeling strak omschreven. Kwijtschelding kan alleen worden verleend indien het een aanslag betreft voor de onroerende zaakbelastingen, afvalstoffenheffing en rioolrechten. De overige heffingen zijn uitgesloten van kwijtschelding.

Bij de beoordeling van verzoeken om kwijtschelding wordt de 100%-norm gehanteerd. Dit betekent dat, om in aanmerking te komen voor kwijtschelding, het inkomen niet hoger mag liggen dan 100% van het bijstandsniveau. Vervolgens vindt er een vermogenstoets plaats.

Aanvragen worden getoetst bij het Inlichtingenbureau. Deze toets is niet alleen een vermogenstoets, maar ook een inkomenstoets.

Er wordt gewerkt met een “verkort formulier” en er wordt maandelijks door het Inlichtingenbureau bekeken of iemand voor automatische kwijtschelding in aanmerking komt. Het Inlichtingenbureau werkt met inkomens- en vermogensgegevens die ouder zijn dan een half jaar en om zorgvuldig te bekijken of iemand toch voor kwijtschelding in aanmerking komt wordt de aanvrager in de gelegenheid gesteld om een “uitgebreid formulier” in te vullen en met alle gevraagde bijlagen terugsturen. Er wordt dan handmatig bekeken of de aanvrager voor kwijtschelding in aanmerking komt.

Verzoeken om kwijtschelding	2020	2021	2022	2023 per 1 augustus
Aantal verzoeken	402	385	379	332
Volledig toegekend	309	306	297	269
Gedeeltelijk toegekend	7	4	10	11
Afgewezen	42	44	40	20
Nog in behandeling	0	0	0	11
Buiten behandeling gesteld	44	31	32	21
Aanvragen door ondernemers	3	3	5	3

3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

De paragraaf weerstandsvermogen geeft aan hoe goed de begroting bestand is tegen financiële tegenvallers. Daartoe is inzicht nodig in de omvang van de risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit.

Om inzicht te krijgen in de robuustheid van de financiële documenten van de gemeente bepaalt artikel 11 van de BBV dat in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing een relatie wordt gelegd tussen de weerstandscapaciteit en de risico's.

Algemeen

De raad van Zeewolde heeft in maart 2021 de nieuwe nota Weerstandsvermogen en risicobeheersing 2021-2024 vastgesteld. Daarin staan de kaders waarmee in de paragraaf wordt gewerkt. Naast de toepassing van deze kaders worden de risico's jaarlijks tweemaal geactualiseerd in afstemming met het management, bestuur en raad.

Ratio's kengetallen

Met het vaststellen van de wijzigingen in het "Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en gemeenten" (BBV) op 5 maart 2016 is het opnemen van een aantal kengetallen verplicht.

De berekenwijze van de kengetallen is vastgelegd in een ministeriële regeling.

Mede op basis van deze kengetallen dient de paragraaf een analyse te geven van de financiële positie van de gemeente.

Kengetallen	Signaleringswaarden GTK 2024 Gemeenten			Jaarstukken		Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	Minst risicovol	Neutraal	Meest risicovol	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Netto schuldquote	< 90%	90 - 130%	> 130%	-24%	-34%	-35%	-21%	-43%	-63%	-85%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte geldleningen	< 90%	90 - 130%	> 130%	-30%	-42%	-43%	-29%	-51%	-72%	-94%
Solvabiliteitsratio	> 50%	20 - 50%	< 20%	70%	79%	77%	81%	82%	83%	82%
Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%	0%	0%	0%	0%	0%	-4%	-4%
Grondexploitatie	< 20%	20 - 35%	> 35%	43%	45%	35%	34%	13%	-4%	-27%
Belastingcapaciteit	< 95%	95 - 105%	> 105%	105%	123%	110%	PM	PM	PM	PM

Het percentage genoemd in de kolom Begroting 2023, onderdeel belastingcapaciteit, is afkomstig uit het Coeloraapport 2023.

- De netto-schuldquote vergelijkt de leningen van de gemeente (met aftrek van de geldelijke bezittingen) met de totale baten van de jaarrekening. Hiermee geeft deze indicator inzicht in de mate waarin de jaarrekening "vastligt" door rente en aflossing. De tabel hierboven presenteert hiernaast ook de schuldquote gecorrigeerd voor (eventuele) leningen die de gemeente heeft uitstaan (deze middelen vloeien immers op termijn terug).

	Categorie
Netto schuldquote	Minst risicovol
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	Minst risicovol

- De solvabiliteit geeft de mate aan waarin de gemeentelijke bezittingen (balanstotaal) is gefinancierd uit eigen middelen (eigen vermogen).

	Categorie
Solvabiliteit	Minst risicovol

- De indicator “structurele exploitatieruimte” geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte (structurele baten minus structurele lasten) zich verhoudt tot de totale gerealiseerde baten. Dit laat zien in hoeverre gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen.

	Categorie
Structurele exploitatieruimte (voor 2024 en 2025)	Minst risicovol

- Het financiële kengetal “grondexploitatie” geeft aan hoe groot de investeringen in grondposities (boekwaarde) zijn ten opzichte van de jaarlijkse baten. De paragraaf grondbeleid en het Meerjaren Perspectief Grondexploitaties (MPG) bieden hierin meer inzicht.

	Categorie
Grondexploitatie	Divers, afhankelijk van begrotingsjaar

- De indicator “belastingcapaciteit” of “woonlasten meerpersoonshuishouden” drukt uit hoe de woonlasten (OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing) zich verhouden tot het gewogen landelijk gemiddelde. Hoge woonlasten ten opzichte van het landelijk gemiddelde drukken uit in hoeverre de gemeente al de eigen inkomsten aanspreekt en dus ook beperkt is in het verkrijgen van extra inkomsten.

	Categorie
Belastingcapaciteit	Meest risicovol

De indicatoren en normen zijn een grofmazig instrument om een uitspraak te kunnen doen over de financiële positie van een gemeente. Als een indicator matig scoort of meerdere jaren op rij verslechtert, kan dit aanleiding zijn om bij te sturen. De bovenstaande indicatoren verhouden zich echter goed tot de normen. Daarnaast voldoet Zeewolde ook aan de wettelijke renterisiconorm en kasgeldlimiet voor de financiering.

Risico's in relatie tot weerstand

Voor de gemeente Zeewolde zien de risico's in relatie tot weerstand er als volgt uit:

Weerstandscapaciteit		
	Incidenteel	Structureel
Risico's	2.252.500	0
Totaal risico's	2.252.500	0
Buffer	31.700.500	97.200
Vershil	29.448.000	97.200

Onderstaand worden de onderdelen uit deze tabel verder uitgewerkt.

Weerstandsvermogen

Onder weerstandsvermogen wordt het vermogen van de gemeente verstaan om risico's op te kunnen vangen. De gemeente heeft de verantwoordelijkheid een sluitende begroting vast te stellen en bij de jaarrekening verantwoording af te leggen over de realisatie van de begroting. Een sluitende begroting zonder weerstandsvermogen betekent dat iedere tegenvaller een probleem gaat

opleveren. In dat geval staat de begroting, en daarmee het beleid van de gemeente, onder druk.

Het doel van het weerstandsvermogen is om zeker te zijn dat de gemeente haar taken, ondanks tegenvallers, kan blijven uitvoeren.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen aan de ene kant de weerstandscapaciteit (zijnde de middelen waarover we beschikken of kunnen beschikken om niet begrote lasten te kunnen dekken) en aan de andere kant alle risico's waarvoor nog geen voorzieningen zijn gevormd die van betekenis kunnen zijn.

Weerstandscapaciteit

Voor weerstandscapaciteit bestaat geen eensluidende definitie maar is als volgt te omschrijven. De weerstandscapaciteit is opgebouwd uit de middelen en de mogelijkheden waarover een gemeente beschikt om niet begrote tegenvallers te dekken die zich voordoen. Er is onderscheid te maken in structurele en incidentele weerstandscapaciteit.

Structurele buffer

	Structureel (in €)	
1	Onvoorzien Structureel	97.200
	Totaal	97.000

1. Onvoorzien structureel

Binnen de begroting is voor het begrotingsjaar 2024 een bedrag van € 97.200 beschikbaar.

Incidentele buffer (beschikbare weerstandscapaciteit)

Verwachte stand per 1 januari 2024 (o.b.v. de Programmabegroting 2024 – 2027)

	Incidenteel (in €)	
2	Algemene reserve	31.591.600
3	Bestemmingsreserves; Bedrijfsrisico reserve Grondbedrijf	0
4	Bestemmingsreserves	0
5	Stille reserves: (on)roerende zaken	0
6	Stille reserves: aandelenbezit	0
7	Onvoorzien Incidenteel	108.900
	Totaal	31.700.500

2. Algemene reserve;

In de nota Reserves en Voorzieningen is het bodembedrag vastgesteld op € 10 miljoen.

3. Bestemmingsreserve Bedrijfsrisico grondbedrijf

In de beleidsnota Meerjaren Prognose Grondexploitatie worden de risico's door middel van 2 analyses gekwantificeerd. De hieruit voortkomende risicoreserveringen dienen als bodem- en plafondbedrag van de bestemmingsreserve 'Bedrijfsrisico Grondbedrijf'.

In februari 2022 heeft de raad de nota MPG 2021 vastgesteld. In deze nota zijn de risico's gekwantificeerd op basis van de vigerende grondexploitatieberekeningen eind 2021. De hieruit voortgekomen risicoreserveringen van € 6.800.000,- en € 3.600.000,- dienen als plafond- en bodembedrag van de bestemmingsreserve 'Bedrijfsrisico Grondbedrijf'.

Tussen de bestemmingsreserve “Bedrijfsrisico Grondbedrijf” en de Algemene reserve vindt een wisselwerking plaats indien eerstgenoemde lager dan het bodembedrag of hoger dan het plafondbedrag blijkt te zijn. Veiligheidshalve is besloten het plafondbedrag als richtinggevend aan te houden.

4. Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserves zijn gevormd voor een bepaald doel. De raad heeft de bevoegdheid de bestemming te wijzigen en deze in te zetten voor het opvangen van tegenvallers. Daarmee kunnen ze geen onderdeel uitmaken van de weerstandscapaciteit en zijn daarom niet opgenomen in de tabel. Binnen de bestemmingsreserves is een reserve opgenomen voor winsten in de Grondexploitatie (stand 31 december 2022 € 19.278.000). Tussentijds genomen winsten worden binnen de gemeente Zeewolde in eerste instantie toegevoegd aan de bekleemde bestemmingsreserve “BBV-winst grondexploitaties”. Wanneer deze winsten volledig voldoen aan het voorzichtigheidsbeginsel, vindt overheveling plaats aan de reguliere bestemmingsreserve “Bedrijfsrisico grondbedrijf”. In de bovenstaande buffer is deze reserve niet meegeteld, terwijl het wel de verwachting is dat deze winsten op termijn naar de bestemmingsreserve “Bedrijfsrisico grondbedrijf” c.q. de Algemene reserve zullen vloeien en dan wel meetellen in de buffer.

5. Stille reserves: (on)roerende zaken & aandelenbezit

Stille reserves ontstaan doordat de verwachte economische waarde in het maatschappelijke verkeer afwijkt van de historische verkrijgingprijs en/of de huidige administratieve boekwaarde. De hogere waarde dan de administratieve boekwaarde kan pas gebruikt worden als het object niet meer benodigd is voor de taakuitvoering en wordt afgestoten. Het afstoten van gebouwen en daarmee maatschappelijke functies is een bewerkelijk proces met een grote maatschappelijke impact. De gemeente Zeewolde hield in de berekening van de beschikbare weerstandscapaciteit rekening met de overwaarde op de gebouwen. Vanaf de Jaarstukken 2022 wordt dat niet meer gedaan. Gezien het bewerkelijke proces zijn de stille reserves uit pragmatische overwegingen op nihil gezet. In het uiterste geval dat afstoting van gebouwen financieel noodzakelijk zou zijn, dan zijn de stille reserves nog steeds beschikbaar.

Een bijzondere categorie van stille reserves wordt gevormd door de deelnemingen in het aandelenbezit van ondernemingen als Vitens, Alliander en de Huisvuilcentrale Alkmaar (HVC) e.d. Het bepalen van de omvang van de stille reserves op dit onderdeel is lastig omdat het bezit beperkt verhandelbaar is. Hierop wordt ingegaan bij de paragraaf “Verbonden Partijen”.

6. Onvoorzien Incidenteel

Uitgangspunt van het financiële beleid is dat elk jaar in de begroting per inwoner een bedrag van € 4,54 voor onvoorzien incidenteel wordt opgenomen, voor het begrotingsjaar 2024 betekend dit dat een bedrag van € 108.900 geraamd is voor incidentele onvoorziene kosten.

Risicomanagement

Het begrip risico is in het BBV omschreven als een kans op gevaar of schade met financieel gevolg van substantiële omvang. Risico's kunnen economisch, politiek, juridisch of bestuurlijk van aard zijn. Het is een bekend gegeven dat de gemeente met een steeds breder scala aan risico's te maken heeft en krijgt waarover verantwoording dient te worden afgelegd. De uitdaging is om een juiste balans te vinden tussen risico's nemen en de beheersing hiervan.

Vastgestelde kaders

Omschrijving	Door	Op
Nota Reserves en Voorzieningen 2022-2025	Raad	27 juni 2022
Nota Meerjaren Prognose Grondexploitaties (MPG) 2021	Raad	24 februari 2022
Nota "Weerstandsvermogen en risicobeheersing 2021-2024"	Raad	4 maart 2021

Binnen de organisatie is afgesproken dat nieuwe risico's direct worden gemeld door het op te nemen in interne en bestuurlijke management rapportages. Geldend uitgangspunt is om voor Zeewolde uit te gaan van een weerstandsratio van 2, welke door het Nederlands Adviesbureau Risicobeheersing (NAR) als uitstekend wordt gekenmerkt.

Weerstandsvermogen gemeenschappelijke regelingen waarin gemeente Zeewolde deelneemt.

De gemeente neemt deel in diverse gemeenschappelijke regelingen en/of samenwerkingsverbanden. In de opgestelde voorwaarden en contracten is aangegeven of de betreffende partij een eigen weerstandsvermogen mag aanhouden en/of de eventuele exploitatietekorten direct voor rekening van de gemeente als opdrachtgever komen.

De inhoudelijke informatie van gemeenschappelijke regelingen en/of samenwerkingsverbanden treft u aan in de paragraaf Verbonden Partijen.

In de hierna opgenomen tabel is aangegeven welke GR-en / samenwerkingsverbanden wel of niet over een eigen weerstandsvermogen beschikt. Of dit weerstandsvermogen toereikend is voor de eventuele tekort(en) hangt af van de omvang.

Gemeenschappelijke regeling / samenwerkingsverband	Weerstandsvermogen
GGD Flevoland	Ja
Flevolands Archief	Ja
Coöperatie Gastvrije Randmeren	Ja
Veiligheidsregio Flevoland	Ja
Omgevingsdienst Flevoland en Gooi & Vechtstreek (OFGV)	Matig
Meerinzicht (MIZ)	Nee
Gebiedsontwikkeling Oosterwold	Nee 1)
Centrumregeling Sociaal Domein Flevoland (aankoopcentrale)	Nee 1)

1) Deze gemeenschappelijke regelingen en samenwerkingsverbanden hebben geen eigen begroting- en jaarrekening document.

Risico's (met de grootste impact)

Onderwerp	Stand van zaken op 31 december 2022
Risico's grondbedrijf	Omvang: € 6.800.000 Dit risico is volledig ondervangen door de bestemmingsreserve Bedrijfsrisico Grondbedrijf. Het risicobedrag wordt ingeschat op het plafondbedrag van de bestemmingsreserve Bedrijfsrisico Grondbedrijf
Ondanks het kwantificeren van de risico's in de Nota MPG blijft de activiteit van het exploiteren en uitgeven van (bouwrijpe) gronden een activiteit met een hoge risicofactor. Getracht wordt risico's zo vroeg mogelijk te herkennen en op te vangen. Er vindt periodiek overleg plaats waarin de voortgang van de exploitatieberekeningen nauwlettend wordt gevolgd. Het grondbeleid van de gemeente wordt toegelicht in de paragraaf Grondbeleid.	De risico's in relatie tot de grondexploitaties worden gekwantificeerd in de nota MPG (zie paragraaf Grondbeleid). In februari 2022 heeft de raad de nota MPG 2021 vastgesteld. Voor de actualisatie van een nota MPG worden 2 verschillende risicoanalyses op de grondexploitaties uitgevoerd. Uit de risicoanalyses van de nota MPG 2021 ontstond een plafondbedrag van € 6.800.000 en een bodembedrag van € 3.600.000. Deze bedragen vormen de breedte van de bestemmingsreserve Bedrijfsrisico Grondbedrijf. Nota MPG 2021: "Uit de risicoanalyse in detail zal er daarom een bedrag van € 6.759.134,- moeten worden gereserveerd om de risico's af te dekken."
Bijdragen aan verbonden partijen (gemeenschappelijke regelingen)	Kans: 80% Omvang: € 600.000
Dit risico is tweeledig. Enerzijds is aan gemeenschappelijke regelingen onlosmakelijk het risico verbonden dat bij kostenstijgingen bij de gemeenschappelijke regelingen de bijdrage van de gemeente Zeewolde stijgt voor haar aandeel. Anderzijds leert de ervaring dat door het verstrijken van de tijd regelmatig een herbeoordeling van een eerder afgesproken kostenverdeelstelsel plaatsvindt.	Dit risico is van algemene aard zonder een specifieke gemeenschappelijke regeling in het oog te hebben. Echter doordat Zeewolde deelneemt in een groot aantal gemeenschappelijke regelingen is het raadzaam om hier concreet een bedrag voor mee te nemen in de risico-inventarisatie. Gezien het huidige bovenmatige inflatiecijfer is het risicobedrag opgehoogd.
BTW exploitatie sportaccommodaties	Kans: 60% Omvang: € 100.000
Met ingang van 2019 is de btw op de investeringen en exploitatiekosten van de sportaccommodaties niet langer terug te vorderen en is geen btw over de inkomsten verschuldigd. Dit is voor de gemeente financieel nadelig. De begroting is hierop aangepast.	Om dit nadeel te compenseren is met ingang van 2019 door het Rijk een specifieke uitkering in het leven geroepen. De uitkering is echter voor alle gemeenten gezamenlijk gemaximeerd. Bij een tekort worden de gemeenten procentueel gekort. Mogelijk is het bedrag van de aanvragen hoger dan het gemaximeerde bedrag. Vooralsnog is in de begroting uitgegaan van een vergoeding van 100% voor het BTW nadeel.
Introductie van de nieuwe Omgevingswet	Kans: 75% Omvang: € 250.000
Er is een plan van aanpak opgesteld voor de implementatie van de Omgevingswet. De insteek is een geleidelijke invoering. Er is in kaart gebracht welke personele en financiële inzet dit vergt. Bij de start van dit omvangrijke traject is een inschatting gemaakt die op basis van ervaring (periodiek) zal worden bijgesteld.	Deze ontwikkeling speelt al meerdere jaren, waarbij de ingangsdatum meerdere malen is uitgesteld. De definitieve ingangsdatum is 1 januari 2024. De gemeente heeft zich op de Omgevingswet voorbereid, echter de werkelijke effecten voor de uitvoering zullen gaan blijken wanneer de uitvoering daadwerkelijk start. De Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) zal, zoals het er nu naar uitziet, gelijktijdig met de Omgevingswet in werking treden. Beide onderwerpen moeten in samenhang bekeken worden. Dit risicobedrag geeft een mogelijke vermindering van opbrengsten vanuit de Omgevingswet weer. De werkelijke ontwikkeling wordt vanaf 2024 nauwlettend gevolgd.
Rechtmatigheid bij aanbesteden en inkoop	Kans: 20% Omvang: nihil Dit betreft een niet-financieel risico
Aanbesteden van werken, diensten en inkoop wordt in regie uitgevoerd. Het uit te voeren proces is bekend bij de budgethouders en wordt/kan in overleg met de inkoopcoördinator worden opgezet/uitgevoerd. Als gevolg van lage inschrijvingen vergroot de kans om bij aanbesteding en inkoop tegen gerechtelijke procedures aan te lopen, ondanks het toepassen van de zorgvuldige voorwaarden en regels.	

Onderwerp	Stand van zaken op 31 december 2022
Horsterwold (Bosruiterweg) bezwaar tegen niet permanent wonen	<i>Dit betreft een niet-financieel risico</i>
De eigenaren beroepen zich op bepalingen in de koopovereenkomst en stellen dat de gemeente met het handhavingsbeleid inbreuk maakt op hun vermogensrecht als gevolg waarvan schade zou worden ondervonden.	In 2018 is de gemeente begonnen met het opleggen van dwangsommen bij huizen waar permanente bewoning of verhuur is geconstateerd.
Risicodossier Jeugdhulp met Verblijf 2021	Kans: 80% Omvang: € 200.000
Voor 2021 heeft het samenwerkingsverband een risicodossier ingediend met een claim van € 4,7 miljoen.	Dit risicodossier is in de periode mei t/m december 2022 geanalyseerd en beoordeeld. Momenteel is de afwikkeling van het risicodossier nog onderwerp van gesprek tussen de regio en het samenwerkingsverband. Er heeft nog geen finale afwikkeling plaatsgevonden waardoor er nog steeds sprake is van onzekerheid over de hoogte van de claim en het aandeel daarvan voor Zeewolde. Op basis van de huidige verdeelsleutel over 2021, een aandeel van 4,23% voor Zeewolde, wordt rekening gehouden met een bedrag van € 200.000.
Risicodossier Jeugdhulp met Verblijf 2022	Kans: 80% Omvang: € 200.000
Voor 2022 heeft het samenwerkingsverband een risicodossier ingediend met een claim van € 4,7 miljoen, vergelijkbaar met het risicodossier 2021.	Dit risicodossier is nog niet geanalyseerd en beoordeeld. Momenteel vinden diverse gesprekken plaats tussen de regio en het samenwerkingsverband naar de rechtmatigheid van deze claim. Ook hier is sprake van onzekerheid over de hoogte van de claim en het aandeel daarvan voor Zeewolde. Op basis van de huidige verdeelsleutel over 2021, een aandeel van 4,23% voor Zeewolde, wordt ook bij dit risicodossier rekening gehouden met een bedrag van € 200.000.
Ontwikkeling prijzen	Kans: 75% Omvang: € 1.500.000
De prijsstijgingen zijn, mede als gevolg van inflatie en cao-stijgingen, substantieel.	De precieze effecten zijn nog niet te duiden, maar de effecten kunnen een groot deel van de begroting raken. Dit kan effect hebben op komende die aanzienlijk duurder kunnen uitvallen, maar ook leiden tot prijsstijgingen binnen de reguliere budgetten. Bij de budgetten rondom het beheer van de buitenruimte is dat effect reeds opgetreden en in de begroting verwerkt. De ontwikkelingen worden actief gevolgd. De bovenstaande omvang is niet gebaseerd op concrete feiten op dit moment, maar puur om dit risico mee te laten wegen in de afweging van benodigde en beschikbare weerstandcapaciteit.

Afgevoerde risico's

Ten opzichte van de jaarstukken 2022 zijn de volgende risico's afgevoerd:

- Aanbesteding Sociaal Domein: Dit betrof een incidenteel risico welke in 2023 afgewikkeld is.

Benodigde weerstandscapaciteit

Het bedrag dat aan weerstandscapaciteit benodigd is, volgt uit de bovenstaande tabellen. Ruwweg gaat het hier om de berekening "kans * omvang". Voor de risico's waarvoor deze berekening te maken is, komt het benodigde bedrag uit op € 2.172.500,-.

Benodigde versus beschikbare weerstandscapaciteit

Algemeen wordt een ratio van 1,0 getypeerd als voldoende. Dan zijn er immers precies zoveel risico's als buffers. Zeewolde heeft het ratio op 2,0 bepaald (typering "uitstekend"). De buffers van Zeewolde zijn omvangrijk. Het ratio weerstandsvermogen komt uit op 13,6 (€ 29.448.000/€ 2.172.500). Dit is ruim boven de geldende grens binnen Zeewolde. Hiermee zijn er voldoende (incidentele) middelen om risico's op te kunnen vangen.

Ter vergelijking volgt hieronder het historisch ratio weerstandsvermogen:

Jaarstukken 2021	27,3
Programmabegroting 2023-2026	32,7
Jaarstukken 2022	13,2
Programmabegroting 2024-2027	13,6

3.3 Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

De kwaliteit van kapitaalgoederen, en dus het onderhoud daaraan, zijn feitelijk het visitekaartje van een gemeente. Het zijn uitgaven die voor zowel de huidige gebruikers en inwoners als de toekomstige generaties van belang zijn.

Deze paragraaf geeft voor de huidige beheerplannen een toelichting op de kwaliteit van kapitaalgoederen in relatie tot de begrotingsruimte die de beheerplannen vergen. Er bestaat een koppeling met de voorzieningen of reserves die voor een aantal beheerplannen van toepassing zijn. In zijn algemeenheid kan gezegd worden dat voor de vastgestelde beheerplannen de beschikbare middelen voldoende zijn voor de gehele looptijd van deze plannen en er geen sprake is van achterstallig onderhoud.

BBV wetgeving

Volgens het BBV is het niet meer toegestaan om investeringen met maatschappelijk nut in een keer ten laste te brengen van de onderhoudsvoorziening. Deze moeten worden geactiveerd, waarbij de afschrijvingen ten laste van de speciaal daarvoor ingestelde reserve komen.

Looptijd en herziening: verkort

In onderstaand overzicht wordt per beheerplan de planperiode en het jaar van herziening weergegeven:

Categorie	Beheerplan	Plan-periode	Planning volgens begroting	Realisatie planning herziening
Wegen	Beheersplan wegen	2020 t/m 2024	2024	2024
Kunstwerken	Beheersplan kunstwerken	2021 t/m 2025	2025	2025
Groen	Beheersplan bestaat uit 2 delen, te weten: -Openbaar groen binnen de kom -Beplanting bermen en sloten buitengebied	2023 t/m 2026	2026	2026
		2020 t/m 2024	2024	2024
Openbare verlichting	Beheersplan Zeewolde verlicht	2018 t/m 2021	2021	2023
Speeltoestellen	Beheersplan Spelen	2021 t/m 2025	2025	2025
Gebouwen	Beheersplan gemeentelijke en onderwijsgebouwen	2019 t/m 2022	2022	2023
Riool	Verbreed gemeentelijk Rioleringsplan	2022 t/m 2028	2028	2028

Wegen

Categorie	Beheerplan	Planperiode	Voorziening / reserve	Herziening in
Wegen	Beheersplan wegen	2020 t/m 2024	Beide	2024
Voorziening	Dotatie	Onttrekking		
2024	1.540.000	1.509.000		
Reserve	Dotatie	Onttrekking		
2024	1.186.000	251.100		

In juli 2020 is het beheerplan wegen 2020-2024 vastgesteld. Dit betreft zowel de wegen binnen als buiten de kom. Voor de verschillende wegen is een kwaliteitsniveau vastgesteld en er wordt qua normering aangesloten bij de landelijk daarvoor geldende normen.

De financiering van het nieuwe beheerplan is aangepast en in lijn met het huidige Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Hierbij wordt de voorziening gebruikt voor het groot onderhoud en wordt er in de reserve gespaard voor het vervangen van wegen.

Kunstwerken

Categorie	Beheerplan	Planperiode	Voorziening / reserve	Herziening in
Kunstwerken	Beheerplan kunstwerken	2021 t/m 2025	Beide	2025
Voorziening	Dotatie	Onttrekking		
2024	188.300	185.000		
Reserve	Dotatie	Onttrekking		
2024	435.000	0		

Het Beheerplan Kunstwerken 2021 t/m 2025 is in 2020 vastgesteld. De financiering van het nieuwe beheerplan is aangepast en in lijn met het huidige Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Hierbij wordt de voorziening gebruikt voor het groot onderhoud en wordt er in de reserve gespaard voor de vervanging van kunstwerken.

Groen

Categorie	Beheerplan	Planperiode	Voorziening / reserve	Herziening in
Groen	Beheerplan Openbaar groen binnen de kom	2023 t/m 2026	Geen	2026
	Beheerplan Bepanting bermen en sloten buitengebied	2020 t/m 2024	Geen	2024
	Boombeleidsplan kern	2019 -	Geen	Indien nodig
	Groenbeleidsplan buitengebied	2018 -	Geen	Indien nodig

Openbaar groen binnen de kom

Het beheerplan openbaar groen binnen de kom is in het voorjaar van 2023 opnieuw vastgesteld. Dit plan geeft aan welke groenvoorzieningen aanwezig zijn en wat het kost om deze veilig en bruikbaar te houden.

Beplanting buitengebied

Het beheerplan groen buiten de kom is in 2020 geactualiseerd en vastgesteld. Dit plan geeft aan welke groenvoorzieningen aanwezig zijn en wat het kost om deze veilig en bruikbaar te houden. Dit plan zal in 2024 weer worden herzien.

Openbare verlichting

Categorie	Beheersplan	Planperiode	Voorziening / reserve	Herziening in
Openbare verlichting	Beheersplan Zeewolde verlicht	2018 t/m 2021	Voorziening	2023
Voorziening	Dotatie	Onttrekking		
2024	177.000	177.000		

Het beheerplan Zeewolde verlicht is in 2018 vastgesteld en is de basis voor het planmatig onderhoud. Uitgangspunten voor dagelijks onderhoud, vervanging op termijn (van lichtmasten, armaturen en lampen) en aanwezige hoeveelheden zijn in dit plan beschreven. In 2023 wordt een nieuw beheerplan opgesteld.

Speeltoestellen

Categorie	Beheersplan	Planperiode	Voorziening / reserve	Herziening in
Speeltoestellen	Beheerplan Spelen	2021 t/m 2025	Geen	2025
Vervanging wordt voorzien in het Meerjaren investerings programma (MIP)				

Voor de speeltoestellen is in 2021 een beheersplan vastgesteld. Dit plan geeft aan welke voorzieningen aanwezig zijn en wat het kost om deze in stand, veilig en bruikbaar te houden. De nota Speelruimtebeleid die in 2014 is vastgesteld omvat het algemene beleid waarop het beheerplan bij actualisatie wordt afgestemd. Dit plan wordt vervangen door het BOSS plan. Dit plan wordt in 2023 geactualiseerd. Dit plan richt zich niet alleen op spelen maar op ongeorganiseerd bewegen, ontmoeten, sporten en spelen in de buitenruimte (BOSS).

Gebouwen

Categorie	Beheersplan	Planperiode	Voorziening / reserve	Herziening in
Gebouwen	Beheerplan Gemeentelijke en onderwijsgebouwen	2019 t/m 2022	Beide	2023
Voorziening	Dotatie	Onttrekking		
2024	120.000	103.800		
Reserve	Dotatie	Onttrekking		
2024	189.500	137.500		

Leidraad voor het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen is het Meerjaren Onderhoudsplan (MJOP) Het laatst door de Raad vastgestelde MJOP liep tot 2022. Het MJOP 2023-2027 is in afronding en wordt in het 4^e kwartaal 2023 ter vaststelling aan de Raad aangeboden. Dit plan is de basis voor het jaarlijks in december vast te stellen werkplan voor het daaropvolgende jaar. In het werkplan worden per gebouw de in het betreffende jaar uit te voeren onderhoudswerkzaamheden beschreven. Hierbij wordt de voorziening gebruikt voor de dekking van het groot onderhoud en wordt er in de reserve gespaard voor vervangingsinvesteringen. Hiermee is er een onderscheid gemaakt tussen onderhoud- en vervangingsinvesteringen en is daarmee conform BBV.

Riolering

Categorie	Beheersplan	Planperiode	Voorziening / reserve	Herziening in
Riool	Verbreed gemeentelijk Rioleringsplan	2022 t/m 2028	Voorziening (2 stuks)	2028
Voorziening	Dotatie	Onttrekking		
2024	210.000	65.300		
Egalisatie voorziening	Dotatie	Onttrekking		
2024	0	0		

Het onderhoud is uitgevoerd conform het bij raadsbesluit van 30 oktober 2014 vastgestelde Gemeentelijk rioleringsplan 2015 – 2021 met de sub. titel "Kwaliteit voor een goede prijs". De uitgangspunten van dit beleid zijn in overeenstemming met het vigerende Waterplan Zeewolde (2011-2021) met als sub. titel "boven op boven het water". De uitvoer van de taken is opgedragen aan het waterschap Zuiderzeeland. Zij heeft hiervoor een team ingericht die zich bezig houdt met het rioolbeheer. Zij combineert deze taak met haar eigen taken aan de rioolgemalen en persleidingen en de zuiveringsinstallatie.

Om schommelingen in het tarief door fluctuerende operationele lasten te voorkomen is in lijn met de BBV een egalisatievoorziening "Riolering" ingericht. Het resultaat wordt jaarlijks aan deze voorziening toegevoegd of onttrokken. Ten behoeve van de bekostiging van de renovatie en vervanging van de riolering (stelsels voor de afvoer van vuil-, hemel- en drainagewater) is een voorziening "Riolering" ingesteld. De voorziening wordt jaarlijks, conform het GRP, met een vast bedrag aangevuld.

Inmiddels is het nieuwe GRP op 16 december 2021 vastgesteld. De sub titel daarvan is "Vooruit op de ingeslagen weg". In dit plan is (financieel) rekening gehouden met het veranderende klimaat en de maatregelen die daarvoor de komende twintig jaar nodig zijn.

Integraal wijkbeheer (i.c. groot onderhoud en renovatie)

Een ander belangrijk aspect is het integraal wijkbeheer. Basis voor integraal wijkbeheer vormt de vastgestelde notitie uit 2007. Bij de vaststelling van de Nota reserves en voorzieningen in februari 2008 is hiervoor een bestemmingsreserve van € 5 miljoen gevormd.

In de periode 2017 - 2019 is het integraal onderhoud in Zeewolde-noord (fase 1) uitgevoerd. Groot onderhoud voor Trekkersveld I en II is in 2022 afgerond. Het onderhoud in Zeewolde Waterbuurt (Zeewolde-noord fase 2) is momenteel in uitvoering en wordt in de loop van 2023 afgerond.

Vanaf 2023 is de dotatie aan de bestemmingsreserve Integraal wijkbeheer gehalveerd.

In de periode daarna zal de intensiteit van het Integraal wijkbeheer, vanwege de verminderde financiële voeding van de bestemmingsreserve, opnieuw tegen het licht worden gehouden. Hierbij wordt afstemming gezocht met de consequenties van de warmtetransitie en het klimaatadaptatiebeleid.

Al langer geleden is gebleken dat de riolering in de Edelstenenbuurt niet goed functioneert. Het Waterschap Zuiderzeeland gaat daarom over tot het vervangen van de riolering in deze wijk. Dit is voor de gemeente aanleiding om het integraal onderhoud in deze wijk naar voren te halen zodat wordt voorkomen dat de wijk twee keer achter elkaar op de schop moet. In een samenwerking tussen waterschap en gemeente wordt het integraal onderhoud in combinatie met het vervangen van de riolering voorbereid. De uitvoering van dit werk start in de eerste helft van 2024.

Voor het project de Botenbuurt, waarvan de voorbereidingen staan gepland in het voorjaar van 2024 (uitvoering in 2025), zijn naar verwachting onvoldoende middelen beschikbaar. De raad wordt in een voorstel aangeboden hoe hiermee om te gaan.

Dekkingsreserves

De gemeente Zeewolde maakt gebruik van een dekkingsreserve voor een aantal investeringen met economisch nut. De omvang van deze reserve is voldoende om de gehele kapitaallast van de objecten op te vangen gedurende de gehele looptijd van het activum (de investering).

Opgemerkt is nog dat deze wijze van dekking van kapitaallasten met zich mee brengt dat aan de ene kant investeringen mogelijk worden gemaakt, aan de andere kant komen op de lange termijn geen middelen beschikbaar om het actief op enig moment te kunnen vervangen.

3.4 Financiering

Inleiding

De paragraaf Financiering gaat over de manier waarop gemeente Zeewolde haar activiteiten en projecten financiert en haar liquiditeiten beheert.

Ambitie

Gemeente Zeewolde streeft naar regie op de gemeentelijke uitgaven en inkomsten resulterend in een optimale financiering (op korte en lange termijn) in geldstromen. Daarbij wordt geopereerd binnen de wettelijke en gemeentelijke vastgestelde kaders. Om de treasuryfunctie goed uit te voeren, wordt gekeken naar de meerjarige liquiditeitsontwikkeling van de gemeente en de renteontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt in Nederland. De treasuryfunctie wordt financieel risicomijdend uitgevoerd. Gemeente Zeewolde geeft, waar het kan, invulling aan duurzaam (ethisch) bankieren. Op het gebied van reputatie en imago stelt gemeente Zeewolde eisen aan de organisaties en instellingen, waarmee het zaken doet. Gemeente Zeewolde stelt bij de treasuryfunctie bestuurlijke en ambtelijke integriteit voorop.

Doelstellingen

De doelstellingen van gemeente Zeewolde op het gebied van treasury luiden: regie hebben op de gemeentelijke uitgaven en inkomsten, duurzaam toegang hebben tot de financiële markten, tijdig kunnen beschikken over voldoende financieringsmiddelen, beheersen van risico's, streven naar rente-optimalisatie en beperken van verwerkingskosten bij het beheren van geldstromen en financiële posities.

Regelgeving

De Wet Financiering Decentrale Overheden is kader stellend voor de treasuryfunctie van gemeenten. Gemeenten worden verplicht tot een transparant en inzichtelijk lokaal treasurybeleid en -beheer. Het actuele beleidskader voor de gemeentelijke financiering is het op 23 februari 2023 door de raad vastgestelde Treasurystatuut gemeente Zeewolde 2023.

Ontwikkelingen

Marktontwikkelingen

Renteontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt zijn voor de gemeente belangrijk om te kunnen sturen op de financiële risico's. Ontwikkelingen die van buiten komen kunnen niet beïnvloed worden. De renteontwikkelingen worden nauwlettend gevolgd door gebruik te maken van informatie van met name de BNG en het Schatkistbankieren. De oorlog in Oekraïne heeft in 2022 de financiële markten behoorlijk verstoord. De inflatie is met ongekende percentages sterk gestegen. De ECB verhoogt de rente in stappen om de inflatie te beteugelen. Na de renteverhogingen in 2023 is het de verwachting dat de rente in 2024 stabiliseert.

Rentevisie

Aantrekken geld

De renteverhogingen door de ECB hebben tot gevolg dat de rente momenteel voor kortere looptijden hoger is dan voor de langere termijn. Hieruit lijkt de verwachting van de kapitaalmarkt van een tijdelijke stijgende rente te spreken. De rentevisie voor 2024 wordt nu bepaald op 3,75%, voor 2025 en verder wordt gerekend met 3,50%.

Beleggen in Schatkist

Voor de lopende rekening in de Schatkist wordt een renteopbrengst verwacht van 3,50% in 2024, vervolgens vanaf 2025 dalend met 0,50% per jaar tot 2% in 2027.

Liquiditeit

Schatkistbankieren

Om de staatsschuld en beleggingsrisico's te beperken zijn decentrale overheden verplicht om hun overtollige geldmiddelen aan te houden in 's Rijks schatkist. Daarnaast mogen alleen leningen verstrekt worden aan medeoverheden. Het bedrag, dat Zeewolde zelf mag aanhouden op haar eigen bankrekeningen, is maximaal gelijk aan het drempelbedrag schatkistbankieren.

Per kwartaal wordt het gemiddelde bedrag per dag aan geldmiddelen berekend. Het Rijk heeft voor het buiten de Schatkist aan te houden liquide middelen een normpercentage ingesteld. Sinds 1 juli 2021 bedraagt dit percentage 2% van het begrotingstotaal. Voor 2024 is het drempelbedrag voor Zeewolde € 1.710.060,-. Dit is gelijk aan 2% van het totaal van de begrote lasten vóór bestemming, € 85.503.000,-. De tabel laat voor 2024 per kwartaal het gemiddelde bedrag op eigen bankrekeningen zien ten opzichte van het drempelbedrag schatkistbankieren en de ruimte daartussen.

Gemeente Zeewolde heeft op de lopende rekening bij de BNG een plafond ingesteld van € 400.000,-. Aan het eind van elke dag wordt het saldo boven dit plafond automatisch afgeroomd naar de Schatkist. Wekelijks wordt aan de hand van de betalingen die gedaan moeten worden, ingeschat welk bedrag van de Schatkist teruggestort moet worden op de lopende rekening bij de BNG.

De liquiditeitspositie van gemeente Zeewolde is gunstig. Zoals uit de tabel blijkt

heeft Zeewolde financieringsoverschot. De verwachting is dat deze door inkomsten uit de grondexploitatie de komende jaren nog verder zal toenemen. Gemeente Zeewolde heeft daarom geen leningen aantrekken. Integendeel, de niet direct benodigde liquide middelen zullen in de Schatkist uitgezet worden in deposito's om het renteresultaat te optimaliseren.

Tabel Financieringspositie 2024 (bedragen x € 1000,-)				
Ultimo boekjaar	2024	2025	2026	2027
Financieringsbehoefte				
Boekwaarde vaste activa	63.112	61.293	59.515	57.764
Voorraden, waaronder bouwgronden in exploitatie	28.616	10.929	-3.103	-19.805
Vorderingen	12.795	12.795	12.795	12.795
Totaal Financieringsbehoefte	104.523	85.017	69.207	50.754
Financieringsmiddelen				
Reserves	96.922	95.871	92.804	88.391
Voorzieningen	12.805	12.743	12.726	12.693
Waarborgsommen en aangegane langlopende leningen	5.443	3.443	1.443	1.443
Totaal Financieringsmiddelen	115.170	112.057	106.973	102.527
Financierings-overschot / -tekort	10.647	27.040	37.766	51.773
Financiering				
Liquide middelen	418	418	418	418
Schatkist	7.100	23.492	34.220	48.225
Geïnduceerd vermogen (crediteuren + overlopende passiva - overlopende activa)	3.129	3.129	3.129	3.129
Totaal Financiering	10.647	27.040	37.766	51.773

Financieringsbehoefte korte en lange termijn

Periodiek wordt de liquiditeitsplanning geactualiseerd, waardoor inzicht verkregen wordt in de financieringspositie van de gemeente Zeewolde voor de komende jaren. Daarbij wordt gebruik gemaakt van de meest actuele grondexploitatie en het MeerjarenInvesteringsPlan. Waar nodig wordt rekening gehouden met actuele ontwikkelingen. Op basis van de liquiditeitsplanning en de rentevisie wordt de strategie bepaald. Zoals hiervoor al opgemerkt is de liquiditeitspositie gunstig. Zeewolde zal de komende jaren haar financieringsoverschot beleggen in de Schatkist.

Liquiditeitsplanning (bedragen x € 1.000,-)				
Ultimo jaar	2024	2025	2026	2027
Liquide middelen	15.254	6.861	14.780	14.090
Algemene Dienst	-10.020	-8.079	-12.723	-9.040
Grondexploitatie	3.628	17.998	14.033	16.785
Aflossingen langlopende leningen	-2.000	-2.000	-2.000	0
Aflossingen uitgezette leningen	0	0	0	0
Kasgeldleningen	0	0	0	0
Af te sluiten langlopende leningen	0	0	0	0
Financieringspositie	6.861	14.780	14.090	21.835

Risico's

Koersrisico

De doelstelling van het koersrisicobeheer is het beheersen van de risico's die

voortvloeiën uit de mogelijkheid dat de financiële activa van de gemeente in waarde verminderen door negatieve koersontwikkelingen. In het Treasurystatuut 2023 is dit risico op uitzettingen beperkt door uitsluitend schatkistbankieren en onderhandse leningen te hanteren. Tegelijkertijd worden valutarisico's uitgesloten door alleen financieringen en uitzettingen aan te gaan in euro's.

Kredietrisico

Deelnemingen

Deelnemingen worden alleen aangegaan in het kader van de uitoefening van de publieke taak, passend binnen het gemeentelijk beleid. Zeewolde bezit vanuit de publieke taak in enkele ondernemingen aandelen, waaronder Alliander, Vitens en de BNG.

Verstreckte leningen

Hierbij gaat om startersleningen, duurzaamheidsleningen en een verstreckte lening aan netbeheerder Alliander. Deze laatste lening kan door Alliander alleen onder strikte voorwaarden worden omgezet in gewone aandelen (deelneming).

Gewaarborgde geldleningen

Borgstellingen kunnen via directe borgstelling of via achtervang plaatsvinden. Betrokkenheid van waarborgfondsen betekent dat de borgstelling en hiermee ook het risico wordt gedeeld. In dat geval is het netto geborgde bedrag, dus het werkelijke procentuele deel waarover Zeewolde risico loopt, lager dan de restant hoofdsom van de gewaarborgde leningen. Zeewolde kent alleen directe garant- en borgstellingen.

Debiteurenrisico

Met betrekking tot debiteuren die niet aan hun betalingsverplichtingen voldoen, wordt een actief invorderingsbeleid gevoerd. Op deze wijze worden de (financiële) risico's die voortvloeiën uit de mogelijkheid van een waardedaling van onze vorderingspositie op debiteuren voorkomen. De inbaarheid van de debiteuren wordt continu nauwlettend gemonitord.

Intern liquiditeitsrisico

De doelstelling van het intern liquiditeitsbeheer is het beheersen van de risico's van mogelijke wijzigingen in de liquiditeitsplanning en MeerjarenInvesteringsPlanning waardoor als gevolg daarvan de financieringskosten hoger kunnen uitvallen. Zeewolde beperkt haar interne liquiditeitsrisico door haar financieringsactiviteiten te baseren op een actuele liquiditeitsplanning in meerjarenperspectief.

Renterisico

Renterisico over de vlottende schuld

Kasgeldlimiet

De rentepercentages voor kortlopende financiering (looptijd < 1 jaar) kunnen sterk fluctueren, waardoor ook de rentelasten sterk meebewegen. Daarom heeft het Rijk met betrekking tot het financieren met kortlopende middelen wettelijke voorschriften vastgesteld. De maximale gemiddelde omvang waarvoor gemeenten kortlopende leningen en schulden in rekening courant mogen aangaan, wordt bepaald door de kasgeldlimiet.

Deze limiet wordt volgens de Wet Financiering decentrale overheden (Wet Fido) berekend op basis van een vast percentage (8,5%) van het begrotingstotaal per 1 januari.

Als onderdeel van de treasuryfunctie wordt de afweging kort- of langlopend financieren gemaakt op basis van de actuele liquiditeitsplanning. Als de kasgeldlimiet structureel overschreden dreigt te worden, is de gemeente verplicht om de vlottende financiering (korter dan 1 jaar) om te zetten in vaste financiering. In het kader van de Wet Fido heeft de provincie een toezichthoudende rol.

Kasgeldlimiet (bedragen x € 1.000,-)				
	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Omvang begroting per 1 januari 2024	85.503	85.483	80.616	78.570
<i>(1) Toegestane kasgeldlimiet</i>				
<i>In procenten</i>	8,5	8,5	8,5	8,5
<i>In €</i>	7.268	7.266	6.852	6.678

Gemeente Zeewolde maakt door het financieringsoverschot geen gebruik van kasgeldfaciliteiten. Er bestaat door het overschot veel ruimte onder de kasgeldlimiet.

Renterisico over de vaste schuld

Renterisiconorm

In de Wet Fido is ook voor langlopende financieringen (looptijd langer dan 1 jaar) een norm gesteld om in meerjarenperspectief een stabiele rentelast in de begroting te bewerkstelligen. Hierbij geldt een limiet van maximaal 20% per jaar over het begrotingstotaal. Met de berekening van de renterisiconorm wordt inzichtelijk gemaakt hoeveel risico de gemeente in elk jaar loopt ten aanzien van de rentelast van dat jaar. Simpel gezegd worden de aflossingen en de renteherzieningen gerelateerd aan het begrotingstotaal (na wijzigingen). Hierdoor is het renterisico direct gerelateerd aan het budgettaire risico. Hoe meer de aflossing van de schuld in tijd gespreid wordt, hoe minder gevoelig de begroting is voor renteschokken bij herfinanciering. Evenals bij de kasgeldlimiet heeft de provincie in het kader van de Wet Fido ook hier een toezichthoudende rol. De toetsing vindt plaats via de paragraaf Financiering in de begroting (vooraf) en de jaarstukken (achteraf). Deze norm bepaalt bij de treasuryfunctie naast onder andere rentepercentages mede de looptijd van nieuw af te sluiten leningen.

Renterisiconorm (bedragen x € 1.000,-)				
	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Grondslag voor de norm:				
totaal van de begrote lasten op jaarbasis	85.503	85.483	80.616	78.570
<i>Drempelbedrag volgens wet Fido</i>				
<i>20% van de begrote lasten op jaarbasis</i>	17.101	17.097	16.123	15.714
Renteherzieningen	-	-	-	-
Aflossingen	2.000	2.000	2.000	-
<i>Risicobedrag (renteherzieningen + aflossingen)</i>	2.000	2.000	2.000	-
<i>Ruimte (+) of overschrijding (-) ten opzichte van het drempelbedrag renterisiconorm</i>	15.101	15.097	14.123	15.714
Wordt voldaan aan de norm?	ja	ja	ja	ja

Voor Zeewolde is de renterisiconorm minder relevant. De enige langlopende lening is binnen een paar jaar afgelost en structureel is sprake van een financieringsoverschot.

Opgenomen langlopende geldleningen

De portefeuille van langlopende geldleningen bevat één lening. Deze lening is eind 2026 afgelost. Het is niet te verwachten dat op korte termijn nieuwe langlopende leningen afgesloten worden.

Leningenportefeuille (bedragen x € 1.000,-)				
Geldverstrekker	bedrag		rente- percentage	einddatum
	1-1-2024	31-12-2024		
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	6.000	4.000	-0,40%	31-3-2026
Totaal	6.000	4.000		

Rente

Renteschema

In de notitie rente 2017 heeft de Commissie BBV de aanbeveling gedaan het renteschema op te nemen om het inzicht te vergroten in de rentelasten, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening. Dit renteschema is in onderstaand schema weergegeven.

Schema rentetoerekening (bedragen x € 1,-)	
	2024 begroting
Externe rentelasten over de korte en lange financiering	0
Externe rentebaten	282.200
Totaal door te rekenen externe rente	282.200
Doorberekende rente aan de grondexploitatie	-23.400
Rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0
Saldo door te rekenen externe rente	258.800
Rente over het eigen vermogen	0
Rente over de voorzieningen	0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	258.800
De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	0
Renteresultaat op taakveld treasury	258.800

Rentetoerekening grondexploitatie

Gemeente Zeewolde heeft voor de grondexploitatie als projectfinanciering een lening afgesloten met een negatief rentepercentage, waardoor de gemeente rente ontvangt over de lening. Deze rente komt ten gunste van de grondexploitatie.

Rente-omslagpercentage

De notitie rente 2017 van de Commissie BBV schrijft voor hoe gemeenten de doorberekening van de rente dienen te verantwoorden. Het te hanteren renteomslag-percentage dient door alle gemeenten op een éénduidige wijze berekend te worden, zodat onderlinge vergelijkbaarheid toeneemt en beter aansluit bij de werkelijke rentekosten. Zeewolde heeft een renteopbrengst over 2024. Daarom wordt geen rente-omslagpercentage berekend en vindt geen rentetoerekening plaats aan de vaste activa.

Samenvatting

Effectindicatoren financiering

	Effectindicatoren			
	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Renterisiconorm:				
<i>Wettelijke norm</i>	20%	20%	20%	20%
<i>Percentage Zeewolde</i>	2%	2%	2%	0%
Kasgeldlimiet:				
<i>Wettelijke norm</i>	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
<i>Percentage Zeewolde</i>	0%	0%	0%	0%
Drempelbedrag Schatkistbankieren:				
<i>Wettelijke norm</i>	2,0%	2,0%	2,00%	2,00%
<i>Percentage Zeewolde</i>	N.B.	N.B.	N.B.	N.B.
Financieringspositie:				
<i>Financierings-overschot / -tekort</i>	10.647	27.040	37.766	51.773

De liquiditeitspositie van Zeewolde is dermate gunstig dat er sprake is een financieringsoverschot. Gemeente Zeewolde zal op basis van de meest recente liquiditeitsplanning de komende jaren geen gebruik maken van leenfaciliteiten. Door het liquiditeitsoverschot blijft Zeewolde ruim onder de gestelde rentenormen. Door de stijgende rente op de geldmarkten zal Zeewolde de komende jaren een renteopbrengst realiseren. Het risicoprofiel van Zeewolde op het gebied van financiering is laag.

3.5 Bedrijfsvoering

Algemeen

De interne bedrijfsvoering betreft het geheel en de wijze van inzet van de beschikbare middelen (personeel, automatisering, huisvesting en materieel) waarmee de door de gemeenteraad vastgestelde programma's gerealiseerd moeten worden. Het is een primaire verantwoordelijkheid van het college die in belangrijke mate aan de directie is gemandateerd.

Organisatie

De organisatie is ingericht op basis van een eenhoofdige leiding, de gemeentesecretaris/algemeen directeur, met daarbij een zevental basisteams waarin de reguliere taken worden uitgevoerd. Het uitgangspunt binnen deze teams is dat het reguliere werk goed wordt uitgevoerd, waarbij dienstbaarheid, oplossingsgerichtheid en nabijheid leidend zijn met als basisprincipe externe gerichtheid. De gemeente werkt voor haar inwoners en bedrijven, daar zijn de basisteams direct verantwoordelijk voor.

Daarnaast worden grotere opgaven opgepakt in "opgave teams", waarvan de bezetting hoofdzakelijk uit de basisteams komt, aangevuld met specifieke kennis of ontbrekende capaciteit. Deze opgaven zijn team overschrijdend, vandaar dat deze teams separaat worden aangestuurd. Voor deze teams zijn opgaveregisseurs aangesteld die zijn gepositioneerd in het basisteam bestuur en directieondersteuning.

De algehele ondersteuning/bedrijfsvoering is ondergebracht bij Meerinzicht domein bedrijfsvoering, en participeert van daaruit actief in de reguliere processen van de gemeente Zeewolde, maar ook in de verschillende opgave teams.

De sturing van de organisatie vindt plaats overeenkomstig het "Sturingsmodel gemeente Zeewolde". Voor de komende jaren gelden 4 strategische keuzes:

1. Werken conform de Visie en missie in het vastgestelde organisatiemodel;
2. Doorgaan met het werken in regie en samenwerking, met name in het verband van Meerinzicht met Ermelo en Harderwijk;
3. Verbeteren en vernieuwen van de dienstverlening;
4. Investeren in het personeel.

Organisatieontwikkeling

De eigen organisatie is de afgelopen jaren "gekrompen" waardoor de samenwerking is "gegroeid". Het groeien in samenwerken heeft continu effecten op de organisatie naast de invloed die uitgaat van algemene ontwikkelingen in de maatschappij en daarmee het publieke domein. Ontwikkelingen zijn er veel en volgen elkaar ook steeds sneller op. Dat stelt eisen aan bestuur en de organisatie. Daarop is de afgelopen jaren geanticipeerd in het ontwikkelen van de organisatie om daar op aan te sluiten. Een ontwikkeling die de organisatie (meer) wendbaar maakt voor de opgaven die op ons af komen. Zoals in de voorjaarsnota toegelicht, bestaat programma organisatieontwikkeling uit drie samenhangende onderdelen: besturingsfilosofie, organisatieontwikkeling en samenwerking EHZM.

Alle medewerkers van de gemeente Zeewolde krijgen in meer of mindere mate te maken met activiteiten uit deze 3 onderdelen. Er zijn hierin geen nieuwe medewerkers voorzien. De regie wordt gevoerd door de regisseur organisatieontwikkeling.

Het overkoepelende doel is bouwen aan een verbindende, professionele en eigentijdse (netwerk)organisatie waar bestuurders, teamleiders en medewerkers rolvast en taakvolwassen zijn. Het ontwikkelen van een robuuste goed functionerende ambtelijke organisatie is een randvoorwaarde voor tijdige en juiste dienstverlening aan de Zeewoldense bevolking en draagt bij aan het thema uit het collegeprogramma: (het versterken van) de betrouwbare overheid.

Besturingsfilosofie:

In de afgelopen periode is gewerkt aan visie, missie, organisatieplan Zeewolde 2020 en doorontwikkeling 2020-2022. Op deze basis wordt ook een actieplan besturingsfilosofie verder uitgewerkt. Deze komt tot stand in gezamenlijkheid met Raad (en griffie), College, MT en ambtelijke organisatie (incl. OR). Bedoeling is dat de Raad en het College - ieder stevig in de eigen rol gepositioneerd - de koers integraal afwegen (richten), het MT het werk ordent (inrichten) en de medewerkers in staat zijn goed werk te leveren (verrichten). Bij het vraagstuk zijn de algemeen directeur, het MT, de regisseur organisatieontwikkeling en HRM betrokken. En vanzelfsprekend heeft iedere medewerker er mee te maken en blijft er mee te maken krijgen.

Organisatieontwikkeling: waar staan we nu

Organisatieontwikkeling bestaat op dit moment – medio 2023 - uit de volgende onderdelen: evaluatie organisatieplan 2020, evaluatie portefeuillehoudersoverleg, invoering opgavegericht werken (met als inhoudelijke richting het collegeprogramma), opvolging MTO 2023 en het Cultuurtraject. Organisatieontwikkeling is een continu proces voor de gehele organisatie en wordt geregisseerd door de regisseur organisatieontwikkeling.

Opgavegericht werken:

Een belangrijk element van de organisatieontwikkeling is opgavegericht werken. Voordat een opgave (altijd meerjarig) officieel start is een bestuurlijke opdracht nodig: zonder opdracht geen opgave. Als opmaat naar de bestuurlijke opdracht is er een kwartiermakerfase van 3-6 maanden waarvoor € 30.000 per (nieuwe) opgave beschikbaar is om met daadkracht aan de slag te kunnen gaan en de opgaves te kunnen opstarten. Afhankelijk van nut en noodzaak kan per opgave meer of minder worden toebedeeld (uitgaande van wat strikt noodzakelijk is). Er wordt in deze collegeperiode rekening gehouden met zes opgaven uit het collegeprogramma (in totaal € 180.000). De bemensing van deze opgaven geschiedt middels prioritering door de huidige vier opgavenregisseurs.

Samenwerking EHZM:

Er wordt vanuit Ermelo, Harderwijk, Zeewolde en Meerinzicht continu geïnvesteerd in de samenwerking. De inhoudelijke samenwerking vindt al plaats op dienstverlening, de gebiedsagenda, en de beleidsmatige kant van het sociaal domein. In breed EHZM-ambtelijk verband (secretarissen, netwerkdirectie en bestuursadviseurs) wordt nagedacht, steeds vanuit de behoefte van de inwoners, hoe de EHZ-samenwerking geoptimaliseerd kan worden. De verwachting is dat er de komende jaren stappen worden gezet om alle vier organisaties (inclusief de drie colleges en raden) hierin mee te nemen en te raadplegen wat hierin nodig/wenselijk is om zo de samenwerking verder te optimaliseren / door te ontwikkelen.

Personeel en organisatie

- Formatie/bezetting blijft hoge prioriteit houden. Het team HRM van Meerinzicht werkt hier nauw samen met de afdeling Financiën. Door de huidige arbeidsmarktsituatie is het moeilijk om vacatures vervuld te krijgen, sommige vacatures zijn zelfs heel lastig om vervuld te krijgen. Er wordt nu steeds meer op een creatieve manier gekeken hoe de vacatures het beste ingevuld kunnen worden bijvoorbeeld door het eigen netwerk in te schakelen of om starters op de arbeidsmarkt proberen aan te trekken. Criteria blijven kwaliteit, continuïteit en kostenbeheersing.
- De krapte op de arbeidsmarkt, vergrijzing, ontgroening en dergelijke zijn argumenten om aandacht te besteden aan mobiliteit. Dit gebeurt samen met buurgemeenten in de regio Noord West Veluwe en in Flevoland. Denk daarbij aan collegiale doorlening, detacheringen, interne uitwisseling van vacatures, het aantrekken van trainees en re-integratietrajecten.

In de organisatie is net als bij veel andere gemeenten de vergrijzing van het personeelsbestand (en daarmee het streven naar een evenwichtige leeftijdsopbouw) een aandachtspunt.

Tegelijkertijd is er behoefte aan nieuwe instroom dat een stimulans kan geven aan nieuwe werkwijzen en nieuwe ideeën. Om een impuls te geven aan een evenwichtige leeftijdsopbouw is een Generatiepact afgesloten. Dit Generatiepact heeft als doel vernieuwing van het personeelsbestand (bijvoorbeeld door de inzet van trainees) op gang te brengen en oudere medewerkers duurzaam aan het werk te houden. In de huidige regeling Generatiepact kan de medewerker tussen de 7,2 en 10,8 uur per week korter gaan werken.

Het Generatiepact is gestart als pilot in juli 2016 en inmiddels (voor een tweede keer) verlengd tot 1 januari 2026.

- In de digitale wereld wordt ook E-HRM steeds belangrijker. Fasegewijs is hiervoor een HRM Portal (een programma waardoor medewerkers digitaal alle personeelsinformatie, zoals loonstrook kunnen inzien en digitaal mutaties, etc. kunnen worden afgedaan) geïmplementeerd.
- Op 1 januari 2020 is de Wet Normalisering Rechtspositieregelingen Ambtenaren (Wnra) in werking getreden. Vanaf dat moment geldt de cao gemeenten. Daarin is de rechtspositie geregeld voor alle ambtenaren van een gemeente. Het personeelsreglement bevat de regelingen die lokaal, via overleg met Ondernemingsraad of Georganiseerd Overleg tot stand zijn gekomen. Meerinzicht heeft een aansluitovereenkomst bij de VNG en volgt hierbij de afspraken. Dat wat aan regelingen is overeengekomen voor 1 januari 2020 is één op één naar 2020 overgegaan.
- Bij de invoering van de Wnra zijn de arbeidsvoorwaarden van de medewerkers van 4 organisaties geharmoniseerd en wordt in gezamenlijkheid gewerkt aan strategisch personeelsbeleid.

- In 2022 is een medewerkers - tevredenheidsonderzoek (MTO) gehouden onder alle medewerkers van de gemeente Zeewolde. De uitkomsten hiervan worden in de teams verder uitgewerkt.

Ziekteverzuim

De organisatie streeft naar een ziektepercentage van 4,0%. In de jaren voor corona lag het ziektepercentage net boven de 4,0%. Het ziektepercentage was in juli 2021 5,2 %. In 2022 is het gemiddelde ziekteverzuim 10,7 %. Dat is hoog in vergelijking met het uitgesproken ambitieniveau maar vergelijkbaar met de andere organisaties. Uit gesprekken met medewerkers en met de bedrijfsarts blijkt dat de meeste verzuimsituaties verklaarbaar zijn, maar dat de oplossing voor het individuele geval soms moeilijk is, dan weer makkelijker. Het is lastig om hiervoor een algemene verklaring te geven. Verzuim is een terugkerend onderwerp in het Managementoverleg.

Samenwerking en regie

Doelstelling van samenwerking is het verhogen en borgen van kwaliteit en continuïteit van dienstverlening tegen aanvaardbare kosten, waarbij op langere termijn sprake is van minder meerkosten.

Om hieraan invulling te geven is er een verbonden partij ontstaan waarin de gemeenten Zeewolde, Harderwijk en Ermelo participeren: Meerinzicht. Binnen Meerinzicht zijn vanuit Zeewolde de volgende onderdelen ondergebracht: Inkoop, Facilitaire Zaken, Belastingen, P&O, ICT Communicatie, Financiën, Juridische Zaken, Gegevensmanagement en de samenwerking op het vlak van het Sociaal Domein. Daarnaast wordt ook nog op andere terreinen samengewerkt met de gemeenten Harderwijk en Ermelo bijvoorbeeld bij het onderwerp Dienstverlening en in de samenwerking tussen de controllers van de verschillende organisaties. Voor de sturing op alle verbonden partijen - in toenemende mate van belang- en de daarbij horende logische taakverdeling en rolzuiverheid, is dit in Zeewolde ondergebracht in het team BDO. Binnen dit team is o.a. business control, opgave – regie en het opdrachtgeverschap jegens de verbonden partijen en de organisatieontwikkeling ondergebracht.

Interbestuurlijk toezicht (IBT)

Interbestuurlijk toezicht (IBT) is een wettelijke taak van de provincie, waarbij zij toezicht houdt op de taakuitoefening door de gemeenten. Op 25 november 2014 heeft uw raad ingestemd met het, namens het college, ondertekenen van deze overeenkomst door de burgemeester.

In 2018 is de wet landelijk geëvalueerd. Daarbij heeft het ministerie van Binnenlandse Zaken de conclusie getrokken dat er niets gewijzigd wordt aan de bestaande praktijk van het Interbestuurlijk Toezicht. Op die basis is er in 2019 een convenant getekend tussen de Flevolandse gemeenten en de provincie. De provincie Flevoland en de zes gemeenten hebben daarbij nieuwe afspraken gemaakt over de manier waarop provincie en gemeenten omgaan met het toezicht. Deze Bestuursovereenkomst Interbestuurlijk Toezicht 2019 vervangt de eerdere bestuursovereenkomst IBT uit 2015. Naar verwachting zal de bestuursovereenkomst in 2024 worden herzien.

In de bestuursovereenkomst zijn afspraken gemaakt over:

- de uitgangspunten die voor het toezicht gelden. Het interbestuurlijk toezicht vindt plaats op basis van transparantie, begrip en vertrouwen;
- de informatie die de gemeenten aanleveren aan de provincie;
- de criteria waaraan de provincie toetst;
- de intensiteit van het toezicht (hangt af van de prestaties).

Op basis van de bestuursovereenkomst ontvangt de provincie jaarlijks de gegevens van gemeenten over hun uitvoering van taken op de genoemde domeinen. Op grond daarvan stelt de provincie een concept oordeel op, verifieert dit per domein in een ambtelijk overleg met de betrokken gemeente en delen het eindoordeel in een toezichtbrief aan het bestuur mee. Naar aanleiding daarvan bepaalt de provincie het toezichtregime voor die gemeenten op het betreffende terrein op maat.

De mogelijke beoordeling door de provincie is per domein:

- * Groen: adequaat, dat wil zeggen voldoende tot goed;
- * Oranje: redelijk adequaat, dat wil zeggen voor verbetering vatbaar (met serieuze aandachtspunten);
- * Rood: niet adequaat, dat wil zeggen onvoldoende.

In 2023 wordt het constructief overleg met de provincie over IBT voort gezet. Voor wat betreft het financieel toezicht heeft de gemeente Zeewolde de kleur groen. Een structureel sluitende begroting is noodzakelijk om deze kleur te behouden.

De bestuursovereenkomst IBT heeft betrekking op de naleving van wet- en regelgeving op de volgende domeinen, waarbij de provincie het toezichthoudend gezag is:

- *Ruimtelijke ordening en huisvesting*
- *Milieu*
- *Archief*
- *Monumenten en archeologie*
- *Financiën*
- *De vestiging van statushouders*

Dienstverlening

Door de steeds nauwere samenwerking tussen Harderwijk, Ermelo, Zeewolde en Meerinzicht is ook de samenwerking gegroeid op het gebied van dienstverlening aan de inwoners. Meerinzicht neemt daarin ook een pregnante plek in omdat daar de dienstverlening aan de inwoners van Zeewolde plaatsvindt op het terrein van het Sociaal Domein en Belastingen.

De 3 gemeenten en Meerinzicht trekken gezamenlijk op om zo dienstverlening aan de inwoners steeds verder te optimaliseren. De doorontwikkeling van (digitale) dienstverlening is een continu proces en is verankerd binnen het gezamenlijk programma Dienstverlening van Ermelo, Harderwijk, Zeewolde en Meerinzicht dat in 2020 is gestart. In 2022 is de focus gelegd op het harmoniseren van de dienstverleningskanalen en het vergroten van de klantexpertise.

Met harmoniseren wordt in dit verband bedoeld: het gebruiken van dezelfde (ICT) systemen voor de verschillende kanalen, het inrichten van die systemen op dezelfde manier, het gezamenlijk opzetten en borgen van o.a. kwaliteitstrainingen

telefonie voor medewerkers, e.d. Ook de regie over alle contactkanalen heen (e-mail, websites, digitale formulieren, kennisbank) vraagt harmonisatie. Onze inwoners gebruiken die namelijk door elkaar heen en onderlinge afstemming is daarom vereist (omnichannel strategie).

Bezwaarschriften

De ervaringen met de zogenaamde Overijsselse methode voor de behandeling van bezwaarschriften zijn nog steeds positief: meer dan 36% van de bezwaarschriften kon in overeenstemming met de burger buiten de zitting worden afgedaan. En 96% van de bezwaarschriften werd binnen de termijn afgehandeld. De werkwijze met de Overijsselse methode zal mede daarom worden voortgezet.

Informatieveiligheid

Informatieveiligheid is in de huidige digitale wereld van essentieel belang en niet vrijblijvend. Om deze reden was “Informatieveiligheid” opgenomen in ons collegeprogramma 2018-2022 en was er een verantwoordelijk portefeuillehouder voor dit onderwerp. In het huidige coalitie – akkoord is een portefeuillehouder aangewezen voor bedrijfsvoering en deze portefeuillehouder gaat dan ook mede over dit onderwerp. Helder is wel dat de komende jaren blijvend geïnvesteerd moet worden om de veiligheid van informatie te kunnen blijven garanderen.

De gemeente geeft informatiebeveiliging gestalte door een samenspel van techniek en de organisatie eromheen. In dat laatste onderdeel speelt de mens een belangrijk onderdeel.

Zeewolde is sinds 2014 (en Meerinzicht) aangesloten bij de Informatie Beveiliging Dienst (IBD). De IBD is een onderdeel van de VNG. De IBD richt zich op bewustwording en concrete ondersteuning van gemeenten met als doel te helpen de informatiebeveiliging naar een hoger plan te tillen. De gemeente Zeewolde betreft bovenstaande producten bij haar strategie om de informatiebeveiliging zo optimaal mogelijk te maken en te houden.

Daarnaast is door de gemeenten Harderwijk, Ermelo en Zeewolde en Meerinzicht een ISMS in gebruik. ISMS staat voor Information Security Management System. Het ISMS vormt de administratieve ondersteuning van de informatiebeveiligingsactiviteiten die de gemeenten en Meerinzicht ondernemen.

Op basis van de volgende documenten wordt aan continue optimalisatie gewerkt:

- het strategische informatiebeveiligingsbeleid
- het technisch informatiebeveiligingsbeleid
- het incidentmanagementbeleid

Sinds 2022 er een zogeheten kernteam Privacy en Informatieveiligheid. Hierin nemen naast de CISO (Chief Information Security Officer) en de FG (Functionaris Gegevensbescherming), met ondersteuning uit deze teams, ook de afdeling ICT van Meerinzicht en de controllers van de 4 organisaties deel. Doel hiervan is om een platform te hebben om deze 2 onderwerpen en ontwikkelingen met elkaar te kunnen bespreken. Waar nodig kunnen hieruit adviezen volgen om gezamenlijk of lokaal invulling aan de ontwikkelingen te geven.

Rechtmatigheidsverklaring college

Vanaf 2023 zal de accountant geen specifieke uitspraak meer doen over het rechtmatig handelen van de gemeente, anders dan nagaan of deze rechtmatigheidsverantwoording getrouw is (als onderdeel van de controle van de jaarrekening).

In deze verantwoording worden ook de niet rechtmatige posten boven een ondergrens vermeld. Vervolgens beschrijft het college in de bedrijfsvoeringsparagraaf hoe zij deze onrechtmatigheden in de toekomst wil voorkomen. De externe accountant toetst dan of de rechtmatigheidsverantwoording van het college van B&W (dus ook het overzicht van onrechtmatigheden) juist en volledig is.

Het is (en was eigenlijk altijd al) de verantwoordelijkheid van B&W om aan te tonen dat zij rechtmatig heeft gehandeld. Het verschil met vorige jaren zit er met name in dat het college van B&W meer systematisch onderzoek moet doen op het rechtmatigheidsaspect en dat de "bewering" dat rechtmatig gehandeld is, nog beter moet worden gestaafd door vastleggingen. Dit stelt extra eisen aan de uitvoering van de (verbijzonderde) interne controle. De VNG heeft ook geadviseerd het jaar 2022 te gebruiken als "proefjaar".

Zeewolde heeft bij de opzet van het interne controleplan 2022 dit advies opgevolgd. Hierbij wordt zo veel mogelijk in EHZ-verband gezamenlijk opgetrokken. Deze opzet is besproken met de nieuwe externe accountant en die heeft deze opzet als "degelijk" bestempeld. In de loop van 2023 zal het interne controleplan geactualiseerd worden. Specifieke aandacht zal uitgaan naar het actualiseren van de verordeningen, het actualiseren van het normenkader, het opstellen van een toetsingskader en het doorontwikkelen van de interne controlewerkzaamheden. Hiermee worden de nodige stappen gezet om de rechtmatigheidsverantwoording bij de Jaarstukken 2023 af te kunnen geven.

Frauderisico's

De EHZM organisaties zijn gezamenlijk bezig om fraudebeleid met een bijbehorende frauderisicoanalyse op te stellen. De verwachting is dat dit medio 2023 ter besluitvorming wordt voorgelegd aan de gemeentebesturen. Vanaf het boekjaar 2023 zal de verantwoording hiervan een structureel onderdeel worden van de paragraaf bedrijfsvoering van de GR Meerinzicht op basis van de Kadernota Rechtmatigheid 2023.

3.6 Verbonden partijen

Algemeen

Het aangaan van banden met (verbonden) derde partijen komt altijd voort uit het publieke belang. Het is een manier om een bepaalde publieke taak uit te oefenen. Er is een veelheid van verbonden partijen, die verschillende rechtsvormen kunnen hebben, zoals:

- gemeenschappelijke regelingen;
- vennootschappen; coöperaties
- stichtingen; verenigingen.

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft (artikel 1, aanhef en onder b. van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV)¹).

Voor het inzicht van de raad is het van belang dat de relatie tussen verbonden partijen en het publieke belang, zoals geconcretiseerd in programma's, in hoofdlijnen wordt aangegeven.

Het lastige van verbonden partijen is dat de gemeente zowel bestuurder is als klant. Bovendien nemen vaak meerdere partijen deel aan de verbonden partij. De gemeente is dan niet de enige bestuurder en niet de enige klant, en moet dus haar bestuurlijke doelen en klantwensen afstemmen met die van andere deelnemers. Dit alles kan de aansturing complex maken. De voordelen van verbonden partijen zijn gelegen in het vergroten van de effectiviteit en efficiency en het verhogen van de kwaliteit (deskundigheid) en waarborgen van de continuïteit van de dienstverlening.

Visie gemeente op verbonden partijen

De gemeente Zeewolde probeert haar doelstellingen op een zo optimaal mogelijke wijze te realiseren. In een groot aantal gevallen is dit op eigen kracht mogelijk. Er zijn echter ook zaken waar het uit praktisch en bestuurlijk oogpunt beter is om dit gezamenlijk met derden te doen. Dit kunnen overheden, met name gemeenten en provincies zijn, maar soms ook niet-overheden. De gemeente Zeewolde heeft zich sinds 2004 ontwikkeld als een regiegemeente, waarbij steeds meer taken worden uitbesteed dan wel samenwerkingsverbanden worden aangegaan. Bij de regiewerkwijze gaat het om besturen op hoofdlijnen, waarbij op afstand aangestuurd wordt.

Bij het samenwerken met andere overheden (gemeenten) hebben we het vaak over gemeenschappelijke regelingen. Voor deelname aan gemeenschappelijke regelingen gelden de regels van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Deelname in het aandelenkapitaal van een aantal vennootschappen vloeit in hoofdzaak voort uit de (van oudsher) maatschappelijke belangen die worden

---

¹ Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) geeft als definitie: 'een verbonden partij [is] een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de provincie onderscheidenlijk gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft.

Een financieel belang [is] een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Bestuurlijk belang [is] zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht.'

(werden) nagestreefd. Ook kan de samenwerking gestalte krijgen door het aangaan van overeenkomsten. In dat geval is de gemeente in de regel geen bestuurder.

De meeste gemeenschappelijke regelingen hebben betrekking op de uitvoering van collegebevoegdheden. Dat betekent dat de colleges die regelingen treffen. De Wet gemeenschappelijke regelingen schrijft voor dat de raad eerst toestemming moet verlenen, voordat het college de regeling definitief kan treffen.

Ontwikkelingen

Gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen

Op 1 januari 2015 is de nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) in werking getreden. De gewijzigde wet introduceert onder meer een nieuwe samenwerkingsvorm voor decentrale overheden: de bedrijfsvoeringsorganisatie. Dit is een samenwerkingsverband met rechtspersoonlijkheid. Anders dan bij een openbaar lichaam kent deze vorm een enkelvoudig bestuur. Deze vorm is alleen mogelijk bij samenwerking op het gebied van uitvoeringstaken.

Andere wijzigingen in de wet betreffen onder meer het versterken van de positie van het algemeen bestuur en het versterken van de invloed van deelnemende gemeenten op de begroting en de jaarrekening van de gemeenschappelijke regeling. Dit komt onder meer terug in de ruimere termijnen voor de raden om hun zienswijze te geven op de ontwerpbegroting.

Als gevolg van deze gewijzigde Wet moeten de verschillende gemeenschappelijke regelingen worden aangepast. Per regeling zal bekeken worden of de nieuwe vorm van bedrijfsvoeringsorganisatie tot de mogelijkheden behoort. Voor sommige gemeenschappelijke regelingen is een bedrijfsvoeringsorganisatie niet mogelijk, omdat daar op grond van de wettelijke regeling een openbaar lichaam is voorgeschreven. Dit geldt onder meer voor de GGD en de Veiligheidsregio.

Inventarisatie verbonden partijen

Een overzicht van het aantal verbonden partijen is niet alleen van belang met betrekking tot de (gezamenlijke) uitvoering van beleidstaken maar ook om inzicht te hebben in het budgettaire beslag en de financiële risico's die de gemeente met een verbonden partij kan lopen.

Hieronder is een overzicht weergegeven van de aan Zeewolde verbonden partijen.

N.V. Alliander	Vestigingsplaats: Arnhem		
Rechtsvorm	N.V.		
Betrokken partijen	Aandeelhouders		
Zeggenschap	Stemming in aandeelhoudersvergaderingen		
Bestuurlijk belang	Via stemrecht op aandelen: 0,15%		
	Zeewolde heeft 205.377 aandelen van nominaal € 5, totaal 136.794.964 aandelen		
Doelstelling en openbaar belang	<p>Alliander verzorgt de distributie van gas en elektriciteit. In verband met liberalisering en privatisering volgens de Europese richtlijnen van de energiesector is splitsing in een productiebedrijf en een netwerkbedrijf noodzakelijk geweest. De aandelen van de gemeente Zeewolde zijn overgedragen aan het Zweedse bedrijf Vattenfall. Met de verkoop van de laatste aandelen in 2015 is N.V. Nuon geen verbonden partij meer.</p> <p>De gemeente heeft hiervoor een aandelenpakket van 0,15% in het aandelenkapitaal van het netwerkbedrijf Alliander gekregen, gelijk aan het aandeel in NUON.</p> <p>De gemeente kan door het zeer geringe aandelenpakket feitelijk zelf geen invloed uitoefenen op het functioneren van Alliander. Samenwerking is daarom gezocht (beleidsmatig en organisatorisch) via het NUON, Vitens, Alliander-platform (NUVAL).</p>		
Relatie met gemeentelijk programma	Programma 0		
Inwerkingtredingdatum	N.v.t.		
Financiële ratio's (x € 1 miljoen)		Jaarrekening 2021	Jaarrekening 2022
	Resultaat	242	198
	Eigen vermogen	4.470	4.570
	Vreemd vermogen	5.730	6.106
Jaarlijks dividend gemeente (x € 1.000)			
	Begroting 2024	125	
	Begroting 2025	125	
	Begroting 2026	125	
	Begroting 2027	125	
Risico's	De dividenduitkering kan tegenvallen		
Kansen en ontwikkelingen	<p>De energietransitie gaat gepaard met aanzienlijke uitdagingen voor Alliander. Dit leidt tot een grotere investeringsopgave en een teruggang in de dividenduitkeringen.</p> <p>De gemeenteraad heeft op 4 november 2021 besloten om aan Alliander NV een reverse converteerbare hybride obligatielening te verstrekken naar evenredigheid van het aandelenbelang van de gemeente Zeewolde ten bedrage van € 900.809,-.</p>		

BNG Bank N.V.	Vestigingsplaats: Den Haag	
Rechtsvorm	N.V.	
Betrokken partijen	Aandeelhouders	
Zeggenschap	Stemming in aandeelhoudersvergaderingen	
Bestuurlijk belang	Via stemrecht op aandelen: 0,00014%	
Doelstelling en openbaar belang	Zeewolde heeft 78 aandelen van nominaal € 2,50, totaal 55.690.720 aandelen	
	De BNG Bank is in 1914 opgericht door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (onder de naam "Gemeentelijke Kredietbank"). De bank is een structuurvennootschap. Klanten van BNG Bank zijn overwegend overheden en instellingen op het gebied van volkshuisvesting, gezondheidszorg, onderwijs en openbaar nut. BNG Bank biedt financiële diensten op maat, zoals kredietverlening, advies, betalingsverkeer, elektronisch bankieren en vermogensbeheer. Ook participeert de bank in publiek-private samenwerking. Verreweg het grootste deel van de kredietverlening van de bank is kredietrisicovrij, omdat deze aan of onder garantie van overheden plaatsvindt.	
	De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecificeerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak.	
Relatie met gemeentelijk programma	Programma 0	
Inwerkingtredingsdatum	N.v.t.	
Financiële ratio's (x € 1 miljoen)		
	Jaarrekening 2021	Jaarrekening 2022
	Resultaat	300
	Eigen vermogen	4.615
	Vreemd vermogen	107.459
Jaarlijkse dividend gemeente (x € 1.000)		
	Begroting 2024	n.v.t.
	Begroting 2025	n.v.t.
	Begroting 2026	n.v.t.
	Begroting 2027	n.v.t.
Risico's		
Kansen en ontwikkelingen		

N.V. Huisvuilcentrale Alkmaar (HVC)		Vestigingsplaats: Alkmaar	
Rechtsvorm	N.V.		
Betrokken partijen	Aandeelhouders		
Zeggenschap	Stemming in aandeelhoudersvergaderingen		
Bestuurlijk belang	Via stemrecht op aandelen: 0,69%		
	Zeewolde heeft 20 aandelen van nominaal € 1, totaal 2.914 aandelen		
Doelstelling en openbaar belang	HVC is een nutsbedrijf gericht op hergebruik van grondstoffen en verduurzaming van de energiehuishouding		
Relatie met gemeentelijk programma	Programma 7		
Inwerkingtredingsdatum	N.v.t.		
Financiële ratio's (x € 1 miljoen)		Jaarrekening 2021	Jaarrekening 2022
	Resultaat	26,3	28,1
	Eigen vermogen	169	199
	Vreemd vermogen	846	879
Jaarlijkse dividend gemeente (x € 1.000)			
	Begroting 2024	n.v.t.	
	Begroting 2025	n.v.t.	
	Begroting 2026	n.v.t.	
	Begroting 2027	n.v.t.	
Risico's	<p>De vervangingsinvesteringen continueren de komende jaren op hetzelfde niveau terwijl de investeringen als gevolg van de ambities voor de energietransitie (ontwikkelingen zon-energie en "van gas los") de komende jaren eerder toenemen dan afnemen. Het risico is dat de doelstelling om de solvabiliteit te verbeteren (>25% in 2024) mogelijk niet gehaald wordt. Het halen van deze doelstelling zou ruimte geven voor een financieringsstructuur waarbij garantiestelling door aandeelhouders een optie is i.p.v. een verplichting. De verbrandingsbelasting, de prijsprikkel van het rijk, zal naar verwachting vaker ingezet worden om vergroening en CO2-reductie te bevorderen. Betere prestatie op afvalscheiding zorgt hooguit voor minder meerkosten. Op basis van een DVO werken HVC en de gemeente Zeewolde samen aan de verwijdering van het huishoudelijk afval in Zeewolde. Alles is erop gericht dat er zo weinig mogelijk restafval ontstaat en dat er zoveel mogelijk herbruikbare stromen worden gerecycled. Ten gevolge van het optimaliseren van de dienstverlening, de hoge brandstofprijzen, de fluctuerende grondstoffenmarkt en een onrustige arbeidsmarkt staan de tarieven onder druk. De missie van HVC is actueler dan ooit: het maximale doen om te zorgen dat zoveel mogelijk afval wordt hergebruikt en een stevige impuls geven om te zorgen dat we van fossiele energie af gaan en naar duurzame energie overstappen. Financiële uitgangspunten zijn onverminderd het terugbrengen van het risico van afvalverbranding door daar robuust op af te schrijven en het blijven inzetten op het weerbaarder maken van HVC door de opbouw van eigen vermogen. Doel is om rendabele investeringen mogelijk te maken in hergebruik, maar vooral in duurzame energie en warmte en dat alle afzonderlijke activiteiten: inzameling, recycling en verwerking van afval en duurzame energie en warmte, zelfstandig bijdragen aan het financiële resultaat van HVC.</p>		
Kansen en ontwikkelingen			

Coöperatie Gastvrije Randmeren		Vestigingsplaats: Harderwijk	
Rechtsvorm	Coöperatie		
Betrokken partijen	Gemeenten		
Zeggenschap	Elk lid heeft het recht tot het uitbrengen van het aantal stemmen in de Algemene Ledenvergadering gelijk aan het aantal volledige eenheden dat zij heeft gestort op de ledenrekening als jaarlijkse bijdrage, met een maximum van drie (3)		
Bestuurlijk belang	Zestien gemeenten zijn lid van de gebiedscoöperatie Gastvrije Randmeren. De gemeente Zeewolde heeft zitting in de Algemene Ledenvergadering, het hoogste orgaan van de coöperatie. Wethouder de Jonge is door de Algemene Vergadering benoemd tot voorzitter van het bestuur van de Coöperatie.		
Doelstelling en openbaar belang	Gastvrije Randmeren heeft als doel de kwaliteit van het natuur- en recreatiegebied Randmeren te verhogen en de robuustheid van het gebied te versterken. De kerntaken beheer en onderhoud richten zich op bereikbaarheid en optimalisering van recreatieve locaties en voorzieningen op en aan het water. Dit onder meer door het onderhouden van aanlegplaatsen en het maaien van waterplanten. Het werkgebied van de coöperatie Gastvrije Randmeren strekt zich uit van Hollandse Brug tot Ketelbrug, een langgerekte merenreeks van ruim tachtig kilometer.		
Relatie met gemeentelijk programma	Programma 5		
Inwerkingtredingsdatum	21 november 2013		
Financiële ratio's (x1.000)		Jaarrekening 2021	Jaarrekening 2022
	Resultaat	-94	-867
	Eigen vermogen	13.274	11.166
	Vreemd vermogen	686	916
Jaarlijkse bijdrage gemeente (x.1000)			
	Begroting 2024	30	
	Begroting 2025	30	
	Begroting 2026	30	
	Begroting 2027	30	
Risico's			
Kansen en ontwikkelingen			

GGD Flevoland		Vestigingsplaats: Lelystad	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (openbaar lichaam)		
Betrokken partijen	De gemeenten Almere, Dronten, Lelystad, Noordoostpolder, Urk, Zeewolde (alle gemeenten in de provincie Flevoland)		
Zeggenschap	Bij reguliere besluiten: 1 van de 6 stemmen = 16,67%		
Bestuurlijk belang	Bij begroting: 1 van de 6 stemmen = 16,67%		
Doelstelling en openbaar belang	Vertegenwoordiging in het bestuur		
	<ul style="list-style-type: none"> • Beleidsadvisering en uitvoering Wet Publieke Gezondheid • Beleidsadvisering en uitvoering Jeugdgezondheidszorg (preventie) en Algemene Gezondheidszorg (preventie): gericht op het verkleinen en voorkomen van gezondheidsachterstanden • Beleidsadvisering en (coördinatie) uitvoering bij rampen en crises • Infectieziekten bestrijding w.o. inzet bij uitbraken en pandemieën zoals COVID-2019 		
Relatie met gemeentelijk programma	Programma 7		
Inwerkingtredingsdatum	1 januari 2008, herziene versie: augustus 2016		
Financiële ratio's (x € 1.000)		Jaarrekening 2021	Jaarrekening 2022
	Resultaat	-797	211
	Eigen vermogen	6.536	7.049
	Vreemd vermogen	21.977	21.464
Jaarlijkse bijdrage gemeente (x € 1.000)			
	Begroting 2024	642	
	Begroting 2025	645	
	Begroting 2026	659	
	Begroting 2027	673	
Risico's	<p>De jaarbijdrage aan de GGD (voor de openbare gezondheidszorg) wordt bepaald op basis van een vast bedrag per inwoner</p> <p>Hogere bijdrage aan een Gemeenschappelijke Regeling. Een bijdrage aan een Gemeenschappelijke Regeling is een zogenoemde verplichte uitgave. Deelnemende gemeenten zijn verplicht hun aandeel in de vastgestelde begroting van de Gemeenschappelijke Regeling in hun eigen begroting op te nemen.</p> <p>De GGD neemt in de begroting standaard een uitgebreide risicoparagraaf op. Deze transparantie maakt het ook voor de gemeente(n) mogelijk om risico's beter in beeld te houden. Een langjarig risico is dat de begroting van de GGD grotendeels uit markttaken bestaat, die niet door de gemeenten gefinancierd worden. Bij onverhoopte afname van deze markttaken staat de instandhouding van de GGD Flevoland onder druk en is inkrimping noodzakelijk. De reële kans dat dit risico zich voordoet is echter laag.</p> <p>Het eigen vermogen van de GGD Flevoland is voldoende om tegenvallers op te vangen. Voor de gemeente brengt de verplichte deelname aan de GR GGD Flevoland geen substantiële risico's met zich mee.</p>		
Kansen en ontwikkelingen	<p>De samenwerkingsovereenkomst (SOK) tussen veiligheidsregio Gooi- en Vecht, Veiligheidsregio Flevoland, GGD Gooi- en Vechtstreek en GGD Flevoland heeft geen financiële consequenties voor de uitvoering van de Gemeenschappelijke Regeling GGD Flevoland en heeft geen nadelige gevolgen of risico's voor gemeenten.</p> <p>De wijziging van de Wet Gemeenschappelijke Regeling (WGR), die de wetgever inzet ter versterking van de democratische legitimatie van deze regelingen, naast maatregelen ter versterking van de toerusting en ondersteuning van raadsleden en griffiers voor regionale samenwerking, maakt aanpassing van de GR GGD Flevoland noodzakelijk.</p>		

Veiligheidsregio Flevoland		Vestigingsplaats: Lelystad	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (Openbaar lichaam)		
Betrokken partijen	De gemeenten Almere, Dronten, Lelystad, Noordoostpolder, Urk, Zeewolde		
Zeggenschap	<p>Bij reguliere besluiten: 1 van de 6 stemmen = 16,67%</p> <p>De leden van het Algemeen bestuur hebben in de vergadering ieder één stem (totaal 6). Het Dagelijks bestuur wordt gevormd door 3 leden en deze hebben geen stemrecht.</p> <p>Bij begroting: 1 van de 20 stemmen = 5 %</p> <p>Voor het nemen van een besluit voor begroting en rekening wordt de volgende stemverdeling (totaal 20) toegepast:</p> <p>Almere; 9 stemmen, Dronten: 2 stemmen, Lelystad: 5 stemmen, Noordoostpolder; 2 stemmen, Urk: 1 stem en Zeewolde; 1 stem</p>		
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging in het bestuur		
Doelstelling en openbaar belang	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeenschappelijke meldkamer • Rampenbestrijding, crisisbeheersing en bevolkingszorg • Brandweezorg en de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen 		
Relatie met gemeentelijk programma	Programma 1		
Inwerkingtredingsdatum	1 januari 2008		
Financiële ratio's (x € 1.000)		Jaarrekening 2021	Jaarrekening 2022
	Resultaat	1.789	164
	Eigen vermogen	12.328	9.760
	Vreemd vermogen	11.325	11.163
Jaarlijkse bijdrage gemeente (x € 1.000)			
	Begroting 2024	2.077	
	Begroting 2025	2.156	
	Begroting 2026	2.234	
	Begroting 2027	2.213	
Risico's	<p>Hogere bijdrage aan een Gemeenschappelijke Regeling. Een bijdrage aan een Gemeenschappelijke Regeling is een zogenoemde verplichte uitgave. Deelnemende gemeenten zijn verplicht hun aandeel in de vastgestelde begroting van de Gemeenschappelijke Regeling in hun eigen begroting op te nemen. Een groot risico zit op dit moment bij de taakdifferentiatie bij de brandweer. Als de kosten hiervan niet (volledig) door het Rijk vergoed worden dan zal dit een verhoging van de gemeentelijke bijdrage betekenen.</p>		
Kansen en ontwikkelingen			

Het Flevolands Archief		Vestigingsplaats: Lelystad	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (openbaar lichaam)		
Betrokken partijen	De gemeenten Dronten, Lelystad, Urk en Zeewolde, het Waterschap Zuiderzeeland, de Provincie Flevoland en het Rijk		
Zeggenschap	Bij reguliere besluiten: 1 van de 7 stemmen = 14,29%		
	Bij begroting: 1 van de 7 stemmen = 14,29%		
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging in het bestuur		
Doelstelling en openbaar belang	<ul style="list-style-type: none"> • Beheer goedgekeurde archiefbewaarplaats • Overgedragen archieven in goede, geordende en toegankelijke staat houden • (Mee)ontwikkelen en onderhouden van een E-Depot 		
Relatie met gemeentelijk programma	Programma 0		
Inwerkingtredingsdatum	1 februari 2004, archief activiteiten afgesplitst van de voormalige GR Erfgoedcentrum per 23 maart 2017		
Financiële ratio's (x € 1.000)		Jaarrekening 2021	Jaarrekening 2022
	Resultaat	159	133
	Eigen vermogen	723	696
	Vreemd vermogen	108	273
Jaarlijkse bijdrage gemeente (x € 1.000)	Begroting 2024	55	
	Begroting 2025	57	
	Begroting 2026	59	
	Begroting 2027	61	
Risico's	<p>Hogere bijdrage aan een Gemeenschappelijke Regeling. Een bijdrage aan een Gemeenschappelijke Regeling is een zogenoemde verplichte uitgave. Deelnemende gemeenten zijn verplicht hun aandeel in de vastgestelde begroting van de Gemeenschappelijke Regeling in hun eigen begroting op te nemen. De bijdrage aan de GR wordt hoger in het geval deelnemers de GR verlaten.</p>		
Kansen en ontwikkelingen	<ul style="list-style-type: none"> • Het Rijk is voornemens om per 2024 terug te treden uit de Regionaal Historische Centra (RHC's), waaronder Het Flevolands Archief (HFA). Momenteel is het Rijk verreweg de grootste deelnemer in deze Gemeenschappelijke Regeling. • Door het terugtreden van het Rijk zal ook de aansluiting op het e-depot van het Nationaal Archief komen te vervallen. HFA gaat op zoek naar een andere oplossing voor deze digitale archiefbewaarplaats. 		

Omgevingsdienst Flevoland & Gooi- en Vechtstreek (OFGV)		Vestigingsplaats: Lelystad	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (openbaar lichaam)		
Betrokken partijen	15 deelnemende gemeenten		
Zeggenschap	Bij reguliere besluiten: 1 van de 15 stemmen = 6,67%		
	Bij begroting: 1 van de 15 stemmen = 6,67%		
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging in het bestuur		
Doelstelling en openbaar belang	<ul style="list-style-type: none"> • Uitvoeren van vergunningverlening • Toezicht op milieutaken • Handhaving van milieutaken 		
Relatie met gemeentelijk programma	Programma 7		
Inwerkingtredingsdatum	26 april 2012		
Financiële ratio's (x € 1.000)		Jaarrekening 2021	Jaarrekening 2022
	Resultaat	570	949
	Eigen vermogen	1.643	2.580
	Vreemd vermogen	4.266	5.477
Jaarlijkse bijdrage gemeente (x € 1.000)			
	Begroting 2024	728	
	Begroting 2025	755	
	Begroting 2026	782	
	Begroting 2027	809	
Risico's	Hogere bijdrage aan een Gemeenschappelijke Regeling. Een bijdrage aan een Gemeenschappelijke Regeling is een zogenoemde verplichte uitgave. Deelnemende gemeenten zijn verplicht hun aandeel in de vastgestelde begroting van de gemeenschappelijke regeling in hun eigen begroting op te nemen.		
Kansen en ontwikkelingen	De uitvoering van het op 4 maart 2021 verschenen eindrapport "OM DE LEEFOMGEVING, Omgevingsdiensten als gangmaker voor het bestuur" van de commissie Van Aartsen en het Interbestuurlijke programma versterking VTH-stelsel (IBP_VTH) wat uitvoering geeft aan de aanbevelingen van de commissie deze commissie, kan financiële gevolgen voor de OFGV hebben. Dit geldt ook voor nog niet uitgekristalliseerde incidentele en structurele lasten ten gevolge van de invoering van de Omgevingswet.		

Meerinzicht	Vestigingsplaats: Ermelo		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (bedrijfsvoeringsorganisatie)		
Betrokken partijen	De gemeenten Ermelo, Harderwijk en Zeewolde		
Zeggenschap	Bij reguliere besluiten: 1 van de 3 stemmen = 33,33%		
	Bij begroting: 1 van de 3 stemmen = 33,33%		
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging in het bestuur		
Doelstelling en openbaar belang	<p>Meerinzicht is een samenwerkingsverband op het gebied van uitvoeringstaken op het gebied van de bedrijfsvoering en het Sociaal Domein voor de gemeenten Ermelo, Harderwijk en Zeewolde.</p> <p>Het betreft de volgende uitvoeringstaken t.a.v. de bedrijfsvoering:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Informatisering en automatisering • Personeel en organisatie (HRM) • Facilitaire zaken/documentaire informatievoorziening/gebouwbeheer/inkoop • Belastingen, daaronder begrepen de heffing en invordering • Financiën • Juridische zaken • Communicatie • Geo-informatie <p>Het betreft de volgende uitvoeringstaken t.a.v. het Sociaal Domein:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Participatiewet • WMO • Jeugdwet • Inkomensondersteuning • Leerlingzaken • Sociale recherche 		
Relatie met gemeentelijk programma	Programma 0		
Inwerkingtredingsdatum	<ul style="list-style-type: none"> • 1 januari 2015 voor fase 1 Bedrijfsvoering • 1 januari 2018 voor fase 2 Bedrijfsvoering en domein Sociaal 		
Financiële ratio's (x € 1.000)		Jaarrekening 2021	Jaarrekening 2022
	Resultaat	433	666
	Eigen vermogen	Geen	Geen
	Vreemd vermogen	43.564	24.127
Jaarlijkse bijdrage gemeente (x € 1.000)			
	Begroting 2024	11.027	
	Begroting 2025	11.006	
	Begroting 2026	11.000	
	Begroting 2027	10.948	
Risico's	<p>De wettelijke regelingen op het gebied van het sociaal domein, die Meerinzicht ten behoeve van Zeewolde uitvoert, zijn zogenoemde open einde regelingen.</p> <p>Hogere bijdrage aan een gemeenschappelijke regeling. Een bijdrage aan een gemeenschappelijke regeling is een zogenoemde verplichte uitgave. Deelnemende gemeenten zijn verplicht hun aandeel in de vastgestelde begroting van de gemeenschappelijke regeling in hun eigen begroting op te nemen.</p>		
Kansen en ontwikkelingen			

Gebiedsontwikkeling Oosterwold	Vestigingsplaats: Almere		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (Centrumgemeenteconstructie: Almere)		
Betrokken partijen	Het Rijksvastgoed Bedrijf (RVB), de provincie Flevoland, het Waterschap Zuiderzeeland en de gemeenten Almere en Zeewolde		
Zeggenschap	1/3 Rijksvastgoed Bedrijf, 1/3 gemeente Almere, 1/3 gemeente Zeewolde		
Bestuurlijk belang	Deelname door de portefeuillehouder aan het intergemeentelijk overleg. Dit is het periodieke overleg tussen de portefeuillehouders ruimtelijke ordening van de gemeenten Almere en Zeewolde.		
Doelstelling en openbaar belang	Uitvoering geven aan de gebiedsontwikkeling Oosterwold		
Relatie met gemeentelijk programma	Programma 8		
Inwerkingtredingsdatum	1 januari 2014		
Financiële ratio's		Jaarrekening 2021	Jaarrekening 2022
	Resultaat	n.v.t.	n.v.t.
	Eigen vermogen	n.v.t.	n.v.t.
	Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.
Jaarlijkse bijdrage gemeente	Begroting 2024		n.v.t.
	Begroting 2025		n.v.t.
	Begroting 2026		n.v.t.
	Begroting 2027		n.v.t.
	Gebiedsontwikkeling Oosterwold stelt geen jaarlijkse begroting en jaarstukken vast		
Risico's	In de Uitvoeringsregeling Oosterwold is afgesproken dat de deelnemende partijen de kosten voor de Gemeenschappelijke Regeling Oosterwold voorfinancieren. De voorfinanciering wordt terugbetaald uit het kostenverhaal Oosterwold en vindt gefaseerd plaats op basis van de inkomsten van het kostenverhaal. Er bestaat een risico dat de voorfinanciering niet gedekt wordt door kostenverhaal.		
Kansen en ontwikkelingen	Tot en met 2022 is zo'n 90% van de voorfinanciering terugbetaald. Het risico dat deze niet volledig zou worden terugbetaald is gering.		

Centrumregeling Sociaal Domein Flevoland		Vestigingsplaats: Almere	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (Centrumgemeenteconstructie: Almere)		
Betrokken partijen	De gemeenten Almere, Dronten, Lelystad, Noordoostpolder, Urk, Zeewolde		
Zeggenschap	Bij reguliere besluiten: 1 van de 6 stemmen = 16,67%		
	Bij begroting: 1 van de 6 stemmen = 16,67%		
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging in het bestuur		
Doelstelling en openbaar belang	Regionale samenwerking op het gebied van Jeugd en WMO. De samenwerking richt zich op de inkoop of subsidiëring van: <ul style="list-style-type: none"> • residentiële (24-uurs) zorg en crisisopvang • pleegzorg • gesloten jeugdzorg (jeugdzorg plus) • jeugdreclasseringsmaatregelen • jeugdbeschermingsmaatregelen • zeer gespecialiseerde dagbehandeling • jeugd GGZ: specialistische GGZ 		
Relatie met gemeentelijk programma	Programma 6		
Inwerkingtredingsdatum	1 januari 2015		
Financiële ratio's		Jaarrekening 2021	Jaarrekening 2022
	Resultaat	n.v.t.	n.v.t.
	Eigen vermogen	n.v.t.	n.v.t.
	Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.
Jaarlijkse bijdrage gemeente			
	Begroting 2024		n.v.t.
	Begroting 2025		n.v.t.
	Begroting 2026		n.v.t.
	Begroting 2027		n.v.t.
Risico's	De jaarlijkse bijdrage maakt onderdeel uit van de reguliere gemeentelijke begroting. Jaarlijks wordt er financieel afgerekend met de deelnemers.		
	De centrumregeling Sociaal Domein Flevoland geeft voornamelijk uitvoering aan de Jeugdwet (zie hierboven). Het betreft hier ook een open einde regeling (zorg kan in principe niet geweigerd worden om financiële redenen).		
Kansen en ontwikkelingen	Een ontwikkeling voor de komende jaren is de decentralisatie van de taak beschermd wonen van de centrumgemeente naar de individuele gemeente. Daarnaast wordt onderzocht hoe de gemeente Zeewolde zich geheel of gedeeltelijk terugtrekt uit het samenwerkingsverband. Voor een deel van de jeugdzorg wordt namelijk al gebruik gemaakt van de samenwerking binnen de regio Noord Veluwe via Meerinzicht. Inmiddels is het uittreden van Zeewolde uit de regio Flevoland in gang gezet.		

Overige deelnemingen

Voorts heeft de gemeente een deelneming in het Appa-fonds van BNG, bedoeld voor de pensioenopbouw van politieke ambtsdragers. Dit betreffen geen aandelen, maar participatiebewijzen, waarbij er geen bestuurlijke invloed (stemrecht) is. Om die reden is deze deelneming niet in het overzicht tabel Financieel overzicht verbonden partijen opgenomen.

3.7 Paragraaf Grondbeleid

Inleiding

Vanaf het ontstaan van de gemeente in 1984 bezit Zeewolde, door de overdracht vanuit de Rijksdienst voor IJsselmeerpolders, grond voor de ontwikkeling van woningbouwlocaties, werklocaties en voorzieningen. De gemeente nam hierbij als vanzelfsprekend een actieve rol in. Nieuwe gronden werden aangekocht, ontwikkeld en uitgegeven.

Door de kredietcrisis kwam actief grondbeleid landelijk ter discussie te staan. Sommige gemeenten werden genoodzaakt om de waarde van hun grondpositie af te boeken met alle financiële gevolgen van dien. Andere gemeenten, waaronder Zeewolde, liepen flinke vertraging op in de ontwikkeling van gronden. Dit leidde tot de invoering van nieuwe wetgeving waarin de actieve rol van gemeenten werd afgebakend.

Binnen Zeewolde leidde dit tot heroverweging van haar gemeentelijke rol waarin met name de vanzelfsprekendheid van actief grondbeleid werd herzien. In de nota Grondbeleid 2014 werd dit als volgt verwoord:

- Voor bestaande projecten/ontwikkellocaties en locaties die al in eigendom zijn van de gemeente is/blijft actief grondbeleid het uitgangspunt.
- Voor nieuwe projecten/ontwikkellocaties heeft facilitair grondbeleid de voorkeur, maar zal een besluit genomen worden over de gemeentelijke rol en het te voeren grondbeleid op basis van diverse aspecten.

Grondexploitatieberekeningen (grex)

Een grex geeft een gedetailleerd beeld van de diverse kosten en opbrengsten die zich voordoen bij de ontwikkeling van een locatie. Er wordt aangegeven welke kosten en opbrengsten al zijn gemaakt (boekwaarde) en wat de resterende begrote kosten en opbrengsten zijn, verdeeld over de verdere looptijd van de grex (faseren).

Een grex wordt ieder jaar bijgesteld. Binnen de gemeente Zeewolde wordt hierbij onderscheid gemaakt tussen herzieningen en actualisaties. Een herziening wordt tenminste tweejaarlijks opgesteld en bevat een beoordeling van eenheden, eenheidsprijzen en stedenbouwkundig ontwerp. In het jaar waarin geen herziening staat gepland, vindt een actualisatie plaats. Hierbij worden de actuele vastgestelde grondprijzen ingevoerd waarna de boekwaarde wordt geactualiseerd en de nog te maken kosten en opbrengsten opnieuw over de resterende looptijd worden gefaseerd.

Een herziening wordt ter vaststelling aangeboden aan de gemeenteraad. Actualisaties worden vastgesteld door het college en ter informatie voorgelegd aan de raadscommissie.

Rekenparameters

In een grex worden de kosten en opbrengsten nominaal geraamd (vast prijspeil) en vervolgens over de resterende looptijd gefaseerd. Doordat fasering nagenoeg altijd over meerdere jaren gaat, heeft een grex te maken met factoren als rente en inflatie. Rekenparameters geven deze factoren weer.

In de vigerende grexen worden de volgende parameters gehanteerd:

Kostenparameter	2%
Opbrengstenparameter 2024-2025	1%
Opbrengstenparameter vanaf 2026	2%
Renteparameter*	0%

* Voor de grondverwerving van Trekkersveld IV is een lening aangetrokken met een rentepercentage van -0,4%.

De bijbehorende renteopbrengst wordt als projectfinanciering binnen de grex Trekkersveld IV verwerkt.

Boekwaarde

In onderstaande tabel wordt de begrote boekwaarde per 31 december 2024 weergegeven van de ontwikkellocaties, getotaliseerd op hoofdniveau. Deze tabel is een afgeleide van de grexen die zijn opgenomen in de Jaarrekening 2022. Bij de weergave van de boekwaarde wordt tussentijds genomen winst buiten beschouwing gelaten.

Ontwikkellocaties	Begrote Boekwaarde 31-12-2023	Begrote Kosten 2024	Begrote Opbrengsten 2024	Begrote Boekwaarde 31-12-2024
Woningbouwgebieden	-/- 2.107.912	8.173.533	11.895.941	-/- 5.830.320
Bedrijventerreinen	8.918.520	4.786.539	6.140.934	7.564.124
Centra	-/- 5.735.058	184.998	0	-/- 5.550.061
Inbreidingslocaties	470.972	296.617	916.186	-/- 148.596
Totaal	1.546.522	13.441.686	18.953.061	-/- 3.964.853

NB: Boekwaarde -/- betekent per saldo meer gerealiseerde opbrengsten dan kosten.

Er vinden jaarlijks herzieningen of actualisaties van de grexen plaats waardoor de begrote kosten en opbrengsten zullen wijzigen. Daarnaast zullen de werkelijke kosten en opbrengsten altijd verschillen van de raming.

Ontwikkeling locaties

De verwachte ontwikkeling van de verschillende locaties in 2024 wordt in onderstaande tabel weergegeven op basis van het aantal m² aan te kopen en te verkopen grond. De gegevens zijn gebaseerd op de vastgestelde grexen 2023 en zijn getotaliseerd op hoofdniveau.

Categorie	Aantal m ²
Aan te kopen grond:	0 m ²
Te verkopen grond:	86.094 m ²
- woningbouw	38.396 m ²
- bedrijventerreinen	45.704 m ²
- centra	0 m ²
- Inbreidingslocaties	1.994 m ²

Resultaatprognose

Het verwachte financiële eindresultaat van een grex wordt reële waarde genoemd. Hierbij wordt rekening gehouden met de vastgestelde rekenparameters. Doordat iedere gemeente deze parameters afzonderlijk mag bepalen, is er geen goede vergelijking mogelijk tussen verschillende gemeenten. Daarom wordt het verwachte resultaat ook op nominale waarde gepresenteerd. Hierbij worden de rekenparameters op 0% gezet waardoor alleen de nominale kosten en opbrengsten worden meegenomen.

In onderstaande tabel worden de resultaten weergegeven van de grexen.

A) Reële waarde methode

B) Nominale waarde methode

Categorie	(A)	(B)
Woningbouwgebieden	-/- 20.692.429	-/- 20.808.525
Bedrijventerreinen	-/- 43.551.382	-/- 41.158.515
Centra	-/- 5.578.623	-/- 5.599.055
Inbreidingslocaties	490.460	457.581
Totaal	-/- 69.331.975	-/- 67.108.514

-/- is voordelig

In de categorie Inbreidingslocaties zitten 2 complexen met een verliesgevende grondexploitatie: Ontwikkellocatie Noordereiland en Vlierbes. Voor dit verlies is in de begroting een voorziening getroffen.

Van het per saldo voordelige resultaat ad € 69.332.000,- is in de afgelopen jaarrekeningen (t/m 2022) in totaal reeds € 34.344.000,- als tussentijdse winst genomen.

Tussentijdse winstneming

Conform het BBV dienen gemeenten jaarlijks tussentijds winst te nemen. Hierbij wordt de Poc (Percentage of completion) methode toegepast. Afhankelijk van de fase waarin de grondexploitatie verkeert, zowel wat betreft de kosten als de opbrengsten, dient reeds een percentage van het begrote eindresultaat als winst te worden genomen. Door deze richtlijnen wordt een combinatie tussen het voorzichtigheidsbeginsel en realisatiebeginsel doorgevoerd.

Tussentijds genomen winsten worden binnen de gemeente Zeewolde in eerste instantie toegevoegd aan de bekleemde bestemmingsreserve 'BBV-winst grondexploitaties'. Wanneer deze winsten volledig voldoen aan het voorzichtigheidsbeginsel, vindt overheveling plaats aan de reguliere bestemmingsreserve 'Bedrijfsrisico grondbedrijf'.

Risicoreservering

Binnen actief grondbeleid worden de risico's volledig door de gemeente gedragen. De bestemmingsreserve 'Bedrijfsrisico Grondbedrijf' dient binnen de gemeente Zeewolde ter dekking van alle relevante bedrijfsrisico's verbonden aan de grondexploitaties en het opvangen van eventuele nadelige resultaten op complexen.

In de beleidsnota Meerjaren Prognose Grondexploitatie worden de risico's door middel van 2 analyses gekwantificeerd. De hieruit voortkomende risicoreserveringen dienen als bodem- en plafondbedrag van de bestemmingsreserve 'Bedrijfsrisico Grondbedrijf'.

In februari 2022 heeft de raad de nota MPG 2021 vastgesteld. In deze nota zijn de risico's gekwantificeerd op basis van de vigerende grondexploitatieberekeningen eind 2021. De hieruit voortgekomen risicoreserveringen van € 6.800.000,- en € 3.600.000,- dienen als plafond- en bodembedrag van de bestemmingsreserve 'Bedrijfsrisico Grondbedrijf'.

Tussen de bestemmingsreserve 'Bedrijfsrisico Grondbedrijf' en de Algemene reserve vindt een wisselwerking plaats indien eerstgenoemde lager dan het bodembedrag of hoger dan het plafondbedrag blijkt te zijn. Veiligheidshalve is besloten het plafondbedrag als richtinggevend aan te houden.

3.8 Openbaarheidsparagraaf Woo

Inleiding

De Woo (Wet open overheid) is op 1 mei 2022 in werking getreden. Deze wet is de opvolger van de Wob (Wet openbaarheid van bestuur). Deze wet regelt de passieve en actieve openbaarmaking. Op grond van deze wet worden overheidsorganisaties verplicht om documenten actief (uit eigen beweging en niet alleen op verzoek) openbaar te maken. Deze verplichting wordt gefaseerd ingevoerd voor verschillende categorieën van documenten. Het overkoepelende thema bij deze wet is het bewustzijn van de openbaarheid en publicatie van informatie en de verbetering van opslag en ontsluiting van informatie. Meerinzicht heeft hierin een belangrijke ondersteunende rol. Openbaarheid van overheidsinformatie en een goede informatiehuishouding is in het algemeen belang voor de democratische samenleving. De Woo brengt een aantal verplichtingen met zich om deze openbaarheid en de informatiehuishouding te verbeteren.

Passieve openbaarmaking

Ten eerste biedt de Woo de mogelijkheid voor eenieder om bestuursorganen te verzoeken om publieke informatie voor eenieder openbaar te maken. Deze mogelijkheid bestond ook onder de Wet openbaarheid van bestuur. Om het proces van openbaarmaking op verzoek te verbeteren en te versnellen is door Meerinzicht in 2022 software aangeschaft om documenten te anonimiseren. Anonimiseren en redigeren van documenten is een noodzakelijke stap in het proces van passieve openbaarmaking. In 2023 is de verbetering van dit proces doorgezet voor onder andere een meer eenduidig handelen voor de drie samenwerkende gemeenten. De verbeteringen bestaan uit het formeel vastleggen van de processen voor de verschillende organisaties en het implementeren van geharmoniseerde sjablonen voor de vier organisaties. Verder wordt gewerkt aan een betere coördinatie op de behandeling van verzoeken. Tot slot zal verder worden ingezet op een verbetering van de informatiehuishouding. Met name een betere vindbaarheid van informatie zal bijdragen aan een snellere uitvoering van de passieve openbaarmaking.

Actieve openbaarmaking

Ten tweede verplicht de Woo bestuursorganen om bij de uitvoering van hun taken informatie uit eigen beweging openbaar te maken. Deze verplichting wordt nader gespecificeerd voor 11 categorieën overheidsinformatie. Deze verplichting is nog niet in werking getreden. Inwerkingtreding volgt door een nog te nemen koninklijk besluit en zal gefaseerd plaatsvinden. Voor deze gefaseerde inwerkingtreding is gekozen omdat de centrale infrastructuur nog ontwikkeld moest worden en om overheden tijd te geven om de actieve openbaarmaking van de verschillende informatiecategorieën stapsgewijs voor te bereiden en te realiseren. Met betrekking tot deze voorbereiding hebben de drie gemeenten en ook Meerinzicht zich gepositioneerd als 'slimme volger' wat voor de implementatie van de actieve openbaarmakingsplicht betekent dat de gemeente ervoor zorgt dat de 11 categorieën gepubliceerd kunnen worden, maar dat bovenop de rijksbijdrage geen extra investeringen worden gedaan om op de verplichtingen vooruit te lopen.

De centrale infrastructuur zou aanvankelijk een oplossing betreffen waarbij de informatie centraal zou worden opgeslagen op het Platform Open Overheidsinformatie (PLOOI). Op 23 december 2022 heeft Minister Bruins Slot

(BZK) de Tweede Kamer geïnformeerd dat op advies van het Adviescollege ICT-toetsing de huidige variant van PLOOI werd stopgezet en gestart zou worden met een eenvoudiger platform. Het voornemen van BZK was om de ontwikkeling van dit nieuwe platform in het tweede kwartaal van 2023 te starten. Per brief van 8 juni 2023 heeft de minister overheden geïnformeerd over de stand van zaken rond de actieve openbaarmaking en over de centrale digitale infrastructuur. Per 19 juni 2023 is een verwijzindex (de Woo-index) gelanceerd. Deze index wordt uitgebreid met een zoekfunctie. De gemeente zal aansluiten op de Woo-index en deze gefaseerd vullen met verwijzingen naar informatie. Hiervoor is nodig dat de informatie decentraal (bij de gemeente zelf) wordt opgeslagen. Dit wordt in 2023 verder uitgewerkt.

Na het beschikbaar komen van de Woo-index op 19 juni kan de actieve openbaarmaking van de Woo-informatie categorieën door middel van deze digitale infrastructuur stapsgewijs worden geïmplementeerd en zal ook de wettelijke verplichting gefaseerd - per informatie categorie - worden ingevoerd. Dit gebeurt bij koninklijk besluit. Het tijdsplan voor de fasering is nog onbekend. De gemeente zal in 2023 en 2024 met inachtneming van de verschillende fases, die op hoofdlijnen al wel bekend zijn, de Woo-index vullen en daarnaast een proces ontwikkelen voor de actieve openbaarmaking.

Informatiehuishouding

Ten derde verplicht de Woo bestuursorganen om maatregelen te treffen ten behoeve van het duurzaam toegankelijk maken van de digitale documenten, oftewel het verbeteren van de informatiehuishouding. In 2022 is vanuit Meerinzicht gestart met het in kaart brengen van knel- en verbeterpunten in de informatiehuishouding. Dit wordt in 2023 en 2024 doorgezet zodat vervolgens een handelingsperspectief voor zowel de korte als de lange termijn kan worden bepaald. Een verbetering van de informatiehuishouding betreft een meerjarenproject. De VNG heeft een meerjarenplan opgesteld voor de periode 2022 tot en met 2027 dat gevolgd kan worden. Dit meerjarenplan wordt als uitgangspunt gehanteerd.

3.9 Uitgaande subsidies

Algemeen

Deze paragraaf geeft inzicht in de uitgaande subsidies en gesubsidieerde instellingen. In de Programmabegroting wordt het begrote bedrag voor subsidies weergegeven per beleidsregel/beleidsnota. In de Jaarstukken wordt in beeld gebracht aan welke instellingen subsidies zijn verleend ¹.

¹⁾ *Verantwoording van jaarlijkse subsidies vindt altijd plaats na vaststelling van de Jaarstukken.*

Indexering

De subsidiebudgetten 2024 zullen als volgt geïndexeerd worden:

1. Voor organisaties met personeel en waarvoor cao's leidend zijn bij de salariering passen we een combinatie-index toe met een vaste loon-prijsverhouding van 75% verwachte Prijs overheidsconsumptie, beloning werknemers en 25% verwachte Prijs overheidsconsumptie, netto materieel (imoc) zoals opgenomen in de 'Meicirculaire betreffende jaar -2' van het Ministerie van Binnenlandse Zaken c.a. De budgetten worden geïndexeerd met 2,86%. Dit is de som van 75% verwachte index beloning werknemers (3,05%) en 25% verwachte index netto materieel (2,3%);
2. Voor vrijwilligersorganisaties zonder personeel passen we de indexering toe gebaseerd op de verwachte Prijs overheidsconsumptie, netto materieel (imoc) zoals opgenomen in de 'Meicirculaire betreffende jaar -2' van het Ministerie van Binnenlandse Zaken c.a. De budgetten worden geïndexeerd met 2,3%.

Voor de wijze van indexeren wordt, net als in voorgaande jaren, aangesloten bij de Meicirculaire. Bij de subsidievaststelling vindt geen verrekening plaats tussen de bij de subsidieverlening berekende prijsindex met de werkelijke prijsindex van het jaar waarop de subsidievaststelling plaatsvindt.

Beleidsregel/Beleidsnota

Voor het toetsen van subsidieaanvragen wordt gebruik gemaakt van beleidsregels. In een enkel geval wordt een subsidieaanvraag direct getoetst aan een beleidsnota. In onderstaand overzicht staat het begrote bedrag voor subsidies per programma weergegeven aan de hand van de geldende beleidsregel/beleidsnota. Indien het een beleidsnota betreft, staat er de afkorting 'BN' voor.

Programma	Onderwerp/Beleidsnota	Begroot subsidiebedrag
3. Zeewolde economisch veerkrachtig	BN: Beleidsnota en Uitvoeringsagenda Toerisme, Recreatie en Evenementen Zeewolde 2020 - 2025	164.300,-
4. Naar school in Zeewolde	BN: Jeugdbeleid Zeewolde 2018 e.v. "Een sterke basis voor de jeugd"	100.500,-
	BN: Harmonisatie Peuterspeelzalen en Voor- en Vroegschoolse Educatie 2019 e.v. BN: Jeugdbeleid Zeewolde 2018 e.v. "Een sterke basis voor de jeugd" Subsidieverordening VVE en Peuteropvang	118.800,-
5. Cultureel, sportief en recreatief Zeewolde	BN: Cultuurnota 2021 – 2024 gemeente Zeewolde	621.600,-
	Amateurkunstbeoefening 2009 (en verder)	28.400,-
	Monumenten/Carillon 2005 (en verder)	19.800,-
	Muziekonderwijs 2005 (en verder)	66.500,-
	Kunst en cultuur 2005 (en verder)	6.400,-
	Sport 2005 (en verder)	128.600,-
	Natuurvoorlichting en -educatie 2005 (en verder)	5.400,-
	BN: Beleidsnota en Uitvoeringsagenda Toerisme, Recreatie en Evenementen Zeewolde 2020 - 2025	82.500,-
6. Zeewolde zorgzaam en solidair	Beleidsregels schuldhulpverlening Zeewolde 2021	302.700,-
	Bijstandsverlening, onderdeel cliëntenparticipatie 2005 (en verder)	3.900,-
	Maatschappelijke zorg	344.200,-
	Bijstandsverlening, onderdeel integratiebeleid nieuwkomers 2005 (en verder)	28.300,-
	Maatschappelijke zorg	132.700,-
	BN: Jeugdbeleid Zeewolde 2018 e.v. "Een sterke basis voor de jeugd"	349.800,-
	Jeugdgezondheidszorg 2004 (en verder)	84.900,-
8. Ruimte en wonen in Zeewolde	Volkshuisvesting 2005 (en verder)	5.100,-
Totaal begroot subsidiebedrag		2.594.400,-

4. Financiële begroting

4.1 Geraamde resultaat op hoofdlijnen

Algemeen

Onderstaande tabel geeft het geraamde resultaat 2024 per programma weer, en het geraamde totaal saldo van baten en lasten. Voorgenomen onttrekkingen en toevoegingen aan reserves zijn apart zichtbaar gemaakt.

Baten en lasten voor bestemming van reserves		Rekening 2022	Begroting 2023 (na wijzigingen)			Begroting 2024			Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
		Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Saldo	Saldo	
PROG0 *	Zeewolde bestuur	-35.028	19.738	-49.668	-29.930	19.277	-52.457	-33.180	-32.572	-30.784	-29.705
PROG1	Veilig Zeewolde	2.219	2.347	-30	2.317	2.653	-30	2.623	2.702	2.775	2.754
PROG2	Zeewolde schoon, heel en bereikbaar	4.603	7.694	-495	7.199	5.616	-445	5.171	5.336	5.512	5.697
PROG3	Zeewolde economisch veerkrachtig	-3.651	4.687	-7.684	-2.997	5.463	-8.935	-3.471	-3.471	-3.471	-3.483
PROG4	Naar school in Zeewolde	1.246	2.091	-544	1.547	1.740	-147	1.593	1.588	1.563	1.548
PROG5	Cultureel, sportief en recreatief Zeewolde	4.273	6.016	-1.198	4.817	6.283	-870	5.413	5.266	5.318	5.334
PROG6	Zeewolde zorgzaam en solidair	18.527	25.709	-5.456	20.253	26.676	-6.063	20.613	20.430	20.145	20.212
PROG7	Duurzaam en gezond Zeewolde	1.495	6.959	-4.209	2.750	7.726	-5.918	1.808	1.414	1.463	1.513
PROG8	Ruimte en wonen in Zeewolde	3.188	11.124	-11.461	-337	10.069	-9.831	238	358	546	544
Baten en lasten voor bestemming van reserves - Totaal		-3.129	86.365	-80.746	5.619	85.503	-84.696	808	1.052	3.066	4.414
Werkelijke toevoegingen en onttrekkingen aan reserves		Rekening 2022	Begroting 2023 (na wijzigingen)			Begroting 2024			Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
		Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Saldo	Saldo	
PROG0	Zeewolde bestuur	-2.819	-453	-2.750	-3.203	354	-1.473	-1.119	-709	-516	-432
PROG2	Zeewolde schoon, heel en bereikbaar	1.659	-1.965	-1.669	-3.634	1.995	-347	1.647	1.513	1.383	1.253
PROG3	Zeewolde economisch veerkrachtig	-95	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PROG5	Cultuur, sportief en recreatief	-267	0	144	144	0	-530	-530	-534	-528	-483
PROG6	Zeewolde zorgzaam en solidair	-158	778	-690	88	0	-2	-2	-2	-2	-2
PROG7	Duurzaam en gezond Zeewolde	337	0	400	400	0	-459	-459	-12	-27	-15
PROG8	Ruimte en wonen in Zeewolde	-2.876	31	38	69	31	-432	-401	-1.434	-510	-1.463
Werkelijke toevoegingen en onttrekkingen aan reserves - Totaal		-4.220	-1.609	-4.528	-6.137	2.380	-3.243	-864	-1.177	-200	-1.142
Geraamd resultaat		-7.349			-518			-56	-125	2.866	3.272

(Bedragen x € 1.000,-)

-/- = voordeel

* exclusief product 0.10 en 0.11

Meerjarenperspectief 2024- 2027

De budgettaire uitkomsten over de jaren 2024-2027 zijn in onderstaand overzicht opgenomen. Deze zijn gebaseerd op de gegevens tot en met juni 2023. Structurele effecten uit de Voorjaarsnota 2023 en de Meicirculaire 2023 zijn hierin ook opgenomen.

		Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Resultaat voor bestemming					
Programma	Baten	-84.696	-84.432	-77.549	-74.156
	Lasten	85.503	85.483	80.616	78.570
Resultaat voor bestemming - Totaal		808	1.052	3.066	4.414
Resultaat na bestemming					
Reserves	Dotaties	2.380	2.346	2.481	3.735
	Onttrekkingen	-3.243	-3.523	-2.681	-4.877
Resultaat na bestemming - Totaal		-864	-1.177	-200	-1.142
Resultaat		-56	-125	2.866	3.272

(Bedragen x € 1.000,-)

-/- = voordeel

4.2 Toelichting op overzicht van baten en lasten in de begroting 2024-2027

Toelichtingen per programma

Conform de, bij de Nota van uitgangspunten, vastgestelde rapportagegrenzen, worden bij de toelichtingen op programmaniveau, de afwijkingen groter dan of gelijk aan € 50.000,- op hoofdlijnen toegelicht. De kolom verschil geeft inzicht in het verschil tussen de Begroting 2023 na wijzigingen en de Begroting 2024 en worden hieronder nader toegelicht. Er kunnen afrondingsverschillen tussen de tabellen en toelichtingen voorkomen.

Programma 0 – Zeewolde Bestuurt

Wat mag het kosten?

	Rekening	Begroting 2023 (na wijzigingen)			Begroting 2024				Begroting	Begroting	Begroting	
	2022	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Vershil	2025	2026	2027
PROG0 Zeewolde bestuurt												
TV01 Bestuur	1.673	1.452	0	1.452	1.499	0	1.499	47	1.549	1.525	1.549	
TV02 Burgerzaken	498	893	-301	592	1.010	-496	514	-78	504	474	454	
TV03 Beheer overige gebouwen en gronden	-182	252	-302	-50	287	-346	-59	-9	-52	-9	-14	
TV04 Overhead	12.031	12.838	0	12.838	12.916	-175	12.741	-97	12.687	12.688	12.615	
TV05 Treasury	-206	39	-522	-483	29	-447	-418	65	-502	-539	-537	
TV061 OZB woningen	-5.202	260	-5.330	-5.069	219	-5.477	-5.258	-189	-5.313	-5.369	-5.422	
TV062 OZB niet-woningen	-4.293	0	-4.850	-4.850	0	-5.248	-5.248	-398	-5.259	-5.271	-5.282	
TV07 Alg. uitk. en ov. uitk. gemeentefonds	-39.673	0	-37.993	-37.993	0	-39.806	-39.806	-1.813	-39.893	-36.409	-36.277	
TV08 Overige baten en lasten	-2	3.797	-371	3.427	3.172	-461	2.711	-716	2.526	1.866	1.994	
TV09 Vennootschapsbelastingen (VpB)	328	206	0	206	145	0	145	-61	1.182	259	1.214	
TV10 Mutaties reserves	-4.220	-1.609	-4.528	-6.137	2.380	-3.243	-864	5.273	-1.177	-200	-1.142	
TV11 Resultaat van de rek. baten en lasten	7.349	2.038	-1.520	518	56	0	56	-462	125	-2.866	-3.272	
PROG0 Zeewolde bestuurt - Totaal	-31.899	20.168	-55.716	-35.549	21.713	-55.700	-33.987	1.562	-33.623	-33.851	-34.119	

(Bedragen x € 1.000,-)

-/- = voordeel

Analyse begroting 2023 t/m 15e wijziging – begroting 2024

Dit programma heeft een nadelig saldo van € 1.562.000,- ten opzichte van de begroting 2023 (na wijzigingen). Exclusief het resultaat van de begroting is sprake van een nadelig saldo van € 2.024.000,- ten opzichte van de begroting 2023 (na wijzigingen). Onderstaand wordt een toelichting gegeven op de taakvelden waarvan de begroting 2024 meer dan € 50.000,- afwijkt van het begrotingssaldo 2023 na wijziging.

TV02 Burgerzaken (€ 78.000,- voordelig)

Dit voordelige resultaat wordt veroorzaakt door een stijging in het aantal te vernieuwen legitimatiebewijzen (paspoorten, identiteitsbewijzen en rijbewijzen). Vanaf 2014 zijn legitimatiebewijzen 10 jaar geldig. De afgelopen jaren waren er hierdoor relatief weinig legitimatiebewijzen die moesten worden vernieuwd. In 2024 neemt dit aantal flink toe. Gevolg is dat de opbrengsten op dit taakveld toenemen.

TV04 Overhead (€ 97.000,- voordelig)

- Salariskosten in verband met de nieuwe CAO stijgen met € 800.000,-
- Bijdrage Meerinzicht (€ 700.000,- nadelig), voor een groot deel als gevolg van de nieuwe CAO.
- Stijging energiekosten gemeentehuis (€ 31.000,- nadelig).
- Programma dienstverlening (€ 105.000,- voordelig). Dit voordeel wordt veroorzaakt doordat incidentele middelen met ingang van 2024 komen te vervallen. Vanaf 2024 is er voor het Programma Dienstverlening structureel € 50.0000 begroot.
- Er stond een bedrag van € 70.000,- begroot voor de kosten van de WGA (Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten). Dit zit vanaf de begroting 2024 in de Voorziening WGA, hier is geen budget meer voor nodig.

- Daarnaast ontstaat een voordeel op taakveld 0.4 door een hogere doorbelasting van interne apparaatslasten/CAO stijging aan de diverse taakvelden ad. € 1.278.000,-. In 2024 worden er, in vergelijking met 2023, meer uren aan de deeltaakvelden besteed. Per saldo heeft dit een neutraal effect op de begroting door de koppeling met de desbetreffende taakvelden in de begroting.
- Verder zijn er nog een aantal overige voor- en nadelen.

TV05 Treasury (€ 65.000,- nadelig)

Het nadelige resultaat wordt voor een groot deel (€ 40.000,-) veroorzaakt door een lagere renteopbrengst vanuit het Schatkistbankieren. De verwachting vanuit de liquiditeitsprognose is dat het gemiddelde saldo in de Schatkist lager zal zijn dan in 2023. Het overige deel (€ 15.000,-) wordt veroorzaakt door een lagere dividenduitkering van Alliander, en verder zijn er nog overige verschillen van € 10.000,-.

TV061 OZB woningen (€ 189.000,- voordelig)

De baten zijn geraamd op basis van het werkelijk niveau 2023. Voor de raming van 2024 en verder is rekening gehouden met de areaaltoename in overeenstemming met de uitgangspunten van de Voorjaarsnota 2023.

Voor de begroting 2024 is rekening gehouden met een hogere gemiddelde woningwaarde voor de areaaluitbreidingen en is rekening gehouden met structurele waardeinstijgingen van 3% voor alle woningen.

TV062 OZB niet-woningen (€ 398.000,- voordelig)

De baten zijn geraamd op basis van het werkelijk niveau 2023. Voor de raming van 2024 en verder is rekening gehouden met de areaaltoename in overeenstemming met de uitgangspunten van de Voorjaarsnota 2023. De hogere WOZ waarde afgezet tegen de actuele tarieven leiden tot een hogere opbrengst onroerendzaakbelasting voor niet-woningen in 2024.

TV07 Alg. uitk. en ov. uitk. gemeentefonds (€ 1.813.000,- voordelig)

De Meicirculaire 2023 zorgt voor de afwijking van het jaar 2024 ten opzichte van de begroting 2023. De raming van de (bijgestelde) begroting 2023 is gebaseerd op de Septembercirculaire 2022. De raming van het jaar 2024 is gebaseerd op de Meicirculaire 2023, wat tot een groei van de Algemene uitkering van € 1.813.000,- heeft geleid.

TV08 Overige baten en lasten (€ 716.000,- voordelig)

Bij de Programmabegroting 2024-2027 zijn alle stelposten beoordeeld op actualiteit en is de omvang bijgesteld naar het vereiste niveau.

De volgende mutaties in de begroting 2024 ten opzichte van 2023 zijn noemenswaardig:

- De bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen zijn in de begroting 2024 van Zeewolde opgenomen aan de hand van de vastgestelde begrotingen 2024 van de verbonden partijen. Het beschikbare bedrag voor loon- en prijsstijgingen voor 2024 is voor dit doel ingezet (€ 150.000,- voordeel).
- De stelpost Algemene uitkering is opnieuw beoordeeld, rekening houdend met de actualiteiten uit de Meicirculaire 2023. Ten opzichte van de begroting 2023 betekent dit een voordeel van € 545.000,-.

- In de begroting 2023 waren enkele stelposten beschikbaar die alleen voor 2023 relevant waren en niet voor 2024. Dit leidt in de vergelijking met de begroting 2024 tot een verschil (€ 864.000,- voordeel).
- De stelpost Onvoorzien (Incidenteel) is op het vereiste niveau gebracht (€ 63.000,- nadeel).
- De stelpost Onvoorzien (Structureel) is op het vereiste niveau gebracht (€ 68.000,- nadeel).
- De stelpost Loonmutaties (CAO stijgingen) is verhoogd op basis van actuele verwachtingen (€ 209.000,- nadeel).
- De stelpost ten behoeve van de uitvoering van het collegeprogramma 2022-2026 is in overeenstemming met de vastgestelde tijdsplanning in de Voorjaarsnota 2023 in de begroting 2024 opgenomen (€ 623.000,- nadeel). Door de koppeling met de Algemene reserve heeft dit via taakveld '0.10 Mutatie reserves' een budgettair neutraal effect.
- Per saldo zijn er nog overige verschillen van € 120.000,- voordeel.

TV09 Vennootschapsbelasting (€ 61.000,- voordelig)

Aleen activiteiten binnen de grondexploitaties zijn vennootschapsbelastingplichtig. Kenmerk van deze exploitaties is dat deze geen structureel gelijk karakter hebben. Hierdoor zijn er eveneens jaarlijks fluctuaties zichtbaar rondom de verschuldigde vennootschapsbelasting. Door de koppeling met de reserve Bedrijfsrisico Grondbedrijf heeft dit via taakveld '0.10 Mutatie reserves' een budgettair neutraal effect.

TV010 Mutatie reserves (€ 5.273.000,- nadelig)

p dit taakveld wordt de inzet van reserves verantwoord. Het gaat hier om bedragen die gedoteerd worden aan de reserves (lasten voor de exploitatie) en bedragen die onttrokken worden aan de reserves (baten voor de exploitatie). Jaarlijks vindt er een actualisatie plaats van deze posten. Om die reden wordt vergelijkbaarheid met oude jaren bemoeilijkt.

De mutaties hebben voornamelijk betrekking op reserves die ingezet worden op onderwerpen zoals gemeentelijke gebouwen, integraal wijkbeheer, bijdrage afschrijvingslasten investeringen, vervanging wegen, vervanging kunstwerken, Omgevingswet en energie uitvoeringsprogramma en bedrijfsrisico Grondbedrijf. Een overzicht van deze reserves is opgenomen in de bijlage "Staat van Reserves en Voorzieningen" bij deze begroting.

TV011 Resultaat van de rek. baten en lasten (€ 462.000,- voordelig)

Op dit taakveld wordt het begrotingsaldo gemuteerd na vaststelling door de gemeenteraad.

Meerjarenraming 2024 tot en met 2027

	Begroting 2024			Begroting 2025			Begroting 2026			Begroting 2027		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
PROG0 Zeewolde bestuurt												
TV01 Bestuur	1.499	0	1.499	1.549	0	1.549	1.525	0	1.525	1.549	0	1.549
TV02 Burgerzaken	1.010	-496	514	1.011	-507	504	987	-513	474	1.000	-546	454
TV03 Beheer overige gebouwen en gronden	287	-346	-59	284	-346	-62	287	-296	-9	282	-296	-14
TV04 Overhead	12.916	-175	12.741	12.762	-75	12.687	12.763	-75	12.688	12.690	-75	12.615
TV05 Treasury	29	-447	-418	16	-518	-502	6	-545	-539	6	-543	-537
TV061 OZB woningen	219	-5.477	-5.258	217	-5.530	-5.313	213	-5.582	-5.369	213	-5.634	-5.422
TV062 OZB niet-woningen	0	-5.248	-5.248	0	-5.259	-5.259	0	-5.271	-5.271	0	-5.282	-5.282
TV07 Alg. uitk. en ov. uitk. gemeentefonds	0	-39.806	-39.806	0	-39.893	-39.893	0	-36.409	-36.409	0	-36.277	-36.277
TV08 Overige baten en lasten	3.172	-461	2.711	3.437	-911	2.526	3.739	-1.873	1.866	4.158	-2.164	1.994
TV09 Vennootschapsbelastingen (VpB)	145	0	145	1.182	0	1.182	259	0	259	1.214	0	1.214
TV10 Mutaties reserves	2.380	-3.243	-864	2.346	-3.523	-1.177	2.481	-2.681	-200	3.735	-4.877	-1.142
TV11 Resultaat van de rek. baten en lasten	56	0	56	125	0	125	0	-2.866	-2.866	0	-3.272	-3.272
PROG0 Zeewolde bestuurt - Totaal	21.713	-55.700	-33.987	22.939	-56.563	-33.623	22.259	-56.110	-33.851	24.847	-58.966	-34.119

(Bedragen x € 1.000,-)

-/- = voordeel

Programma 1 – Veilig Zeewolde

Wat mag het kosten?

	Rekening	Begroting 2023 (na wijzigingen)			Begroting 2024				Verschil	Begroting	Begroting	Begroting
	2022	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo		2025	2026	2027
PROG1 Veilig Zeewolde												
TV11 Crisisbeheersing en brandweer	1.731	1.811	0	1.811	2.089	0	2.089	278	2.168	2.246	2.225	
TV12 Openbare orde en veiligheid	488	536	-30	506	564	-30	534	28	534	529	529	
PROG1 Veilig Zeewolde - Totaal	2.219	2.347	-30	2.317	2.653	-30	2.623	306	2.702	2.775	2.754	

(Bedragen x € 1.000,-)

-/- = voordeel

Analyse begroting 2023 t/m 15e wijziging – begroting 2024

Dit programma heeft een nadelig saldo van € 306.000,- ten opzichte van de begroting 2023 (na wijzigingen). Onderstaand wordt een toelichting gegeven op de taakvelden waarvan de begroting 2024 meer dan € 50.000,- afwijkt van het begrotingsaldo 2023 na wijziging.

TV11 Crisisbeheersing en brandweer (€ 278.000,- nadelig)

Het nadelige saldo wordt voornamelijk veroorzaakt door de hogere bijdrage aan de Veiligheidsregio Flevoland (VRF). De begroting 2024 is aangepast naar aanleiding van de programmabegroting 2024 en meerjarenraming 2025-2027 van de VRF. Deze is gebaseerd op de nieuwe verdeelsleutel van de gemeentelijke bijdragen met een ingroeimodel van zeven jaar met ingang van 2021.

Meerjarenraming 2024 tot en met 2027

	Begroting 2024			Begroting 2025			Begroting 2026			Begroting 2027		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
PROG1 Veilig Zeewolde												
TV11 Crisisbeheersing en brandweer	2.089	0	2.089	2.168	0	2.168	2.246	0	2.246	2.225	0	2.225
TV12 Openbare orde en veiligheid	564	-30	534	564	-30	534	559	-30	529	559	-30	529
PROG1 Veilig Zeewolde - Totaal	2.653	-30	2.623	2.732	-30	2.702	2.805	-30	2.775	2.784	-30	2.754

(Bedragen x € 1.000,-)

-/- = voordeel

Programma 2 – Zeewolde is schoon, heel en bereikbaar

Wat mag het kosten?

	Rekening	Begroting 2023 (na wijzigingen)			Begroting 2024				Begroting	Begroting	Begroting	
	2022	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Verschl	2025	2026	2027
PROG2 Zeewolde schoon, heel en bereikbaar												
TV21 Verkeer en vervoer	4.453	7.537	-437	7.100	5.483	-387	5.096	-2.004	5.265	5.453	5.630	
TV22 Parkeren	37	59	0	59	56	0	56	-3	52	58	66	
TV23 Recreatieve havens	34	74	-2	72	53	-2	51	-21	51	33	33	
TV25 Openbaar vervoer	78	24	-56	-33	24	-56	-33	0	-33	-33	-33	
PROG2 Zeewolde schoon, heel en bereikbaar - Totaal	4.603	7.694	-495	7.199	5.616	-445	5.171	-2.028	5.336	5.512	5.697	

(Bedragen x € 1.000,-)

-/- = voordeel

Analyse begroting 2023 t/m 15e wijziging – begroting 2024

Dit programma heeft een voordelig saldo van € 2.028.000,- ten opzichte van de begroting 2023 (na wijzigingen). Onderstaand wordt een toelichting gegeven op de taakvelden waarvan de begroting 2024 meer dan € 50.000,- afwijkt van het begrotingssaldo 2023 na wijziging.

TV21 Verkeer en vervoer (€ 2.004.000,- voordelig)

Het grootste voordeel komt voornamelijk door het integraal wijkbeheer. In de begroting van 2023 zit € 1.467.000,- voor het integraal onderhoud van de Waterbuurt. Dat project zal eind 2023 afgerond worden en staat daarom in 2024 niet meer in de begroting. Door de koppeling met de bestemmingsreserve 'Integraal wijkbeheer' heeft dit via taakveld '0.10 Mutatie reserves' een budgettair neutraal effect.

Nog zo'n project dat in 2023 op de planning staat is het Centrumcarré. De uitvoering van deze werkzaamheden staat in de begroting van 2023 en niet meer in de begroting van 2024. Dit creëert een voordeel van € 958.000,-. Door de koppeling met de algemene reserve heeft dit via taakveld '0.10 Mutatie reserves' een budgettair neutraal effect.

Daarnaast zijn er ook nadelen te vinden in de begroting. Afschrijvingen voor wegen zijn met € 209.000,- toegenomen (door de koppeling met de reserve Vervanging wegen heeft dit via taakveld '0.10 Mutatie reserves' een budgettair neutraal effect). Onderhoudskosten zijn met € 57.000,- toegenomen en € 75.000,- komt door overige loon- en prijsstijgingen.

Meerjarenraming 2024 tot en met 2027

	Begroting 2024			Begroting 2025			Begroting 2026			Begroting 2027		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
PROG2 Zeewolde schoon, heel en bereikbaar												
TV21 Verkeer en vervoer	5.483	-387	5.096	5.720	-456	5.265	5.911	-459	5.453	6.092	-462	5.630
TV22 Parkeren	56	0	56	52	0	52	58	0	58	66	0	66
TV23 Recreatieve havens	53	-2	51	53	-2	51	35	-2	33	35	-2	33
TV25 Openbaar vervoer	24	-56	-33	24	-56	-33	24	-56	-33	24	-56	-33
PROG2 Zeewolde schoon, heel en bereikbaar - Totaal	5.616	-445	5.171	5.849	-514	5.336	6.028	-517	5.512	6.217	-519	5.697

(Bedragen x € 1.000,-)

-/- = voordeel

Programma 3 – Zeewolde economisch veerkrachtig

Wat mag het kosten?

	Rekening	Begroting 2023 (na wijzigingen)			Begroting 2024				Begroting	Begroting	Begroting	
	2022	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Verschil	2025	2026	2027
PROG3 Zeewolde economisch veerkrachtig												
TV31 Economische ontwikkeling	62	22	0	22	37	0	37	15	37	37	37	37
TV32 Fysieke bedrijfsinfrastructuur (GREX)	-788	4.019	-4.019	0	4.786	-4.786	0	0	0	0	0	0
TV33 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	497	140	-83	57	131	-83	47	-9	47	47	47	47
TV34 Economische promotie	-3.421	507	-3.582	-3.076	510	-4.065	-3.555	-480	-3.555	-3.555	-3.555	-3.567
PROG3 Zeewolde economisch veerkrachtig - Totaal	-3.651	4.687	-7.684	-2.997	5.463	-8.935	-3.471	-474	-3.471	-3.471	-3.471	-3.483

(Bedragen x € 1.000,-)

-/- = voordeel

Analyse begroting 2023 t/m 15e wijziging – begroting 2024

Dit programma heeft een voordelig saldo van € 474.000,- ten opzichte van de begroting 2023 (na wijzigingen). Onderstaand wordt een toelichting gegeven op de taakvelden waarvan de begroting 2024 meer dan € 50.000,- afwijkt van het begrotingssaldo 2023 na wijziging.

TV33 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen (€ 51.000,- nadelig)

Het nadeel wordt voornamelijk veroorzaakt door een hogere doorbelasting van interne apparaatslasten. In 2024 worden er, in vergelijking met 2023, meer uren aan dit deeltaakveld besteed. Per saldo heeft dit een neutraal effect op de begroting door de koppeling met taakveld '0.4 Overhead'.

TV34 Economische promotie (€ 480.000,- voordelig)

In de begroting 2024 wordt rekening gehouden met het vastgestelde dekkingsplan bij de begroting 2023-2026. Dit betekent dat in de begroting een stijging van het tarief voor toeristenbelasting is aangehouden. Na de coronacrisis is het aantal overnachtingen nagenoeg weer op het niveau van voor corona. Voor 2024 is het aantal overnachtingen hoger geraamd dan voorgaand jaar waardoor er per saldo een voordelig effect voor 2024 wordt verwacht. Voor de forensenbelasting is bijgeraamd naar een actueel en realistisch niveau.

Meerjarenraming 2024 tot en met 2027

	Begroting 2024			Begroting 2025			Begroting 2026			Begroting 2027		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
PROG3 Zeewolde economisch veerkrachtig												
TV31 Economische ontwikkeling	37	0	37	37	0	37	37	0	37	37	0	37
TV32 Fysieke bedrijfsinfrastructuur (GREX)	4.786	-4.786	0	4.653	-4.653	0	746	-746	0	718	-718	0
TV33 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	131	-83	47	131	-83	47	131	-83	47	131	-83	47
TV34 Economische promotie	510	-4.065	-3.555	510	-4.065	-3.555	510	-4.065	-3.555	498	-4.065	-3.567
PROG3 Zeewolde economisch veerkrachtig - Totaal	5.463	-8.935	-3.471	5.330	-8.802	-3.471	1.423	-4.895	-3.471	1.383	-4.866	-3.483

(Bedragen x € 1.000,-)

-/- = voordeel

Programma 4 – Naar school in Zeewolde

Wat mag het kosten?

	Rekening	Begroting 2023 (na wijzigingen)			Begroting 2024				Verschil	Begroting	Begroting	Begroting
	2022	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo		2025	2026	2027
PROG4 Naar school in Zeewolde												
TV42 Onderwijshuisvesting	557	629	-185	444	682	-98	584	140	579	571	571	
TV43 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	689	1.462	-359	1.103	1.058	-49	1.009	-94	1.009	992	977	
PROG4 Naar school in Zeewolde - Totaal	1.246	2.091	-544	1.547	1.740	-147	1.593	46	1.588	1.563	1.548	

(Bedragen x € 1.000,-)

-/- = voordelig

Analyse begroting 2023 t/m 15e wijziging – begroting 2024

Dit programma heeft een nadelig saldo van € 46.000,- ten opzichte van de begroting 2023 (na wijzigingen). Onderstaand wordt een toelichting gegeven op de taakvelden waarvan de begroting 2024 meer dan € 50.000,- afwijkt van het begrotingssaldo 2023 na wijziging.

TV42 Onderwijshuisvesting (€ 140.000,- nadelig)

De begroting is aangepast naar reële ramingen. Dit leidt tot hogere lasten op veel onderdelen onder onderwijshuisvesting. Ramingen voor verzekeringen, belastingen en huurkosten zijn naar boven bijgesteld. Per saldo leiden deze wijzigingen tot een nadelig begrotingseffect.

TV43 Onderwijsbeleid en leerlingzaken (€ 94.000,- voordelig)

De begroting is aangepast naar reële ramingen. Bij het vaststellen van de jaarrekening 2022 is er incidenteel budget overgeheveld en bijgeraamd in 2023 voor versterking van de overlegstructuren met partners e.d. Deze middelen zijn nu niet meer beschikbaar. Dit heeft tot een verlaging van de budgetten in 2024 geleid, waardoor een voordelig begrotingseffect is gerealiseerd.

Meerjarenraming 2024 tot en met 2027

	Begroting 2024			Begroting 2025			Begroting 2026			Begroting 2027		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
PROG4 Naar school in Zeewolde												
TV42 Onderwijshuisvesting	682	-98	584	677	-98	579	669	-98	571	669	-98	571
TV43 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.058	-49	1.009	1.058	-49	1.009	1.041	-49	992	1.026	-49	977
PROG4 Naar school in Zeewolde - Totaal	1.740	-147	1.593	1.735	-147	1.588	1.710	-147	1.563	1.695	-147	1.548

(Bedragen x € 1.000,-)

-/- = voordelig

Programma 5 – Cultureel, sportief en recreatief Zeewolde

Wat mag het kosten?

	Rekening	Begroting 2023 (na wijzigingen)			Begroting 2024				Begroting	Begroting	Begroting	
	2022	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Verschil	2025	2026	2027
PROGS Cultureel, sportief en recreatief Zeewolde												
TV51 Sportbeleid en activering	203	250	0	250	281	0	281	31	281	282	282	
TV52 Sportaccommodaties	1.178	2.200	-1.194	1.006	2.358	-866	1.492	486	1.441	1.440	1.458	
TV53 Cultuurpres. cultuurprod. cultuurpart.	293	350	0	350	329	0	329	-21	329	329	329	
TV54 Musea	54	79	0	79	113	0	113	34	115	116	118	
TV55 Cultureel erfgoed	30	30	0	30	31	0	31	1	31	31	31	
TV56 Media	593	604	0	604	644	0	644	41	644	644	644	
TV57 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.922	2.503	-4	2.499	2.526	-4	2.522	23	2.425	2.476	2.472	
PROGS Cultureel, sportief en recreatief Zeewolde - Totaal	4.273	6.016	-1.198	4.817	6.283	-870	5.413	595	5.266	5.318	5.334	

(Bedragen x € 1.000,-)

-/- = voordeel

Analyse begroting 2023 t/m 15e wijziging – begroting 2024

Dit programma heeft een nadelig saldo van € 595.000,- ten opzichte van de begroting 2023 (na wijzigingen). Onderstaand wordt een toelichting gegeven op de taakvelden waarvan de begroting 2024 meer dan € 50.000,- afwijkt van het begrotingssaldo 2023 na wijziging.

TV52 Sportaccommodaties (€ 486.000,- nadelig)

Halverwege 2022 is sportcomplex het Baken na de renovatie weer in gebruik genomen. In dezelfde periode is de begroting 2023-2026 opgesteld. Door een onjuiste interpretatie zijn de bedragen van de vorige begroting en de exploitatieverwachting bij elkaar opgeteld, waardoor er een dubbeltelling in de begroting 2023 terecht is gekomen (€ 323.000,-). Dit zal in de 3^e kwartaalrapportage 2023 worden bijgesteld, waardoor de begroting 2023 in lijn is met de begroting 2024.

Daarnaast is er nog een nadeel (€ 163.000,-). Deze wordt voornamelijk veroorzaakt door een hogere doorbelasting van interne apparaatslasten. In 2024 worden er, in vergelijking met 2023, meer uren aan dit deeltaakveld besteed. Per saldo heeft dit een neutraal effect op de begroting door de koppeling met taakveld '0.4 Overhead'.

Meerjarenraming 2024 tot en met 2027

	Begroting 2024			Begroting 2025			Begroting 2026			Begroting 2027		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
PROGS Cultureel, sportief en recreatief Zeewolde												
TV51 Sportbeleid en activering	281	0	281	281	0	281	282	0	282	282	0	282
TV52 Sportaccommodaties	2.358	-866	1.492	2.283	-841	1.441	2.281	-841	1.440	2.299	-841	1.458
TV53 Cultuurpres. cultuurprod. cultuurpart.	329	0	329	329	0	329	329	0	329	329	0	329
TV54 Musea	113	0	113	115	0	115	116	0	116	118	0	118
TV55 Cultureel erfgoed	31	0	31	31	0	31	31	0	31	31	0	31
TV56 Media	644	0	644	644	0	644	644	0	644	644	0	644
TV57 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.526	-4	2.522	2.429	-4	2.425	2.480	-4	2.476	2.476	-4	2.472
PROGS Cultureel, sportief en recreatief Zeewolde - Totaal	6.283	-870	5.413	6.112	-845	5.266	6.164	-845	5.318	6.179	-845	5.334

(Bedragen x € 1.000,-)

-/- = voordeel

Programma 6 – Zeewolde, zorgzaam en solidair

Wat mag het kosten?

	Rekening 2022	Begroting 2023 (na wijzigingen)			Begroting 2024				Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Verschil	Saldo	Saldo	Saldo
PROG6 Zeewolde zorgzaam en solidair											
TV61 Samenkracht en burgerparticipatie	593	2.447	-78	2.369	2.529	-78	2.451	82	2.321	2.275	2.370
TV62 Wijkteams	2.966	505	0	505	520	0	520	15	520	520	520
TV63 Inkomensregelingen	2.230	6.798	-4.792	2.007	6.970	-5.252	1.718	-289	1.698	1.692	1.688
TV64 Begeleide participatie	398	385	0	385	382	0	382	-3	382	382	382
TV65 Arbeidsparticipatie	643	711	0	711	900	0	900	190	899	899	900
TV66 Maatwerkvoorziening (WMO)	673	509	0	509	586	0	586	77	584	456	461
TV671 Maatwerkdienstenverlening 18+	3.273	3.642	-175	3.467	3.791	-175	3.616	148	3.679	3.675	3.672
TV672 Maatwerkdienstenverlening 18-	6.994	9.692	0	9.692	9.886	0	9.886	194	9.793	9.692	9.665
TV681 Beschermd wonen	0	412	-412	0	412	-559	-147	-147	-147	-147	-147
TV682 Ge-escaleerde zorg 18-	757	608	0	608	701	0	701	93	701	701	701
PROG6 Zeewolde zorgzaam en solidair - Totaal	18.527	25.709	-5.456	20.253	26.676	-6.063	20.613	360	20.430	20.145	20.212

(Bedragen x € 1.000,-)

-/- = voordeel

Analyse begroting 2023 t/m 15e wijziging – begroting 2024

Dit programma heeft een nadelig saldo van € 360.000,- ten opzichte van de begroting 2023 (na wijzigingen). Onderstaand wordt een toelichting gegeven op de taakvelden waarvan de begroting 2024 meer dan € 50.000,- afwijkt van het begrotingssaldo 2023 na wijziging.

TV61 Samenkracht en burgerparticipatie (€ 82.000,- nadelig)

De begroting is aangepast door gestegen kosten als gevolg van loon- en prijsaanpassingen, voornamelijk veroorzaakt door diverse CAO stijgingen. Dit geldt voor zowel reguliere uitgaven, zoals straathoekwerk, maar ook voor diverse subsidies. De gestegen uitgaven worden zoveel mogelijk opgevangen door ontvangen extra rijksmiddelen en het vrijvallen van diverse stelposten (zie programma 0). Daarnaast is er nog een nadeel, deze wordt voornamelijk veroorzaakt door een hogere doorbelasting van interne apparaatslasten. In 2024 worden er, in vergelijking met 2023, meer uren aan dit deeltaakveld besteed. Per saldo heeft dit een neutraal effect op de begroting door de koppeling met taakveld '0.4 Overhead'.

TV63 Inkomensregelingen (€ 289.000,- voordelig)

Voor de begroting zijn de uitgaven en inkomsten reëel geraamd. Zo zijn de uitgaven voor bijstandsuitkeringen hoger geraamd, maar zijn de inkomsten vanuit het rijk (BUIG) naar beneden bijgesteld. Daarnaast wordt het voordelig begrotingseffect veroorzaakt doordat uitgaven voor bijvoorbeeld de energietoeslag, zoals deze zich in 2023 hebben voorgedaan, voor 2024 zijn komen te vervallen. De begroting is hierop aangepast.

TV65 Arbeidsparticipatie (€ 190.000,- nadelig)

De budgetten zijn geactualiseerd naar de meest recente ramingen. Er zijn met name extra uitgaven geraamd voor de Wet Inburgering door de hogere opgelegde taakstellingen vanuit het rijk. Deze aanpassingen hebben geleid tot een nadelig begrotingseffect.

TV66 Maatwerkvoorziening (WMO) (€ 77.000,- nadelig)

De begroting is aangepast door gestegen kosten als gevolg van loon- en prijsaanpassingen, voornamelijk veroorzaakt door diverse CAO stijgingen. De gestegen uitgaven worden zoveel mogelijk opgevangen door ontvangen extra rijksmiddelen en het vrijvallen van diverse stelposten (zie programma 0).

TV671 Maatwerkdienstverlening 18+ (€ 148.000,- nadelig)

De begroting is aangepast door gestegen kosten als gevolg van loon- en prijsaanpassingen, voornamelijk veroorzaakt door diverse CAO stijgingen. De gestegen uitgaven worden zoveel mogelijk opgevangen door ontvangen extra rijksmiddelen en het vrijvallen van diverse stelposten (zie programma 0).

TV672 Maatwerkdienstverlening 18- (€ 194.000,- nadelig)

De begroting is aangepast door gestegen kosten als gevolg van loon- en prijsaanpassingen, voornamelijk veroorzaakt door diverse CAO stijgingen. De gestegen uitgaven worden zoveel mogelijk opgevangen door ontvangen extra rijksmiddelen en het vrijvallen van diverse stelposten (zie programma 0).

TV681 Beschermd wonen (€ 147.000,- voordelig)

In de afgelopen jaren heeft de gemeente Zeewolde vanuit de centrum gemeente Almere vanuit de middelen voor Beschermd Wonen overschotten ontvangen. Voor 2024 en verder (mede ook met het oog op de transitie van Beschermd Wonen via centrumgemeenten naar lokale voorzieningen) is deze jaarlijkse ontvangst geraamd.

TV682 Ge-escaleerde zorg 18- (€ 93.000,- nadelig)

Actuele inzichten laten zien dat er op de justitiële maatregelen (jeugdbescherming, jeugdreclassering en veilig thuis) een toename aan cliënten is. Dit leidt tot hogere uitgaven. De begroting is hierop geactualiseerd wat leidt tot een nadelige begrotingsmutatie.

Meerjarenraming 2024 tot en met 2027

	Begroting 2024			Begroting 2025			Begroting 2026			Begroting 2027		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
PROG Zeewolde zorgzaam en solidair												
TV61 Samenkracht en burgerparticipatie	2.529	-76	2.451	2.399	-76	2.321	2.353	-76	2.275	2.448	-76	2.370
TV62 Wijkteams	520	0	520	520	0	520	520	0	520	520	0	520
TV63 Inkomensregelingen	6.970	-5.252	1.718	6.950	-5.252	1.698	6.944	-5.252	1.692	6.940	-5.252	1.688
TV64 Begeleide participatie	382	0	382	382	0	382	382	0	382	382	0	382
TV65 Arbeidsparticipatie	900	0	900	899	0	899	899	0	899	900	0	900
TV66 Maatwerkvoorziening (WMO)	586	0	586	584	0	584	584	-128	456	584	-123	461
TV671 Maatwerkdienstverlening 18+	3.791	-175	3.616	3.854	-175	3.679	3.850	-175	3.675	3.847	-175	3.672
TV672 Maatwerkdienstverlening 18-	9.886	0	9.886	9.793	0	9.793	9.692	0	9.692	9.665	0	9.665
TV681 Beschermd wonen	412	-559	-147	412	-559	-147	412	-559	-147	412	-559	-147
TV682 Ge-escaleerde zorg 18-	701	0	701	701	0	701	701	0	701	701	0	701
PROG Zeewolde zorgzaam en solidair - Totaal	26.676	-6.063	20.613	26.493	-6.063	20.430	26.337	-6.191	20.145	26.399	-6.186	20.212

(Bedragen x € 1.000,-)

-/- = voordelig

Programma 7 – Duurzaam en gezond Zeewolde

Wat mag het kosten?

	Rekening	Begroting 2023 (na wijzigingen)			Begroting 2024				Begroting	Begroting	Begroting	
	2022	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Verschil	2025	2026	2027
PROG7 Duurzaam en gezond Zeewolde												
TV71 Volksgezondheid	1.137	1.395	0	1.395	1.345	0	1.345	-51	1.348	1.362	1.376	
TV72 Riolerling	-226	1.201	-1.551	-350	1.258	-1.483	-225	125	-218	-209	-200	
TV73 Afval	-506	2.860	-2.495	365	3.162	-3.810	-648	-1.014	-648	-648	-649	
TV74 Milieubeheer	1.120	1.370	-58	1.312	1.858	-525	1.333	22	929	955	983	
TV75 Begraafplaatsen en crematoria	-30	133	-105	28	104	-100	4	-24	4	4	4	
PROG7 Duurzaam en gezond Zeewolde - Totaal	1.495	6.959	-4.209	2.750	7.726	-5.918	1.808	-942	1.414	1.463	1.513	

(Bedragen x € 1.000,-)

-/- = voordelig

Analyse begroting 2023 t/m 15e wijziging – begroting 2024

Dit programma heeft een voordelig saldo van € 942.000,- ten opzichte van de begroting 2023 (na wijzigingen). Onderstaand wordt een toelichting gegeven op de taakvelden waarvan de begroting 2024 meer dan € 50.000,- afwijkt van het begrotingssaldo 2023 na wijziging.

TV71 Volksgezondheid (€ 51.000,- voordelig)

De budgetten zijn aangepast naar de actuele ramingen. Hier is onder andere in meegenomen de hogere bijdrage aan de GGD. Per saldo is er een voordelig begrotingseffect ontstaan.

De gestegen uitgaven worden zoveel mogelijk opgevangen door ontvangen extra rijksmiddelen en het vrijvallen van diverse stelposten (zie programma 0).

TV72 Riolerling (€ 125.000,- nadelig)

Conform het gemeentelijke rioleringsplan (GRP) wordt de dotatie aan de voorziening riolerling in 2024 € 50.000,- hoger dan in 2023. Dit om meer te sparen voor toekomstige vervangingsinvesteringen.

Daarnaast zat er in de primitieve begroting van 2023 op riolerling een exploitatietekort van zo'n € 70.000,-. Dit bedrag werd onttrokken uit de egalisatievoorziening riolerling. Voor 2024 is er een sluitende begroting opgesteld waardoor en geen bedrag uit deze egalisatievoorziening onttrokken hoeft te worden.

TV73 Afval (€ 1.014.000,- voordelig)

In 2023 is er een eenmalige korting verstrekt van € 100,- per huishouden op de afvalstoffenheffing. In 2023 werd dit gedekt vanuit de Algemene reserve. In 2024 wordt deze korting niet meer gegeven en zullen deze baten weer ontvangen worden.

Meerjarenraming 2024 tot en met 2027

	Begroting 2024			Begroting 2025			Begroting 2026			Begroting 2027		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
PROG7 Duurzaam en gezond Zeewolde												
TV71 Volksgezondheid	1.345	0	1.345	1.348	0	1.348	1.362	0	1.362	1.376	0	1.376
TV72 Riolerling	1.258	-1.483	-225	1.308	-1.526	-218	1.358	-1.567	-209	1.408	-1.609	-200
TV73 Afval	3.162	-3.810	-648	3.276	-3.924	-648	3.345	-3.993	-648	3.346	-3.995	-649
TV74 Milieubeheer	1.858	-525	1.333	1.458	-529	929	1.489	-533	955	1.521	-538	983
TV75 Begraafplaatsen en crematoria	104	-100	4	104	-100	4	104	-100	4	104	-100	4
PROG7 Duurzaam en gezond Zeewolde - Totaal	7.726	-5.918	1.808	7.494	-6.079	1.414	7.657	-6.194	1.483	7.754	-6.241	1.513

(Bedragen x € 1.000,-)

-/- = voordelig

Programma 8 – Ruimte en wonen in Zeewolde

Wat mag het kosten?

	Rekening	Begroting 2023 (na wijzigingen)			Begroting 2024				Begroting	Begroting	Begroting	
	2022	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Vershil	2025	2026	2027
PROG8 Ruimte en wonen in Zeewolde												
TV81 Ruimtelijke ordening	293	414	-150	264	898	-115	783	519	786	786	786	
TV82 Grondexploitatie (niet-bedrijventer.)	3.324	10.123	-10.041	82	8.656	-8.646	10	-73	3	3	0	
TV83 Wonen en bouwen	-429	587	-1.270	-683	515	-1.070	-555	127	-430	-242	-242	
PROG8 Ruimte en wonen in Zeewolde - Totaal	3.188	11.124	-11.461	-337	10.069	-9.831	238	574	358	546	544	

(Bedragen x € 1.000,-)

-/- = voordeel

Analyse begroting 2023 t/m 15e wijziging – begroting 2024

Dit programma heeft een nadelig saldo van € 574.000,- ten opzichte van de begroting 2023 (na wijzigingen). Onderstaand wordt een toelichting gegeven op de taakvelden waarvan de begroting 2024 meer dan € 50.000,- afwijkt van het begrotingssaldo 2023 na wijziging.

TV81 Ruimtelijke ordening (€ 519.000,- nadelig)

Het nadeel wordt voornamelijk veroorzaakt door een hogere doorbelasting van interne apparaatslasten. In 2024 worden er, in vergelijking met 2023, meer uren aan dit deeltaakveld besteed. Per saldo heeft dit een neutraal effect op de begroting door de koppeling met taakveld 0.4 Overhead. Daarnaast is rekening gehouden met hogere salarislasten door CAO wijzigingen.

TV82 Grondexploitatie (niet-bedrijventer.) (€ 73.000,- voordelig)

Op dit taakveld worden de mutaties binnen de grondexploitatieberekeningen m.b.t. woningbouwgebieden en centra verwerkt. Deze mutaties worden overgeheveld naar de balanspost 'Voorraad gronden in exploitatie' waardoor deze over het algemeen geen effect hebben op het begrotingsresultaat.

Wanneer een grondexploitatieberekening sluit met een verliesgevend resultaat wordt op dit taakveld de jaarlijkse toevoeging aan de voorziening Verliesgevende grondexploitaties geraamd. Dit zorgt wel voor een effect op het begrotingsresultaat.

Het begrote saldo in begrotingsjaar 2023 (€ 82.000,- nadelig) is onjuist. In de 3^e kwartaalrapportage 2023 wordt dit bijgesteld naar € 10.000,- nadelig. Dit is gelijk aan het saldo van begrotingsjaar 2024.

TV83 Wonen en bouwen (€ 127.000,- nadelig)

Vanwege de komst van de Omgevingswet is de verwachting dat de inkomsten van leges sterk zullen gaan dalen. In 2024 zal de Omgevingswet ingevoerd worden en dat jaar zal vooral als ervaringsjaar gezien worden. De legesinkomsten zijn ruim € 200.000,- lager geraamd vergeleken met de begroting 2023. De ervaringen van 2024 zullen meegenomen worden met de begroting 2025.

Daarnaast is er een voordeel van bijna € 60.000,- op de salarislasteren. Het voordeel wordt voornamelijk veroorzaakt door een lagere doorbelasting van interne apparaatslasten. In 2024 worden er, in vergelijking met 2023, minder uren aan dit deeltaakveld besteed. Per saldo heeft dit een neutraal effect op de begroting door de koppeling met taakveld '0.4 Overhead'. Daarnaast is rekening gehouden met hogere salarislasteren door CAO wijzigingen, wat leidt tot een negatief effect.

Meerjarenraming 2024 tot en met 2027

	Begroting 2024			Begroting 2025			Begroting 2026			Begroting 2027		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
PROGS Ruimte en wonen in Zeewolde												
TV81 Ruimtelijke ordening	898	-115	783	901	-115	786	901	-115	786	901	-115	786
TV82 Grondexploitatie (miet-bedrijventer.)	8.656	-8.646	10	7.854	-7.852	3	7.298	-7.295	3	3.632	-3.632	0
TV83 Wonen en bouwen	515	-1.070	-555	515	-945	-430	515	-757	-242	515	-757	-242
PROGS Ruimte en wonen in Zeewolde - Totaal	10.069	-9.831	238	9.270	-8.912	358	8.714	-8.167	546	5.048	-4.504	544

(Bedragen x € 1.000,-)

-/- = voordeel

4.3 Overzicht van algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Conform de begrotingsvoorschriften geeft dit hoofdstuk een toelichting op de lasten en baten, die niet direct aan een programma zijn toe te rekenen maar wel van belang zijn voor de uitvoering van het in de raadsprogramma's geformuleerde beleid.

Het gemeentelijke voorzieningenniveau wordt voor een groot deel bekostigd uit algemene dekkingsmiddelen. Het gaat dan om de algemene uitkering uit het Gemeentefonds, onroerende zaakbelastingen, dividenden en het budget voor onvoorzien uitgaven.

Specifieke gemeentelijke heffingen met een vastgesteld bestedingsdoel, zoals de afvalstoffenheffing en de rioolrechten, worden verantwoord onder de baten van het desbetreffende programma. Hetzelfde geldt voor alle specifieke uitkeringen van het Rijk, zoals voor onderwijs en bijstand.

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

In onderstaande tabel wordt een totaaloverzicht gegeven van de geraamde middelen voor 2024-2027.

Resultaat Niv 0: Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien											
		Rekening 2022	Begroting 2023 (na wijzigingen)			Begroting 2024			Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
		Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Saldo	Saldo	
Algemene dekkingsmiddelen	Algemene uitkering	-39.673	0	-37.993	-37.993	0	-39.806	-39.806	-39.893	-36.409	-36.277
	Dividend	-152	0	-140	-140	0	-125	-125	-125	-125	-125
	Forensenbelasting	-499	0	-413	-413	0	-515	-515	-515	-515	-515
	Onroerende zaakbelasting	-9.653	0	-10.140	-10.140	0	-10.686	-10.686	-10.749	-10.813	-10.876
	Toeristenbelasting	-3.359	0	-3.024	-3.024	0	-3.400	-3.400	-3.400	-3.400	-3.400
Algemene dekkingsmiddelen - Totaal		-53.336	0	-51.710	-51.710	0	-54.532	-54.532	-54.682	-51.262	-51.193
Onvoorzien	Onvoorzien incidenteel	0	46	0	46	109	0	109	110	111	113
	Onvoorzien structureel	0	29	0	29	97	0	97	165	233	301
Onvoorzien - Totaal		0	75	0	75	206	0	206	275	345	414
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien - Totaal		-53.336	75	-51.710	-51.635	206	-54.532	-54.326	-54.407	-50.917	-50.779
Geheel - Totaal		-53.336	75	-51.710	-51.635	206	-54.532	-54.326	-54.407	-50.917	-50.779

(Bedragen x € 1.000,-)

-/- = voordeel

* exclusief product 0.10 en 0.11

4.4 Totaal overzicht van het geraamde resultaat

Onderstaand overzicht geeft een presentatie per begrotingsprogramma op totalen. Elk programma is daarbij onderverdeeld naar lasten en baten. In lijn met de begrotingsvoorschriften (BBV) worden de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves afzonderlijk in beeld gebracht. Op deze wijze ontstaat een door de raad geautoriseerd geraamd totaal saldo van baten en lasten en een geraamd resultaat. Voor de goede orde merken we op dat dotaties aan voorzieningen deel uitmaken van de programma's.

Baten en lasten voor bestemming van reserves												
		Rekening	Begroting 2023 (na wijzigingen)				Begroting 2024			Begroting	Begroting	Begroting
		2022	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	2025	2026	2027
PROG0 *	Zeewolde bestuurt	-35.028	19.738	-49.668	-29.930	19.277	-52.457	-33.180	-32.572	-30.784	-29.705	
PROG1	Veilig Zeewolde	2.219	2.347	-30	2.317	2.653	-30	2.623	2.702	2.775	2.754	
PROG2	Zeewolde schoon, heel en bereikbaar	4.603	7.694	-495	7.199	5.616	-445	5.171	5.336	5.512	5.697	
PROG3	Zeewolde economisch veerkrachtig	-3.651	4.687	-7.694	-2.997	5.463	-8.935	-3.471	-3.471	-3.471	-3.483	
PROG4	Naar school in Zeewolde	1.246	2.091	-544	1.547	1.740	-147	1.593	1.588	1.563	1.548	
PROG5	Cultureel, sportief en recreatief Zeewolde	4.273	6.016	-1.198	4.817	6.283	-870	5.413	5.266	5.318	5.334	
PROG6	Zeewolde zorgzaam en solidair	18.527	25.709	-5.456	20.253	26.676	-6.063	20.613	20.430	20.145	20.212	
PROG7	Duurzaam en gezond Zeewolde	1.495	6.959	-4.209	2.750	7.726	-5.918	1.808	1.414	1.463	1.513	
PROG8	Ruimte en wonen in Zeewolde	3.188	11.124	-11.461	-337	10.069	-9.831	238	358	546	544	
Baten en lasten voor bestemming van reserves - Totaal		-3.129	86.365	-80.746	5.619	85.503	-84.696	808	1.052	3.066	4.414	
Werkelijke toevoegingen en onttrekkingen aan reserves												
		Rekening	Begroting 2023 (na wijzigingen)				Begroting 2024			Begroting	Begroting	Begroting
		2022	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	2025	2026	2027
PROG0	Zeewolde bestuurt	-2.819	-453	-2.750	-3.203	354	-1.473	-1.119	-709	-516	-432	
PROG2	Zeewolde schoon, heel en bereikbaar	1.659	-1.965	-1.669	-3.634	1.995	-347	1.647	1.513	1.363	1.253	
PROG3	Zeewolde economisch veerkrachtig	-95	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
PROG5	Cultuur, sportief en recreatief	-267	0	144	144	0	-530	-530	-534	-528	-483	
PROG6	Zeewolde zorgzaam en solidair	-158	778	-690	88	0	-2	-2	-2	-2	-2	
PROG7	Duurzaam en gezond Zeewolde	337	0	400	400	0	-459	-459	-12	-27	-15	
PROG8	Ruimte en wonen in Zeewolde	-2.876	31	38	69	31	-432	-401	-1.434	-510	-1.463	
Werkelijke toevoegingen en onttrekkingen aan reserves - Totaal		-4.220	-1.609	-4.528	-6.137	2.380	-3.243	-864	-1.177	-200	-1.142	
Geraamd resultaat		-7.349			-518			-56	-125	2.866	3.272	

(Bedragen x € 1.000,-)
 +/- = voordeel
 * exclusief product 0.10 en 0.11

4.5 Structureel evenwicht

De begroting bevat structurele lasten en baten, incidentele lasten en baten en lasten en baten die worden gedekt ten laste van reserves. Het BBV schrijft voor dat inzichtelijk moet worden gemaakt of er sprake is van een structureel evenwicht. De incidentele baten en lasten beïnvloeden het structureel begrotingssaldo. Indien de incidentele baten en lasten buiten beschouwing worden gelaten is het structureel evenwicht voor deze begroting als volgt:

(bedragen x € 1.000,-)					
Structureel evenwicht	2024	2025	2026	2027	
Saldo van baten en lasten	808	1.052	3.066	4.414	
Toevoegingen en onttrekkingen reserves	-864	-1.177	-200	-1.142	
Begrotingssaldo	-56	-125	2.866	3.272	
Waarvan incidentele baten en lasten	59	60	111	113	
Structureel begrotingssaldo	-115	-185	2.755	3.159	

-/- is voordeel

Uit de bovenstaande tabel blijkt verder dat het structurele begrotingssaldo alleen voor de begrotingsjaren 2024 en 2025 voordelig is. In de Bestuurlijke samenvatting is nadere informatie over dit onderwerp opgenomen.

Zie voor een uiteenzetting van de incidentele baten en lasten paragraaf 4.6. Zie daarnaast bijlage 5.4 voor een gedetailleerd overzicht van het structurele evenwicht.

4.6 Incidentele baten en lasten

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken en om projecten of subsidies als deze eveneens het karakter van tijdelijkheid c.q. een eindig doel hebben.

In onderstaande tabellen wordt inzicht gegeven in de incidentele baten en lasten per programma. De incidentele baten en lasten die gedekt worden door onttrekkingen of toevoegingen aan reserves wordt hier buiten beschouwing gelaten.

(bedragen x € 1.000,-)					
Incidentele baten en lasten	Programma	2024	2025	2026	2027
Incidentele lasten:					
1 Stelpost onvoorzien incidenteel	Zeewolde Bestuurt	109	110	111	113
2 Inhuur personeel	Ruimte en Wonen in Zeewolde	100	-	-	-
Subtotaal incidentele lasten		209	110	111	113
Incidentele baten:					
1 Detachering personeel	Ruimte en Wonen in Zeewolde	-100	-	-	-
2 Verkopen snippergroen	Zeewolde economisch veerkrachtig	-50	-50	-	-
Subtotaal incidentele baten		-150	-50	-	-
Totaal incidentele baten en lasten		59	60	111	113

-/- is voordeel

Teneinde een totaalbeeld te geven van de incidentele baten en lasten binnen de gemeentelijke begroting wordt vervolgens in paragraaf 4.7 inzicht gegeven in de zich binnen de gemeentelijke begroting voordoende reserve mutaties (zowel incidenteel als structureel van aard).

4.7 Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Bij de onttrekkingen aan reserves zijn er ook mutaties die betrekking hebben op dekkingsreserves. Dit zijn reserves die de dekking zijn voor kapitaallasten van een investering. In Zeewolde zijn deze reserves op niveau, wat inhoudt dat de omvang gelijk is aan de gehele afschrijvingstermijn van deze activa. Voor de jaren 2024-2027 worden de onderstaande incidentele en structurele baten en lasten verrekend met een reserve.

(bedragen x € 1.000,-)					
Toevoegingen en onttrekkingen reserves	Programma	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Incidentele toevoegingen en onttrekkingen reserves:					
1 Dekking archiefwerkzaamheden MIZ	Zeewolde Bestuurt	-40	-40	-40	-40
2 Onttrekking t.b.v. kapitaallasten investeringen beheerplan gebouwen	Zeewolde Bestuurt	-138	-89	-68	-1.415
3 Dotatie kapitaallasten investeringen	Zeewolde Bestuurt	165	101	206	1.430
4 Dekking kosten integraal wijkbeheer	Zeewolde is schoon, heel en bereikbaar	-33	-33	-33	-33
5 Dotatie investeringen beheerplan gebouwen	Zeewolde Bestuurt	190	190	190	190
6 Onttrekking tbv Sportpark de Horst	Cultureel, sport en recreatief Zeewolde	-102	-125	-138	-113
7 Onttrekkingen Klimaatadaptatie	Duurzaam en gezond Zeewolde	-432	-	-	-
8 Kosten voorbereiding Omgevingswet	Ruimte en Wonen in Zeewolde	-27	-30	-30	-30
9 Dekking extra kapitaallasten voertuigen ivm verduurzaming	Duurzaam en gezond Zeewolde	-27	-12	-27	-15
10 Dekking activiteiten projectbureau Wind	Ruimte en Wonen in Zeewolde	31	31	31	31
11 Dekking 40 jaar Zeewolde	Zeewolde Bestuurt	-200	-	-	-
12 Budgetoverheveling vanuit JR2022	Zeewolde Bestuurt	-80	-	-	-
13 Voorjaarsnota 2023	Zeewolde Bestuurt	-925	-765	-595	-500
Subtotaal incidentele toevoegingen en onttrekkingen		-1.618	-772	-504	-495
Structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves:					
1 Dekking kapitaallasten investeringen	Zeewolde Bestuurt	-436	-437	-417	-407
2 Dotatie (jaarlijkse) reserve vervanging wegen	Zeewolde is schoon, heel en bereikbaar	1.186	1.216	1.246	1.276
3 Dekking kapitaallasten vervanging wegen	Zeewolde is schoon, heel en bereikbaar	-251	-415	-576	-732
4 Dotatie (jaarlijkse) reserve vervanging kunstwerken	Zeewolde is schoon, heel en bereikbaar	435	435	435	435
5 Dekking kapitaallasten vervanging kunstwerken	Zeewolde is schoon, heel en bereikbaar	-	-	-111	-
6 Dotatie t.b.v. groot onderhoud integraal wijkbeheer	Zeewolde is schoon, heel en bereikbaar	325	325	325	325
7 Dekking groot onderhoud Het Baken	Cultureel, sport en recreatief Zeewolde	-117	-111	-104	-98
8 Dekking kapitaallasten voorplein Het Baken	Cultureel, sport en recreatief Zeewolde	-14	-14	-14	-14
9 Dotatie jaarlijkse bijdrage exploitant Veer Zeewolde	Zeewolde is schoon, heel en bereikbaar	49	49	49	49
10 Dekking onvoorziene kosten grondexploitatie	Ruimte en Wonen in Zeewolde	-405	-1.435	-512	-1.464
11 Structurele Effecten 2022	Zeewolde Bestuurt	-18	-18	-18	-18
Subtotaal structurele toevoegingen en onttrekkingen		754	-405	303	-648
Totaal toevoegingen en onttrekkingen reserves		-864	-1.177	-201	-1.143

+ = toevoeging reserve en - = onttrekking reserve

Ten aanzien van de voorzieningen in bijlage 2 bij deze Programmabegroting wordt het volgende opgemerkt. De (jaarschijf)bestedingen uit de door uw raad vastgestelde onderhoudsplannen zijn niet opgenomen in de voorliggende exploitatiebegroting. Het Besluit Begroting en Verantwoording schrijft voor dat deze middelen direct op de betreffende voorzieningen (balanspost) moeten worden verantwoord. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen wordt hier dieper op ingegaan.

Zodra werken uitgevoerd (moeten) gaan worden met gebruikmaking van reserves, dan zult u door middel van een raadsvoorstel met daaraan toegevoegd een begrotingswijziging, voorgesteld worden om hiervoor de financiële middelen beschikbaar te stellen.

4.8 Geprognosticeerde balans en EMU saldo

Geprognosticeerde balans 2024-2027

De meerjarenbalans biedt inzicht in de hoofdlijnen van de effecten van de verwachte financiële ontwikkeling van de gemeente in de komende jaren op de balans.

Uitgangspunten

Voor de onderdelen activa en reserves en voorzieningen geldt dat het verloop hiervan overeenkomt met de verwachte mutaties zoals die in de begroting zijn verwerkt. Voor de overige delen van de balans is een inschatting gemaakt op basis van o.a. ervaringscijfers uit de Jaarstukken.

(bedragen x € 1.000,-)	Ultimo 2022	Ultimo 2023	Ultimo 2024	Ultimo 2025	Ultimo 2026	Ultimo 2027
Activa						
Vaste activa						
<i>Immateriële vaste activa</i>	2.259	2.167	2.075	1.983	1.892	1.800
<i>Materiële vaste activa</i>	47.488	56.066	54.309	52.581	50.895	49.236
<i>Financiële vaste activa</i>	6.373	6.728	6.728	6.728	6.728	6.728
Totaal vaste activa	56.119	64.961	63.112	61.293	59.515	57.764
Vlottende activa						
<i>Voorraden</i>	35.294	34.127	28.616	10.929	-3.103	-19.805
<i>Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>	33.183	15.390	19.895	36.287	47.015	61.020
<i>Liquide middelen</i>	418	418	418	418	418	418
<i>Overlopende activa</i>	7.861	7.861	7.861	7.861	7.861	7.861
Totaal vlottende activa	76.756	57.796	56.790	55.495	52.190	49.494
Totaal activa	132.875	122.757	119.902	116.788	111.705	107.257
Passiva						
Vaste passiva						
<i>Eigen vermogen</i>	105.218	97.730	96.922	95.871	92.804	88.391
<i>Voorzieningen</i>	12.930	12.851	12.805	12.743	12.726	12.693
<i>Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer</i>	9.443	7.443	5.443	3.443	1.443	1.443
Totaal vaste passiva	127.591	118.024	115.170	112.057	106.974	102.527
Vlottende passiva						
<i>Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>	2.068	1.517	1.517	1.517	1.517	1.517
<i>Overlopende passiva</i>	3.215	3.215	3.215	3.215	3.215	3.215
Totaal vlottende passiva	5.284	4.732	4.732	4.732	4.732	4.732
Totaal passiva	132.875	122.757	119.902	116.788	111.705	107.258

* De saldi van de Algemene Reserve is inclusief het verwachte resultaat van het jaar daarvoor (taakveld 0.11).

EMU-saldo

Volgens de regels van de EMU, mag het vorderingentekort niet hoger zijn dan 3% van het bruto binnenlands product (het Verdrag van Maastricht). Hiermee wil men de economische sterkte van de eurolanden behouden. Het EMU-saldo of vorderingensaldo is het financieringsaldo minus deelname aan bedrijven en inkomsten uit kredietverstrekking, uitgedrukt in geld, van een overheid die lid is van de Europese Monetaire Unie (EMU).

De begroting van gemeenten wordt opgesteld conform een (gemodificeerd) stelsel van baten en lasten. Het EMU-saldo wordt echter niet berekend op basis van baten en lasten, maar op basis van ontvangsten en uitgaven. Anders dan in het stelsel van baten en lasten drukken investeringsuitgaven en aan- en verkopen in het jaar waarin de transactie wordt gedaan volledig op het EMU-saldo. Er wordt geen rekening gehouden met afschrijvingen, noch met toevoegingen aan reserves en voorzieningen. De afwijkende berekening van het EMU-saldo kan ertoe leiden dat een gemeente bij een sluitende begroting een EMU-tekort realiseert of andersom. In de periode 2024-2027 lijkt onze gemeente een fors EMU-overschot te gaan realiseren. Dit wordt met name veroorzaakt doordat naar verwachting de grondexploitatie meer opbrengsten realiseert dan dat er aan lasten zijn.

Berekening EMU-saldo (bedragen x € 1.000)	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Omschrijving					
1. <i>Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)</i>	5.619-	808-	1.052-	3.066-	4.414-
2. <i>Mutatie (im)materiële vaste activa</i>	8.487	1.849-	1.819-	1.778-	1.751-
3. <i>Mutatie voorzieningen</i>	79-	46-	62-	17-	34-
4. <i>Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)</i>	1.167-	5.511-	17.687-	14.033-	16.702-
<i>Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van</i> 5. <i>financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa</i>	0	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo	13.018-	6.506	18.392	12.728	14.005

4.9 Problematiek niet-taakgebonden kortingen rijk

Zoals in de Bestuurlijke samenvatting is verwoord, heeft De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) gemeenten opgeroepen de begroting onder realistische aannames op te stellen, maar voor de jaren 2026 en 2027 geen sluitende begroting meer in te dienen om de financiële problemen van gemeenten zichtbaar te maken. De VNG is over meerdere onderwerpen in gesprek met het inmiddels demissionaire kabinet en stelt dat de gemeentelijke financiën momenteel onvoldoende zijn voor het uitvoeren van het huidige takenpakket. Ook vindt de VNG het onnodig in gang zetten van (onomkeerbare) bezuinigingen onwenselijk. Zeewolde onderkent en onderstreept deze mening en biedt daarom de begroting aan zonder dekkingsplan voor de jaren 2026 en 2027.

Indien maatregelen getroffen moeten worden om de tekorten in 2026 en 2027 te dichten, dan kan een tweedeling gemaakt worden in enerzijds verzwaaring van de lokale lasten en anderzijds ingrepen in de gemeentelijke (sociale) infrastructuur. Beide onderwerpen vragen een politiek proces wat zorgvuldig doorlopen moet worden en waarvoor een passend tijdspad gewenst is. Het gaat te ver om in deze Programmabegroting 2024-2027 een volledig uitgelijnd plan neer te leggen. Ook kan een dergelijk plan het signaal wat beoogd is ontcrachten. Zeker is dat als er voorstellen doorgevoerd moeten worden met de omvang van de tekorten in 2026 en 2027 dat deze voorstellen een aanzienlijke impact op de samenleving van Zeewolde zullen hebben. Na alle ingrepen die gemeenten en ook de gemeente Zeewolde de afgelopen jaren hebben doorgevoerd, zou een structurele compensatie vanuit het Rijk een passende vervolgstap zijn.

5. Bijlagen

5.1 Overzicht reserves en voorzieningen

Toelichting reserves en voorzieningen

Reserves	Doel	Voeding
Algemene reserve	Het doel van deze reserve dient om risico's in algemene zin op te vangen (buffer functie) en is zonder een directe bestemming. Tevens dient deze reserve om investeringen met maatschappelijk nut mogelijk te maken.	Bestemming rekeningresultaat.
BR Archiefwerkzaamheden MIZ	Bekostiging van uitgaven voor het uitvoeren van archiefwerkzaamheden door Meerinzicht.	Eenmalige voeding vanuit de Algemene reserve.
BR Organisatie ontwikkeling & (E)dienstverlening	Het doel van deze bestemmingsreserve is bekostiging van werkzaamheden op het gebied van e-dienstverlening, ICT en organisatieontwikkeling.	Algemene Reserve e/o bestemming rekeningresultaat.
BR Gemeentelijke gebouwen	Het doel van deze reserve is om kapitaallasten van toekomstige vervangingsinvesteringen in gemeentelijke gebouwen te kunnen dekken.	De reserve heeft een jaarlijkse dotatie, zoals besloten in het MJOP gemeentelijke gebouwen.
BR Vervanging Wegen	Het doel van deze reserve is om kapitaallasten van toekomstige vervangingsinvesteringen van wegen te kunnen dekken.	De reserve heeft een jaarlijkse dotatie, zoals besloten in het beheerplan wegen.
BR Kunstwerken	Het doel van deze reserve is om kapitaallasten van toekomstige vervangingsinvesteringen van kunstwerken te kunnen dekken.	De reserve heeft een jaarlijkse dotatie, zoals besloten in het beheerplan kunstwerken.
BR Integraal Wijkbeheer	Het doel van deze reserve is bekostiging van uitgaven in het kader van het Integraal wijkbeheer.	Eenmalige voeding van € 5.000.000,- in 2007 (t.l.v. Algemene reserve) en € 5.000.000,- in 2016 (t.l.v. BR Nuon).
BR Verlichting	Beschikbaar houden om het in 2011 nieuw te maken beheersplan Verlichting mogelijk te maken.	Eenmalig bij de bestemming van het rekeningresultaat 2010.
BR Baggeren	Het doel van deze reserve is het beschikbaar houden van budget om in 2016 te inventariseren of baggerwerkzaamheden nodig zijn en hier voldoende middelen voor te hebben om het dan uit te voeren. Tevens voldoende middelen om te inventariseren of er een baggerplan moet komen en hier voldoende middelen voor hebben om het uit te voeren.	Eenmalige voeding vanuit exploitatie baggeren bij de jaarrekening 2011. Daarna vanuit diezelfde exploitatie het resterende budget in de jaren 2012, 2013 en 2014 doteren (totaal € 91.000,-), zoals beschreven in het advies Baggeren.
BR Veer Zeewolde	Het is stand houden van het fiets-/voetveer en de kade aan de zijden van Zeewolde en Horst.	Eenmalige overdracht van Recreatieschap Veluwe en jaarlijkse dotatie van de exploitant.
BR Actiewijzer Centrum Zeewolde	Het met eenmalige middelen medemogelijk maken van acties uit de Actiewijzer Centrum Zeewolde.	Eenmalig bij raadsbesluit van 30 maart 2017.
BR Kapitaallasten	Deze bestemmingsreserve dient ten doel om de eenmalige kapitaallasten van de investeringen met economisch nut te dekken.	De komende jaren wordt hieruit jaarlijks een bedrag gehaald als bijdrage voor de kapitaallasten. Indien een investering gedekt wordt door eenmalig geld wordt de dotatie aan deze bestemmingsreserve toegevoegd om de jaarlijkse kapitaallasten te dekken voor de gehele looptijd van de investering.
BR Kunst en cultuurnota	Uitvoering kunst & cultuur nota.	Bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2008.
BR Atletiekbaan	Ontwikkeling / realisatie atletiekbaan.	Eenmalige dotatie bestemming rekeningresultaat 2011.

Reserves	Doel	Voeding
BR Promotie en acquisitie toerisme	Het doel is om met concrete maatregelen een extra impuls te geven aan het toerisme. Toeristische marketing en promotie, w.o. Puur Zeewolde.	Bij instelling eenmalige uit de bestemming van het rekening resultaat 2011. Jaarlijks ten laste van het rekeningresultaat een aanvulling tot het plafond.
BR Bakken	Deze reserve dient ter dekking van de hogere kapitaallasten die ontstaan door de nieuwbouw/renovatie van het Bakken. De reserve is zo opgebouwd dat de hogere kapitaallasten na 20 jaar structureel zijn opgenomen in de begroting.	Eenmalige voeding vanuit de Algemene reserve.
BR Sportpark de Horst	Het doel van deze bestemmingsreserve is om sportpark De Horst weer toekomstbestendig te maken en noodzakelijke investeringen mee te financieren.	Eenmalige voeding vanuit de Algemene reserve.
BR Transformatie Sociaal Domein	Door de instelling van een bestemmingsreserve worden middelen gereserveerd als dekking voor maatwerkvoorzieningen en de transformatieopgave in het Sociaal Domein. Inwoners krijgen de ondersteuning conform vastgesteld beleid.	Bij raadsbesluit van 27 september 2018 is eenmalig € 5.500.000 toegevoegd vanuit de Algemene reserve voor de uitvoeringsjaren 2018-2022.
BR Energie uitvoeringsprogramma	Het doel van de bestemmingsreserve is het uitvoeren van het Energie Uitvoeringsprogramma 2019-2022.	Eenmalig vanuit de algemene reserve.
BR Het goede voorbeeld	Het doel van de bestemmingsreserve is het uitvoeren van het Energie Uitvoeringsprogramma 2019-2022 (het goede voorbeeld geven mede door energiebesparing en dakgebonden zon).	Eenmalig vanuit de algemene reserve.
BR Klimaatadaptatie	Het doel van de bestemmingsreserve is het in kaart brengen en realiseren van diverse maatregelen in het kader van klimaatadaptatie, biodiversiteit en het waterplan Zeewolde.	Eenmalig vanuit de algemene reserve voor de periode 2022-2024.
BR Verbetering digitale uitwisseling met de OFGV	Doel van deze bestemmingsreserve is om de digitale beschikbaarheid voor de OFGV van dossiers en archief te vergroten.	Eenmalig bij de 17 ^e begrotingswijziging van 2015.
BR Bedrijfsrisico Grondbedrijf	Bestemmingsreserve dient ter dekking van alle relevante bedrijfsrisico's verbonden aan de grondexploitatie en het opvangen van nadelige bedrijfsresultaten op complexen.	Voeding is gebaseerd op de gerealiseerde positieve bedrijfsresultaten van afgesloten grondexploitaties en jaarlijkse rentebijdragen.
BR BBV-winst grondexploitaties	In de BBV-notitie wordt aanbevolen het realisatiebeginsel toe te passen bij tussentijdse winstname. Op basis van dit beginsel moeten winsten worden toegerekend aan de periode waarin deze zijn gerealiseerd. Concreet betekent dit dat in ieder jaar waarin een grondexploitatie opbrengsten genereert, er een stukje tussentijdse winst genomen moet worden. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de POC (Percentage of completion)-methode.	Bij raadsbesluit van 31 mei 2018 is het bedrag aan BBV-winst dat in 2017 is gedoteerd aan de Algemene reserve overgeheveld naar de bestemmingsreserve "BBV-winst Grondexploitaties". De jaarlijkse tussentijdse winsten worden tevens aan de bestemmingsreserve toegevoegd.
BR Bevorderen bereikbaarheid woningvoorraad	Het doel van de reserve is het afdekken van het risico van niet terugbetalen van de bij het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting uitstaande middelen die door het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (het SVN) worden verstrekt in de vorm van startersleningen.	Eenmalige gelden uit de liquidatie van het Openbaar Lichaam Bouwsubsidiering Regio Flevoland en de opbrengsten in enig jaar vanuit antispeculatiebedingen (raadsbesluit december 2008). Daarbij aanvullend vanuit de algemene reserve wanneer de raad daartoe besluit.
BR Bouw-Vergunningen	Het doel van deze reserve is het opvangen van tegenvallers in de legesopbrengsten.	De voeding heeft eenmalig plaats gevonden door een eenmalige dotatie vanuit de legesopbrengsten van de van de windmolens uit de Zuidlob. Een werkelijk overschot in enig jaar kan ook worden toegevoegd.

Reserves	Doel	Voeding
BR Omgevingswet	Deze reserve dient ter dekking van de te maken kosten gedurende het voorbereidingstraject van de Omgevingswet.	Eenmalige voeding vanuit de Algemene reserve.
BR Nota Handhaving	Werkbudget voor de uitvoering van de nota handhaving	Algemene reserve (raadsbesluit 30 mei 2013).
BR Projectbureau Wind	Doel van deze bestemmingsreserve is om de activiteiten van het projectbureau mogelijk te maken.	Eenmalig bij de 18 ^e begrotingswijziging van 2015, voor de periode van 2015 tot en met 2020.
BR Bakken Voorplein	Het doel van deze bestemmingsreserve is om een mooi, groter en passend voorplein te realiseren bij Sportcomplex Het Bakken.	Eenmalig vanuit de Algemene Reserve.
BR Vaarroute	Het doel van deze bestemmingsreserve is het voltooiën van de Vaarroute door Zeewolde	Voormalige (bovenwijkse) voorziening Vaarroute die gevoed werd vanuit de grondexploitaties.
BR Klimaatakkoord	Het doel van deze bestemmingsreserve is het bijdragen aan de landelijke doelstelling om de CO ₂ -uitstoot grootschalig te reduceren.	Vanuit Rijksbijdragen
BR Opvang vluchtelingen Oekraïne	Het doel van deze bestemmingsreserve is het dekken van een eventuele toekomstige afrekening.	Bij instelling eenmalig uit de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2022.

Voorzieningen	Doel	Voeding
VZ Onderhoud gemeentelijke gebouwen	Het doel van deze voorziening is het bekostigen van groot onderhoud van alle gemeentelijke gebouwen.	De voeding van deze voorziening vindt plaats door een jaarlijkse dotatie vanuit de exploitatie.
VZ Wethouderspensioen	Het doel is om het pensioen van bestuurders te kunnen bekostigen.	Eenmalig vanuit de algemene reserve, periodiek naar aanleiding van overzichten pensioen verzekeraar.
VZ Wachtgeld ex-wethouders	Het doel is om het wachtgeld van oud-bestuurders te kunnen bekostigen.	Eenmalig vanuit de Algemene reserve.
VZ Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten (WGA)	Het doel is om de verplichting van arbeidsongeschiktheid te kunnen bekostigen.	De voeding van deze voorziening vindt plaats door een (eventuele) jaarlijkse dotatie vanuit de exploitatie.
VZ Onderhoud wegen	Het doel van deze voorziening is het opvangen van de kosten van groot onderhoud en renovatie van wegen voor wegen buiten en binnen de bebouwde kom.	De voeding vindt plaats door een jaarlijkse dotatie vanuit de exploitatie. De dotatie is vastgesteld in het beheersplan wegen.
VZ Kunstwerken	Het doel van deze voorziening is het opvangen van kosten van renovatie van bruggen en duikers.	De voeding van deze voorziening vindt plaats door een jaarlijkse dotatie vanuit de exploitatie.
VZ Dubieuze debiteuren sociale zaken	Het doel is opvangen van de risico's als gevolg van oninbaarheid van vorderingen op bijstandcliënten.	De voeding vindt plaats op basis van resultaatbestemming.
VZ Onderhoud riolering	Het doel van deze voorziening is het bekostigen van de (toekomstige) lasten voor groot onderhoud c.q. renovaties van het rioleringsstelsel, zoals beschreven in het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP).	De voeding vindt plaats door storting ten laste van de exploitatie op basis van het GRP.
VZ Duurzaamheidsprogramma	De voorziening dient gebruikt te worden in de gemeente Zeewolde voor: <ul style="list-style-type: none"> • duurzame energieprojecten; • projecten op het gebied van energiebesparing; • projecten op het gebied van natuurontwikkeling; • projecten op het gebied van niet-commerciële recreatie. 	Bijdrage Windpark Prinses Alexia.

VZ Openbare verlichting	Het doel van deze voorziening is het bekostigen van de kosten van vervanging openbare verlichting.	Jaarlijkse dotatie vanuit de exploitatie vanaf 2020
VZ Dubieuze debiteuren algemeen	Het doel is het opvangen van de risico's als gevolg van oninbaarheid van vorderingen.	Jaarlijkse dotatie vanuit de exploitatie.
VZ Dubieuze debiteuren belastingen	Het doel is het opvangen van de risico's als gevolg van oninbaarheid van vorderingen.	Jaarlijkse dotatie vanuit de exploitatie.
VZ Verliesgevende grondexploitaties	Het opvangen van tekorten uit verliesgevende grondexploitaties	Indien een grondexploitatie verliesgevend wordt, vindt er een dotatie plaats vanuit de bestemmingsreserve 'Bedrijfsrisico Grondbedrijf' aan deze voorziening.
VZ Egalisatie afvalstoffen heffing	Het doel van deze voorziening is het opvangen van grote schommelingen in de kosten van inzameling, afvoer en verwerking van huishoudelijke afvalstoffen in relatie tot de heffingen.	De dotatie of onttrekking van deze voorziening vindt jaarlijks plaats door het op jaarrekeningbasis afkomen van het batig saldo op het product afvalverwijdering en -verwerking ten gunste van deze voorziening.
VZ Egalisatie rioolheffing	Het doel van deze voorziening is het opvangen van grote schommelingen in het tarief.	De dotatie of onttrekking van deze voorziening vindt jaarlijks plaats door het op jaarrekeningbasis afkomen van het batig saldo op het product rioolrechten ten gunste van deze voorziening.

5.2 Staat van reserves en voorzieningen

Rekening-nummer	Omschrijving	Saldo per 31 december 2022	Stand per 1 januari 2024	Saldo per 31 december 2024	Mutaties 2025	Mutaties 2026	Mutaties 2027	Stand ultimo 2027
VRZ0001	Vz. onderh. gemeentelijke gebouw	1.333.600	1.361.400	1.377.600	1.700	7.400	-17.000	1.369.800
VRZ0002	Vz. Wachtgeld ex-wethouders	511.400	511.400	324.300	-99.800	0	0	224.500
VRZ0003	Vz. Wethouderspensioen	1.994.600	1.970.800	1.924.700	-46.100	-46.100	-46.100	1.786.400
VRZ0004	Vz. onderhoud wegen	3.005.600	3.036.600	3.067.600	31.000	31.000	31.000	3.160.600
VRZ0005	Vz. Kunstwerken	437.600	440.900	444.200	3.300	3.300	3.300	454.100
VRZ0006	Vz. Openbare verlichting	161.500	161.500	161.500	0	0	0	161.500
VRZ0007	Vz. SOZA dubieuze deb.	635.000	635.000	635.000	0	0	0	635.100
VRZ0008	Vz. onderhoud riolering	4.730.100	4.824.800	4.969.500	194.700	244.700	294.700	5.703.600
VRZ0009	Egalisatie voorziening Rioolheffing	206.200	139.600	139.400	-41.500	-82.900	-124.200	-109.100
VRZ0010	Egalisatie voorziening Afvalstoffen	314.600	139.400	139.400	-114.500	-183.500	-184.700	-343.300
VRZ0011	Vz. Duurzaamheidsprogramma	30.000	60.000	90.000	30.000	30.000	30.000	180.000
VRZ0013	Vz. dubieuze debiteuren algemeen	4.064.700	4.064.700	4.064.700	0	0	0	4.064.700
VRZ0014	Vz. verliesgevende grondexpl.	466.400	475.700	129.800	2.600	2.600	0	135.000
VRZ0015	Vz. dubieuze debiteuren belastingen	165.400	165.400	165.400	0	0	0	165.400
VRZ0016	Vz. Werkervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten (WGA)	205.000	205.000	166.500	-20.500	-20.500	-20.500	105.000
	Totaal voorzieningen	18.261.700	18.192.200	17.799.600	-59.100	-14.000	-33.500	17.693.300
RES0002	BR Archiefwerkzaamheden MIZ	292.000	252.000	212.000	-40.000	-40.000	-40.000	92.000
RES0003	BR Organ. ontv. en Edienstverlen	229.000	187.500	187.500	0	0	0	187.500
RES0004	BR Gemeentelijke gebouwen	1.759.300	1.708.200	1.760.200	100.800	121.900	-1.225.800	757.100
RES0036	BR Vervanging Wegen	11.870.900	12.984.700	13.919.600	800.600	670.400	544.100	15.934.700
RES0037	BR Vervanging Kunstwerken	2.235.000	2.670.000	3.105.000	435.000	324.100	435.000	4.299.100
RES0005	BR Integraal Wijkbeheer	2.689.000	1.514.400	1.806.400	292.000	292.000	292.000	2.682.500
RES0006	BR Verlichting	0	0	0	0	0	0	0
RES0007	BR Baggeren	278.200	258.000	258.000	0	0	0	258.000
RES0008	BR Veer Zeewolde	162.500	211.000	259.500	48.500	48.500	48.500	405.000
RES0009	BR Actiewijzer Centrum Zeewolde	11.000	11.000	11.000	0	0	0	11.000
RES0011	BR Kapitaallasten	8.146.300	7.830.800	7.559.700	-336.700	-211.200	1.023.600	8.035.400
RES0012	BR Kunst & Cultuurnota	11.400	11.400	11.400	0	0	0	11.400
RES0014	BR Atletiekbaan	178.300	178.300	178.300	0	0	0	178.300
RES0015	BR Promotie & acquisitie toer.	0	0	0	0	0	0	0
RES0016	BR Baken	1.373.900	1.256.900	1.139.900	-110.500	-104.000	-97.500	827.900
RES0020	BR Transformatie Sociaal Domein*	1.458.400	913.400	913.400	0	0	0	913.400
RES0025	BR Verb. digitale-uitwissel. OFGV	29.900	29.900	29.900	0	0	0	29.900
RES0026	BR Energie uitvoeringsprogramma	828.100	828.100	828.100	0	0	0	828.100
RES0027	BR Het goede voorbeeld	224.700	197.700	170.700	-12.000	-27.000	-15.000	116.700
RES0028	BR Bedrijfsrisico Grondbedrijf	8.670.600	7.527.700	7.123.000	-1.435.000	-511.700	-1.464.400	3.711.900
RES0029	BR BBV-winst en grondexploitaties	19.278.400	19.278.400	19.278.400	0	0	0	19.278.400
RES0030	BR Bevord. bereikbhd. woningvrrd.	317.300	317.300	317.300	0	0	0	317.300
RES0031	BR Omgevingswet	751.400	765.400	769.400	1.500	1.500	1.500	773.900
RES0032	BR Bouwvergunningen	1.409.200	1.409.200	1.409.200	0	0	0	1.409.200
RES0033	BR Nota Handhaving	95.700	95.700	95.700	0	0	0	95.700
RES0034	BR Projectbureau Wind	126.200	96.200	96.200	0	0	0	96.200
RES0039	BR Sportpark de Horst	619.500	580.000	478.000	-125.000	-138.300	-112.500	102.200
RES0040	BR Baken voorplein	550.000	543.000	529.200	-13.800	-13.800	-13.800	487.800
RES0041	BR Klimaatadaptatie	831.900	431.900	0	0	0	0	0
RES0042	BR Vaarroute	3.077.400	3.077.400	3.077.400	0	0	0	3.077.400
RES0043	BR Klimaatkoord	195.000	195.000	195.000	0	0	0	195.000
RES0044	BR Opvang vluchtelingen Oekraïne	0	778.000	778.000	0	0	0	778.000
	Totaal bestemmingsreserves	67.700.500	66.138.500	66.497.400	-394.600	412.400	-624.300	65.891.000
RES0001	Algemene Reserve *	30.169.400	31.591.600	30.425.200	-657.200	-3.478.800	-3.789.300	22.499.900
	Totaal algemene reserve	30.169.400	31.591.600	30.425.200	-657.200	-3.478.800	-3.789.300	22.499.900
	Totaal reserves en voorzieningen	116.131.600	115.922.300	114.722.200	-1.110.900	-3.080.400	-4.447.100	106.084.200

(*) De sald van de Algemene Reserve is incl. het verwachte resultaat van dat jaar (taakveld 0.11).

5.3 Uitgebreide geprognosticeerde balans

(bedragen x € 1.000,-)	Jaarrekening		Geprognosticeerde balans			
	Ultimo 2022	Ultimo 2023	Ultimo 2024	Ultimo 2025	Ultimo 2026	Ultimo 2027
Activa						
Vaste activa						
<i>Immateriële vaste activa</i>	2.259	2.167	2.075	1.983	1.892	1.800
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden						
<i>Materiële vaste activa</i>	47.488	56.066	54.309	52.581	50.895	49.236
- Investerings met een economisch nut:						
- gronden uitgegeven in erfpacht	2.423	2.423	2.423	2.423	2.423	2.423
- overige investeringen met een economisch nut	39.860	37.727	36.461	35.224	34.029	32.858
- investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing geheven kan worden	287	245	203	161	119	80
- Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut	4.918	15.671	15.222	14.773	14.324	13.876
<i>Financiële vaste activa</i>	6.373	6.728	6.728	6.728	6.728	6.728
- Kapitaalverstrekkingen aan:						
- Deelnemingen	504	504	504	504	504	504
- Overige langlopende leningen u/g	5.869	6.224	6.224	6.224	6.224	6.224
- Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	0	0	0	0	0	0
Totaal vaste activa	56.119	64.961	63.112	61.293	59.515	57.764
Vlottende activa						
<i>Voorraden</i>	35.294	34.127	28.614	10.929	-3.103	-19.805
- Grond- en hulpstoffen:						
- niet in exploitatie opgenomen bouwgronden	0	0	0	0	0	0
- Gereed product en handelsgoederen	2	2	2	2	2	2
- Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie	35.292	34.125	28.614	10.927	-3.105	-19.807
<i>Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>	33.183	15.390	19.895	36.287	47.015	61.020
- Vorderingen op openbare lichamen	7.007	7.007	7.007	7.007	7.007	7.007
- Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	20.388	2.595	7.100	23.492	34.220	48.225
- Overige vorderingen	5.788	5.788	5.788	5.788	5.788	5.788
<i>Liquide middelen</i>	418	418	418	418	418	418
- Kassaldi	3	3	3	3	3	3
- Bank- en giroaldi	415	415	415	415	415	415
<i>Overlopende activa</i>	7.861	7.861	7.861	7.861	7.861	7.861
- Nog te ontvangen bedragen	5.582	5.582	5.582	5.582	5.582	5.582
- Van Europese of Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen specifieke uitkeringen	1.703	1.703	1.703	1.703	1.703	1.703
- Vooruitbetaalde bedragen	575	575	575	575	575	575
Totaal vlottende activa	76.756	57.796	56.790	55.495	52.190	49.494
Totaal activa	132.875	122.757	119.902	116.788	111.705	107.257
Passiva						
Vaste passiva						
<i>Eigen vermogen</i>	105.218	97.730	96.922	95.871	92.804	88.391
- Algemene reserve*	30.169	31.073	30.369	29.643	29.155	25.772
- Bestemmingsreserves:						
- voor egalisatie van tarieven	1.409	1.409	1.409	1.409	1.409	1.409
- overige bestemmingsreserves	66.291	64.729	65.088	64.693	65.106	64.482
- Nog te bestemmen resultaat	7.349	518	56	125	-2.866	-3.272
<i>Voorzieningen</i>	12.930	12.851	12.805	12.743	12.726	12.693
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	2.711	2.687	2.416	2.249	2.183	2.116
- Onderhoudsregulatievoorzieningen	4.938	5.060	5.141	5.207	5.279	5.326
- Door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting	5.281	5.104	5.248	5.287	5.265	5.251
<i>Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer</i>	9.443	7.443	5.443	3.443	1.443	1.443
- Waarborgsommen	337	337	337	337	337	337
- Geldleningen O/G	8.000	6.000	4.000	2.000	0	0
- Overige geldleningen	1.106	1.106	1.106	1.106	1.106	1.106
Totaal vaste passiva	127.591	118.024	115.170	112.057	106.974	102.527
Vlottende passiva						
<i>Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>	2.068	1.517	1.517	1.517	1.517	1.517
- Overige schulden						
<i>Overlopende passiva</i>	3.215	3.215	3.215	3.215	3.215	3.215
- Nog te betalen bedragen	1.585	1.585	1.585	1.585	1.585	1.585
- Van Europese of Nederlandse overheidslichamen ontvangen, nog te besteden specifieke uitkeringen	1.631	1.631	1.631	1.631	1.631	1.631
- Overige vooruitontvangen bedragen	0	0	0	0	0	0
Totaal vlottende passiva	5.284	4.732	4.732	4.732	4.732	4.732
Totaal passiva	132.875	122.757	119.902	116.788	111.705	107.257

* De saldi van de Algemene Reserve is inclusief het verwachte resultaat van het jaar daarvoor (taakveld 0.11).

5.4 Uitgebreid overzicht structureel evenwicht

(bedragen x € 1.000,-)							
Structureel evenwicht	Realisatie 2022	Begroting 2023 primitief	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	
TOTAAL							
totaal baten (voor mutaties reserves)	-78.549	-75.448	-84.696	-84.432	-77.549	-74.156	
totaal lasten (voor mutaties reserves)	75.419	74.219	85.503	85.483	80.616	78.570	
resultaat exploitatie (voor mutatie reserves)	-3.129	-1.229	808	1.052	3.066	4.414	
onttrekking reserves (baten)	-13.518	-2.407	-3.243	-3.523	-2.681	-4.877	
dotatie reserves (lasten)	9.297	2.694	2.380	2.346	2.481	3.735	
resultaat reserves	-4.220	287	-864	-1.177	-200	-1.142	
totaal baten (na bestemming reserves)	-92.067	-77.854	-87.939	-87.955	-80.230	-79.033	
totaal lasten (na bestemming reserves)	84.716	76.913	87.883	87.829	83.097	82.305	
totaal resultaat (na mutatie reserves)	-7.349	-942	-56	-125	2.866	3.272	
INCIDENTEEL							
totaal baten (voor mutaties reserves)	-10.446	-442	-505	-341	-396	-1.620	
totaal lasten (voor mutaties reserves)	9.325	1.342	2.182	1.173	1.011	2.228	
incidenteel resultaat exploitatie (voor mutatie reserves)	-1.121	900	1.677	832	615	608	
onttrekking uit incidenteel reserves (baten)	-13.128	-828	-1.973	-1.063	-900	-2.115	
dotatie aan incidenteel reserves (lasten)	7.032	442	355	291	396	1.620	
incidenteel resultaat reserves	-6.096	-386	-1.618	-772	-504	-495	
totaal baten (na bestemming reserves)	-23.574	-1.270	-2.478	-1.404	-1.296	-3.735	
totaal lasten (na bestemming reserves)	16.357	1.784	2.537	1.464	1.407	3.848	
totaal incidenteel resultaat (na mutatie reserves)	-7.218	514	59	60	111	113	
STRUCTUEEL							
totaal baten (voor mutaties reserves)	-68.103	-75.006	-84.191	-84.091	-77.153	-72.536	
totaal lasten (voor mutaties reserves)	66.094	72.877	83.321	84.310	79.605	76.342	
structureel resultaat exploitatie (voor mutatie reserves)	-2.009	-2.129	-870	219	2.452	3.806	
onttrekking reserves (baten)	-390	-1.866	-1.241	-2.430	-1.752	-2.733	
dotatie reserves (lasten)	2.265	1.965	1.995	2.025	2.055	2.085	
structureel resultaat reserves	1.875	99	754	-405	303	-648	
totaal baten (na bestemming reserves)	-68.492	-76.584	-85.461	-86.551	-78.934	-75.298	
totaal lasten (na bestemming reserves)	68.359	75.129	85.346	86.365	81.690	78.457	
totaal structureel resultaat (na mutatie reserves)	-131	-1.456	-115	-185	2.755	3.159	
Structurele exploitatie ruimte (BBV)	0%	3%	0%	0%	-4%	-4%	

5.5 Overzicht van geraamde lasten en baten per taakveld

	Begroting 2024			Begroting 2025			Begroting 2026			Begroting 2027		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
PROG0 Zeewolde bestuurt												
TV01 Bestuur	1.499	0	1.499	1.549	0	1.549	1.525	0	1.525	1.549	0	1.549
TV02 Burgerzaken	1.010	-496	514	1.011	-507	504	987	-513	474	1.000	-546	454
TV03 Beheer overige gebouwen en gronden	287	-346	-59	294	-346	-52	287	-296	-9	282	-296	-14
TV04 Overhead	12.916	-175	12.741	12.762	-75	12.687	12.763	-75	12.688	12.690	-75	12.615
TV05 Treasury	29	-447	-418	16	-518	-502	6	-545	-539	6	-543	-537
TV061 OZB woningen	219	-5.477	-5.258	217	-5.530	-5.313	213	-5.582	-5.369	213	-5.634	-5.422
TV062 OZB niet-woningen	0	-5.248	-5.248	0	-5.259	-5.259	0	-5.271	-5.271	0	-5.282	-5.282
TV07 Alg. uitk. en ov. uitk. gemeentefonds	0	-39.806	-39.806	0	-39.893	-39.893	0	-36.409	-36.409	0	-36.277	-36.277
TV08 Overige baten en lasten	3.172	-461	2.711	3.437	-911	2.526	3.739	-1.873	1.866	4.158	-2.164	1.994
TV09 Vennootschapsbelastingen (VpB)	145	0	145	1.182	0	1.182	259	0	259	1.214	0	1.214
TV10 Mutaties reserves	2.380	-3.243	-864	2.346	-3.523	-1.177	2.481	-2.681	-200	3.735	-4.877	-1.142
TV11 Resultaat van de rek. baten en lasten	56	0	56	125	0	125	0	-2.866	-2.866	0	-3.272	-3.272
PROG0 Zeewolde bestuurt - Totaal	21.713	-55.700	-33.987	22.939	-56.563	-33.623	22.259	-56.110	-33.851	24.847	-58.966	-34.119
PROG1 Veilig Zeewolde												
TV11 Crisisbeheersing en brandweer	2.089	0	2.089	2.168	0	2.168	2.246	0	2.246	2.225	0	2.225
TV12 Openbare orde en veiligheid	564	-30	534	564	-30	534	559	-30	529	559	-30	529
PROG1 Veilig Zeewolde - Totaal	2.653	-30	2.623	2.732	-30	2.702	2.805	-30	2.775	2.784	-30	2.754
PROG2 Zeewolde schoon, heel en bereikbaar												
TV21 Verkeer en vervoer	5.483	-387	5.096	5.720	-456	5.265	5.911	-459	5.453	6.092	-462	5.630
TV22 Parkeren	56	0	56	52	0	52	58	0	58	66	0	66
TV23 Recreatieve havens	53	-2	51	53	-2	51	35	-2	33	35	-2	33
TV25 Openbaar vervoer	24	-56	-33	24	-56	-33	24	-56	-33	24	-56	-33
PROG2 Zeewolde schoon, heel en bereikbaar - Totaal	5.616	-445	5.171	5.849	-514	5.336	6.028	-517	5.512	6.217	-519	5.697
PROG3 Zeewolde economisch veerkrachtig												
TV31 Economische ontwikkeling	37	0	37	37	0	37	37	0	37	37	0	37
TV32 Fysieke bedrijfsinfrastructuur (GREX)	4.786	-4.786	0	4.653	-4.653	0	746	-746	0	718	-718	0
TV33 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	131	-83	47	131	-83	47	131	-83	47	131	-83	47
TV34 Economische promotie	510	-4.065	-3.555	510	-4.065	-3.555	510	-4.065	-3.555	498	-4.065	-3.567
PROG3 Zeewolde economisch veerkrachtig - Totaal	5.463	-8.935	-3.471	5.330	-8.802	-3.471	1.423	-4.895	-3.471	1.383	-4.866	-3.483
PROG4 Naar school in Zeewolde												
TV42 Onderwijs huisvesting	682	-98	584	677	-98	579	669	-98	571	669	-98	571
TV43 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.058	-49	1.009	1.058	-49	1.009	1.041	-49	992	1.026	-49	977
PROG4 Naar school in Zeewolde - Totaal	1.740	-147	1.593	1.735	-147	1.588	1.710	-147	1.563	1.695	-147	1.548
PROG5 Cultureel, sportief en recreatief Zeewolde												
TV51 Sportbeleid en activering	281	0	281	281	0	281	282	0	282	282	0	282
TV52 Sportaccommodaties	2.358	-866	1.492	2.283	-841	1.441	2.281	-841	1.440	2.299	-841	1.458
TV53 Cultuurpres. cultuurprod. cultuurpart.	329	0	329	329	0	329	329	0	329	329	0	329
TV54 Musea	113	0	113	115	0	115	116	0	116	118	0	118
TV55 Cultureel erfgoed	31	0	31	31	0	31	31	0	31	31	0	31
TV56 Media	644	0	644	644	0	644	644	0	644	644	0	644
TV57 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.526	-4	2.522	2.429	-4	2.425	2.480	-4	2.476	2.476	-4	2.472
PROG5 Cultureel, sportief en recreatief Zeewolde - Totaal	6.283	-870	5.413	6.112	-845	5.266	6.164	-845	5.318	6.179	-845	5.334
PROG6 Zeewolde zorgzaam en solidair												
TV61 Samenkracht en burgerparticipatie	2.529	-78	2.451	2.399	-78	2.321	2.353	-78	2.275	2.448	-78	2.370
TV62 Wijkteams	520	0	520	520	0	520	520	0	520	520	0	520
TV63 Inkomensregelingen	6.970	-5.252	1.718	6.950	-5.252	1.698	6.944	-5.252	1.692	6.940	-5.252	1.688
TV64 Begeleide participatie	382	0	382	382	0	382	382	0	382	382	0	382
TV65 Arbeidsparticipatie	900	0	900	899	0	899	899	0	899	900	0	900
TV66 Maatwerkvoorziening (VMO)	586	0	586	584	0	584	584	-128	456	584	-123	461
TV671 Maatwerkdiensterlening 18+	3.791	-175	3.616	3.854	-175	3.679	3.850	-175	3.675	3.847	-175	3.672
TV672 Maatwerkdiensterlening 18-	9.886	0	9.886	9.793	0	9.793	9.692	0	9.692	9.665	0	9.665
TV681 Beschermd wonen	412	-559	-147	412	-559	-147	412	-559	-147	412	-559	-147
TV682 Ge-escaladeerde zorg 18-	701	0	701	701	0	701	701	0	701	701	0	701
PROG6 Zeewolde zorgzaam en solidair - Totaal	26.676	-6.063	20.613	26.493	-6.063	20.430	26.337	-6.191	20.145	26.399	-6.186	20.212
PROG7 Duurzaam en gezond Zeewolde												
TV71 Volksgezondheid	1.345	0	1.345	1.348	0	1.348	1.362	0	1.362	1.376	0	1.376
TV72 Riolering	1.258	-1.483	-225	1.308	-1.526	-218	1.358	-1.567	-209	1.408	-1.609	-200
TV73 Afval	3.162	-3.810	-648	3.276	-3.924	-648	3.345	-3.993	-648	3.346	-3.995	-649
TV74 Milieubeheer	1.858	-525	1.333	1.458	-529	929	1.489	-533	955	1.521	-538	983
TV75 Begraafplaatsen en crematoria	104	-100	4	104	-100	4	104	-100	4	104	-100	4
PROG7 Duurzaam en gezond Zeewolde - Totaal	7.726	-5.918	1.808	7.494	-6.079	1.414	7.657	-6.194	1.463	7.754	-6.241	1.513
PROG8 Ruimte en wonen in Zeewolde												
TV81 Ruimtelijke ordening	898	-115	783	901	-115	786	901	-115	786	901	-115	786
TV82 Grondexploitatie (niet-bedrijventer.)	8.656	-8.646	10	7.854	-7.852	3	7.298	-7.295	3	3.632	-3.632	0
TV83 Wonen en bouwen	515	-1.070	-555	515	-945	-430	515	-757	-242	515	-757	-242
PROG8 Ruimte en wonen in Zeewolde - Totaal	10.069	-9.831	238	9.270	-8.912	358	8.714	-8.162	546	5.048	-4.504	544
Geheel - Totaal	87.939	-87.939	0	87.955	-87.955	0	83.096	-83.096	0	82.305	-82.305	0

(Bedragen x € 1.000,-)

-/- = voordeel

Hoofdtakveld	Groep naam	B / L	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
0 - Bestuur en ondersteuning	0.1 Bestuur	Lasten	1.499.400	1.549.400	1.525.400	1.549.400
		Baten	0	0	0	0
	0.2 Burgerzaken	Lasten	1.009.800	1.011.000	986.500	999.700
		Baten	-496.000	-507.400	-513.000	-546.200
	0.3 Beheer ov. gebouwen en gronden	Lasten	286.900	293.800	286.800	282.300
		Baten	-346.000	-346.000	-296.000	-296.000
	0.4 Overhead	Lasten	12.915.800	12.762.000	12.762.800	12.689.700
		Baten	-175.000	-75.000	-75.000	-75.000
	0.5 Treasury	Lasten	29.400	15.900	6.000	6.000
		Baten	-447.200	-518.200	-544.600	-542.900
	0.61 OZB woningen	Lasten	218.900	217.000	212.900	212.900
		Baten	-5.477.300	-5.529.700	-5.582.000	-5.634.400
	0.62 OZB niet-woningen	Baten	-5.248.300	-5.259.400	-5.270.500	-5.281.600
	0.7 Alg. uitk. e ov. uitk. gem.fonds	Baten	-39.806.000	-39.893.000	-36.409.000	-36.277.000
	0.8 Overige baten en lasten	Lasten	3.171.800	3.436.700	3.739.300	4.157.600
		Baten	-461.000	-911.000	-1.873.000	-2.164.000
	0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	Lasten	145.200	1.182.400	259.100	1.214.400
0.10 Mutaties reserves	Lasten	2.379.500	2.345.700	2.480.500	3.735.300	
	Baten	-3.243.200	-3.522.900	-2.680.700	-4.877.200	
0.11 Res. v.de rek. van baten lasten	Lasten	56.200	125.400	0	0	
	Baten	0	0	-2.866.200	-3.271.700	
0 - Bestuur en ondersteuning - Totaal			-33.987.100	-33.623.300	-33.850.700	-34.118.700
1 - Veiligheid	1.1 Crisisbeheersing en brandweer	Lasten	2.089.100	2.168.100	2.246.100	2.225.100
		Baten	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000
	1.2 Openbare orde en veiligheid	Lasten	563.800	563.800	558.800	558.800
1 - Veiligheid - Totaal			2.622.900	2.701.900	2.774.900	2.753.900
2 - Verkeer, vervoer en waterstaat	2.1 Verkeer en vervoer	Lasten	5.482.600	5.720.300	5.911.200	6.091.800
		Baten	-386.800	-455.700	-458.600	-461.500
	2.2 Parkeren	Lasten	56.300	52.400	58.200	66.300
	2.3 Recreatieve havens	Lasten	53.100	53.100	35.200	35.200
		Baten	-1.900	-1.900	-1.900	-1.900
	2.5 Openbaar vervoer	Lasten	23.500	23.500	23.500	23.500
		Baten	-56.000	-56.000	-56.000	-56.000
2 - Verkeer, vervoer en waterstaat - Totaal			5.170.800	5.335.700	5.511.600	5.697.400
3 - Economie	3.1 Economische ontwikkeling	Lasten	36.600	36.600	36.600	36.600
	3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Lasten	4.786.300	4.653.200	746.300	717.800
		Baten	-4.786.300	-4.653.200	-746.300	-717.800
	3.3 Bedr.loket en bedr.regelingen	Lasten	130.600	130.600	130.600	130.600
		Baten	-83.300	-83.300	-83.300	-83.300
	3.4 Economische promotie	Lasten	509.700	509.700	509.700	497.700
Baten		-4.065.000	-4.065.000	-4.065.000	-4.065.000	
3 - Economie - Totaal			-3.471.400	-3.471.400	-3.471.400	-3.483.400
4 - Onderwijs	4.2 Onderwijshuisvesting	Lasten	682.300	677.400	668.600	668.600
		Baten	-98.000	-98.000	-98.000	-98.000
	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Lasten	1.057.900	1.057.900	1.040.900	1.025.900
		Baten	-49.000	-49.000	-49.000	-49.000
4 - Onderwijs - Totaal			1.593.200	1.588.300	1.562.500	1.547.500
5 - Sport, cultuur en recreatie	5.1 Sportbeleid en activering	Lasten	281.000	281.000	281.500	281.500
		Baten	0	0	0	0
	5.2 Sportaccommodaties	Lasten	2.358.000	2.282.600	2.280.700	2.299.000
		Baten	-865.900	-841.200	-841.200	-841.200
	5.3 Cultuurpresentatie, prod.partic.	Lasten	329.200	329.200	329.200	329.200
		Baten	0	0	0	0
	5.4 Musea	Lasten	113.100	114.600	116.300	118.000
	5.5 Cultureel erfgoed	Lasten	31.200	31.200	31.200	31.200
	5.6 Media	Lasten	644.300	644.300	644.300	644.300
	5.7 Openbaar groen en recreatie	Lasten	2.525.800	2.428.800	2.480.300	2.476.200
Baten		-4.200	-4.200	-4.200	-4.200	
5 - Sport, cultuur en recreatie - Totaal			5.412.500	5.266.300	5.318.100	5.334.000

6 - Sociaal domein	6.1 Samenkracht en burgerparticip.	Lasten	2.528.900	2.398.700	2.352.700	2.447.800
		Baten	-77.700	-77.700	-77.700	-77.700
	6.2 Toegang en eerste lijnsvoorz.	Lasten	519.700	519.700	519.700	519.700
		Baten				
	6.3 Inkomensregelingen	Lasten	6.970.000	6.950.000	6.944.100	6.940.200
		Baten	-5.251.900	-5.251.900	-5.251.900	-5.251.900
	6.4 WSW en beschut werk	Lasten	382.000	382.000	382.000	382.000
		Baten				
	6.5 Arbeidsparticipatie	Lasten	900.200	899.200	899.200	900.200
		Baten	0	0	0	0
	6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Lasten	586.000	584.000	584.000	584.000
		Baten	0	0	-128.000	-123.000
	6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	Lasten	0	0	0	0
		Baten	0	0	0	0
	6.71a Hulp bij het huishouden (WMO)	Lasten	1.857.000	1.925.000	1.921.000	1.918.000
		Baten	-175.000	-175.000	-175.000	-175.000
	6.71b Begeleiding (WMO)	Lasten	1.388.000	1.384.000	1.384.000	1.384.000
		Baten				
	6.71c Dagbesteding (WMO)	Lasten	325.000	324.000	324.000	324.000
		Baten				
	6.71d Overige maatw.arrang. (WMO)	Lasten	220.600	220.600	220.600	220.600
		Baten				
	6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	Lasten	161.800	128.000	27.200	0
		Baten	0	0	0	0
	6.72a Jeugdhulp begeleiding	Lasten	1.171.000	1.161.000	1.161.000	1.161.000
		Baten				
	6.72b Jeugdhulp behandeling	Lasten	1.289.000	1.274.000	1.274.000	1.274.000
		Baten				
	6.72c Jeugdhulp dagbesteding	Lasten	1.824.000	1.806.000	1.806.000	1.806.000
		Baten				
	6.72d Jeugdhulp z/verblijf overig	Lasten	396.000	391.000	391.000	391.000
		Baten	0	0	0	0
	6.73a Pleegzorg	Lasten	430.000	430.000	430.000	430.000
		Baten				
	6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	Lasten	1.743.000	1.741.000	1.741.000	1.741.000
		Baten				
	6.74a Jeugdhulp beh. GGZ z/verblijf	Lasten	1.962.000	1.957.000	1.957.000	1.957.000
		Baten				
	6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verbl	Lasten	909.000	905.000	905.000	905.000
		Baten				
	6.81a Beschermd wonen (WMO)	Lasten	412.000	412.000	412.000	412.000
Baten		-558.600	-558.600	-558.600	-558.600	
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	Lasten	0	0	0	0	
	Baten					
6.82a Jeugdbescherming	Lasten	573.000	573.000	573.000	573.000	
	Baten					
6.82b Jeugdreclassering	Lasten	128.000	128.000	128.000	128.000	
	Baten					
6 - Sociaal domein - Totaal			20.613.000	20.430.000	20.145.300	20.212.300
7 - Volksgezondheid en milieu	7.1 Volksgezondheid	Lasten	1.344.700	1.347.700	1.361.700	1.375.700
		Baten				
	7.2 Riolering	Lasten	1.258.300	1.308.300	1.358.300	1.408.300
		Baten	-1.483.200	-1.526.000	-1.567.400	-1.608.700
	7.3 Afval	Lasten	3.161.500	3.276.000	3.345.000	3.345.800
		Baten	-3.809.800	-3.924.300	-3.993.300	-3.994.500
	7.4 Milieubeheer	Lasten	1.858.100	1.457.900	1.488.700	1.520.600
		Baten	-524.900	-529.100	-533.300	-537.600
	7.5 Begraafplaatsen en crematoria	Lasten	103.700	103.700	103.700	103.700
		Baten	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000
7 - Volksgezondheid en milieu - Totaal			1.808.400	1.414.200	1.463.400	1.513.300
8 - Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	8.1 Ruimtelijke ordening	Lasten	898.400	900.900	900.900	900.900
		Baten	-115.000	-115.000	-115.000	-115.000
	8.2 Grondexpl. (niet-bedr.terreinen)	Lasten	8.655.700	7.854.400	7.297.900	3.631.900
		Baten	-8.646.200	-7.851.800	-7.295.300	-3.631.900
	8.3 Wonen en bouwen	Lasten	514.800	514.800	514.800	514.800
		Baten	-1.070.000	-945.000	-757.000	-757.000
8 - Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing - Totaal			237.700	358.300	546.300	543.700
Geheel - Totaal			0	0	0	0

